

Årsrapport 2016

Eika Gruppen

eika.

Innhold

Dette er Eika	Side 2
Konsernsjefens ord.....	Side 3
Visjon, mål og strategi	Side 4
Hovedtall	Side 6
Konsernstyret.....	Side 7
Konsernledelsen	Side 9
Eierstyring og selskapsledelse	Side 10
Styring og kontroll.....	Side 13
Konsernstruktur	Side 15
Årsberetning 2016.....	Side 17
Årsregnskap 2016.....	Side 25
Revisjonsberetning.....	Side 50
English summary.....	Side 53

Dette er Eika

Eika Alliansen består av 73 lokalbanker, Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS og er en av de største aktørene i det norske finansmarkedet og den viktigste aktøren for mange norske lokalsamfunn. Eika Alliansen har en million kunder, 3000 medarbeidere, 210 bankkontorer og en samlet forvaltningskapital på over 360 milliarder.

Eika Gruppen styrker lokalbankene

Eika Gruppens visjon er «Vi styrker lokalbanken». Eika Gruppen utvikler og leverer tjenester som understøtter stabil og effektiv bankdrift, samt løsninger og kompetanse som skal sikre videre vekst og utvikling i lokalbankene, lokalsamfunnet og ikke minst for kundene. Konkret innebærer det blant annet å levere en komplett plattform for bankinfrastruktur, inkludert IT, betalingsformidling og digitale tjenester som nett- og mobilbank.

Konsernet leverer komplette kundeløsninger innen bank, forsikring, sparing, pensjon, finansiering, kort og eiendomsmegling til lokalbankene. Utover disse leveransene gir Eika Gruppen allianse-bankene tilgang til kompetanseutvikling fra Eika Skolen, virksomhetsstyring fra Eika ViS, økonomi- og regnskapstjenester fra Eika Økonomiservice, depottjenester fra Eika Depotservice og kundeservicetjenester via Eika Kundesenter. I tillegg arbeider Eika Gruppen innenfor områder som

marked og merkevare, kommunikasjon og næringspolitikk for å ivareta lokalbankenes interesser på disse områdene. Eika Gruppens samlede leveranser sikrer lokalbankenes konkurransedyktighet slik at de kan bygge videre på sin sterke, lokale markedsposisjon.

Lokalbankene er ved din side

73 lokalbanker i Eika har bidratt til økonomisk utvikling og trygghet for privatkunder og lokalt næringsliv i sine lokalsamfunn i snart 200 år. Lokalbankene kjennetegnes av nær og personlig rådgiving for folk flest og lokalt næringsliv. De er fortsatt lokalt tilstede der kundene er og er en drivkraft for vekst og utvikling for sine lokalsamfunn. De bidrar derfor til økonomisk utvikling, lokale arbeidsplasser og trygghet for privatkunder og næringsliv. Lokalbankene har blant Norges høyeste kundetilfredshet både for personkunder og bedrifter.

Gjennom bankenes gaveinstitutt bidrar dessuten bankene til nyskaping, vekst og utvikling gjennom finansiering av kultur, idrettslag og frivillige organisasjoner. Lokalbankene i Eika Alliansen har full selvstendighet og styring med egen strategi, merkevare og profil.

Eika Boligkreditt sikrer lokalbanken langsiktig funding

Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Eika Boligkreditt har en forvaltningskapital på omlag 96 milliarder kroner og er, med sin tilgang til finansiering i både det norske og internasjonale finansmarked, en viktig finansieringskilde for alliansebankene.

Konsernsjefens ord

En serviceorientert, nær og digital lokalbank

Eika Gruppen levert et historisk sterkt resultat. Med et årsresultat på 509 millioner kroner har vi levert det beste resultatet i konsernets historie. Det gode resultatet bidrar til å virkeliggjøre strategien om å styrke lokalbankene. Lokalbankene kjennetegnes av personlig og omsorgsfull rådgiving for folk flest og lokalt næringsliv, og vi erfarer at mange bankkunder fortsatt setter pris på å kunne treffe en personlig og kompetent rådgiver i banken.

Fremtidens lokalbank skal være best på kundedialog og rådgiving i alle kanaler. Vi tror en sterk lokalbank i 2020 må levere bank på tre nivåer for å skape unike kundeopplevelser som har høy verdi for kunden. Bankhverdagen skal være enkel og problemfri. Dernest må lokalbanken være tilgjengelig ved viktige hendelser i livet, eller for bedriften. Trenger du økonomiske råd eller løsninger skal lokalbanken hjelpe deg med det. Ikke minst handler det om å hjelpe kunden til å virkeliggjøre sine kortsiktige og langsiktige planer, mål og muligheter. Det er her lokalbankene skiller seg ut fra sine konkurrenter. Rådgiveren i lokalbanken har den personlige relasjonen og verdifulle kundeinnsikten som skaper fundamentet som skal til for å vurdere helheten av kundens økonomi og dermed være kundens prefererte sparringspartner.

Kundene må i økende grad ta viktige valg for sin fremtids økonomi. Enten for seg selv, eller for bedriften man leder. Vi vet at den personlige rådgiveren blir verdsatt av kunden, og undersøkelser viser at den digitale generasjonen etterspør den gode rådgiveren mer enn noen. Det er grunnen til lokalbankenes høye kundetilfredshet. Mens kundetilfredsheten for banknæringen er svekket siden 2015 kan Eika-bankene vise til oppgang. For syvende år på rad har lokalbankene i Eika de mest fornøyde bedriftskundene. For bedriftskundene, og særlig det store antallet små bedriftskunder, spiller lokalbanken en viktig rolle. Andre undersøkelser har også vist at de ofte er avgjørende for finansiering av det lokale næringslivet. God kjennskap til kundene og lokalmarkedet gjør at lokalbankene kan strekke seg lengre i enkelt-prosjekter enn større banker med sentralisert beslutningsprosess og uten lokal kunnskap.

Ingen andre banker i Norge kan levere tilsvarende kundeverdi som lokalbanken. Lokalbanken har et nært og engasjert forhold til lokalsamfunnet. Nær og personlig kunderådgiving og fortsatt lokal tilstedeværelse der kundene er, skiller lokalbankene fra konkurrentene. Ofte er lokalbankene helt avgjørende for at små bedrifter i distriktene har tilgang til nødvendige lån og finansiering. Lokalbankenes modell med flere rådgivere enn andre banker sammenholdt med antallet kunder er truet. Den nye finansskatten som Regjeringen foreslo og Stortinget vedtok i statsbudsjettet for 2017 i form av økt arbeidsgiveravgift, vil slå svært uheldig og skjevt ut for lokalbankene. Forslaget har skapt stor debatt i næringen og flere banksjefer har tatt til orde for å synliggjøre hvor konkurransevridende og distriktsfientlig forslaget til inndekning av denne skatten er. Lokalbankene har full oppslutning om kritikken i Finans Norge og resten av finansnæringen som samlet er svært kritisk til innretningen. Det er mitt håp at myndighetene gjør sitt ytterste for å finne frem til en inndekning av finansskatten som ikke er konkurransevridende.

Betalingsmarkedet er i utvikling og til neste år innføres et nytt EU-direktiv (PSD2) som vil åpne markedet for betaling for helt nye aktører i hele Europa. Norge trenger en innovativ finansnæring som tar aktive grep for å være en attraktiv tilbyder i et marked med stadig sterkere konkurranse. Partnerskap står sentralt i Eikas strategi for hurtig og kostnadseffektiv innovasjon og utvikling. Vi står sterkere sammen og vi tror kundene foretrekker en felles løsning. Derfor har Eika i 2017 inngått et strategisk samarbeid om Vipps for å lage en felles mobil lommebok for alle norske bankkunder. Vi har tro på at et enda sterkere Vipps vil gi den beste og enkleste betalingsløsningen for norske forbrukere. Dette er en av de viktigste strategiske beslutningene Eika har gjort på flere år og det er en solid seier og fremtidsrettet mulighet for lokalbankene i Eika Alliansen. Lokalbankene skal være best på helhetlig og personlig rådgiving med lokal tilstedeværelse og distribusjon som konkurransefortrinn også i fremtiden. At vi nå utvikler kompetanse og teknologi i ett sterkt norsk selskap vil komme kundene til gode.

Eikas gode resultat i 2016 bekrefter rett valg av strategi og motiverer for å fortsette arbeidet med å styrke vår posisjon. Derfor jobber vi hver dag for å gi lokalbankene gode konsepter, nyttige verktøy og digitale løsninger som gjør både rådgiverens og kundenes hverdag enklere. Vi hjelper kunden til å ta gode valg. Alltid.

“Fremtidens lokalbank må skape unike kundeopplevelser. Hverdagen er sømløs og digital, men ved viktige livshendelser skiller lokalbanken seg fra sine konkurrenter med nær og personlig rådgiving.”

Konsernsjef Hege Toft Karlsen

Visjon, mål og strategi

Eika Gruppens hovedoppgave er å sikre sterke og omsorgsfulle lokalbanker som er en drivkraft for vekst og utvikling, for kunden og for lokalsamfunnet.

Visjon og hensikt

Eika Gruppens visjon er «Vi styrker lokalbanken». Visjonen beskriver ønsket fremtidsutvikling og skal være retningsgivende for konsernets ressursprioritering. Eika Gruppens primære hensikt er «å sikre sterke og omsorgsfulle lokalbanker som er en drivkraft for vekst og utvikling, for kunden og lokalsamfunnet».

Verdier

Eika Gruppens verdier er «Profesjonell, Kundeorientert og Lagspiller». Verdiene understøtter konsernets merkevare og bidrar til langsiktig måloppnåelse ved å legge tydelige føringer for våre beslutninger og bedriftskultur. Alle medarbeidere skal sette lokalbanken og lokalbankkunden i sentrum, forstå deres behov og utvikle de beste løsningene for disse hovedmålgruppene. Medarbeidere i Eika skal være faglig sterke og bidra til å levere effektive tjenester med høy kvalitet. Vi lykkes best når vi er tilgjengelige, utnytter kompetansen på tvers av alliansen og spiller hverandre gode.

Forretningssidé

Eika Gruppens forretningssidé er: «å levere helhetlige og konkurransedyktige finansielle løsninger til lokalbanken, lokalt næringsliv og folk flest. Dette skal vi lykkes med gjennom effektiv drift og nyskaping, kombinert med målrettet kundeorientering».

Kjernevirksomhet

Konsernets kjernevirksomhet er tjenesteleveranser til lokalbanken og lokalbankens kunder. Vi utvikler og leverer løsninger som understøtter stabil og effektiv bankdrift, samt kompetanse som skal sikre videre vekst og utvikling i bankene, lokalsamfunnet og for kundene. Utvikling og nyskaping skjer på bakgrunn av innsikt i kundenes behov og preferanser, og gjenspeiler lokalbankenes samfunnsoppdrag og verdier; trygghet og omtanke for kundene. Eika baserer sin virksomhet på lokalbankens naturlige kundegrnlag. I privatmarkedet betyr dette kunder i alle aldersgrupper med et ønske om rådgiving og et helhetlig tilbud fra banken. Lokalbanken er dessuten en betrodd og viktig rådgiver for det lokale næringslivet, med hovedvekt på små- og mellomstore bedrifter. Eikas produkt- og tjenestespekter skal bidra til at bankene fyller samfunnsrollen som en viktig aktør for lokal verdiskaping og opprettholder sin konkurransedyktighet over tid.

Markedsposisjon

Eika Gruppens strategiske markedsposisjon er «Ved din side». Med konkurransekraft fra fellesskapet i Eika Alliansen skal lokalbankene også i fremtiden være best på personlig og aktiv kundeomsorg for folk flest og lokalt næringsliv. Den lokale rådgiverens helhetlige kompetanse og kundeinnsikt skal skille lokalbankene i Eika fra konkurrentene. Lokal tilstedeværelse og et tydelig engasjement for kundene og lokalsamfunnet kombinert med markedsledende løsninger for helhetlig økonomisk rådgiving, sikrer lokalbanken en varig sterk posisjon. Ved å

vinne kundegrensesnittet med gode helhetlige løsninger skal lokalbanken bevise og beholde sin posisjon som kundens hovedbank, også i fremtiden. En viktig merverdi lokalbankens kunder skal oppleve, er hjelpen til å konkretisere egne økonomiske behov, planer, mål og muligheter. Målet er alltid at kundene skal realisere sine ambisjoner og erfare trygghet rundt egen økonomi – i hverdagen og ikke minst ved viktige eller uforutsette livshendelser. For å oppnå dette står Eika ved lokalbankens side, slik at vi sammen kan hjelpe kundene til å ta gode valg – alltid. Dette løftet innebærer at Eika støtter lokalbanken på følgende tre hoveddimensjoner i kunderelasjonen:

- Hverdagen: Å være tilstede for kunden som en smart og enkel hverdagsbank
- Hendelsene: Trygg og kompetent ved viktige hendelser i livet, bedriften og lokalsamfunnet
- Fremtiden: Nær og betrodd rådgiver for å virkeliggjøre langsiktige planer, mål og muligheter

Tre satsingsområder

For å oppnå målsettingen om å styrke lokalbankene og videreutvikle posisjonen «Ved din side», er det definert tre strategiske satsingsområder i konsernstrategien 2016-2018. Disse er:

Kundeorientering

Styrket Eika-lag

Nyskaping og vekst

I Eika er det et sterkt fokus på å realisere målbildet for fremtidig kundebehandling i alliansen. Lokalbankene skal tilby kompetent rådgiving i kombinasjon med enkle, brukervennlige og personaliserte digitale tjenester som tar utgangspunkt i kundenes behov.

Fremtidsrettede investeringer i digitale løsninger for å differensiere lokalbankene som mer personlige, nære og omsorgsfulle i en stadig mer digitalisert bankfremtid, er følgelig svært viktig for Eika Alliansen.

I strategiperioden er det et mål å være den foretrukne lokalbankalliansen. Samhandling, gevinstrealisering og tjenester for mer effektiv bankdrift er viktig for å nå dette. Eika vil derfor arbeide strukturert og målrettet for å vinne tillit hos nye banker som kan inviteres inn i alliansen samt videreføre arbeidet med å sikre moderne og effektiv IT-infrastruktur.

Nyskaping og vekst er det tredje satsingsområdet i konsernstrategien. Eika Alliansen må tilpasse seg den økte endringstakten og konkurransen i næringen. Eika øker derfor ressursene på å utvikle en sterkere kultur for nyskaping og effektiv kommersialisering i alliansen. Samtidig vil Eika Gruppen søke å inngå partnerskap eller annet samarbeid der dette bidrar til å sikre lokalbankene brukervennlige og kostnadseffektive løsninger.

“ Partnerskap står sentralt i Eikas strategi for hurtig og kostnadseffektiv innovasjon og utvikling. Derfor har Eika Gruppen i 2017 inngått et strategisk samarbeid om Vipps som felles betalingsløsning for 106 norske banker. ”

Hovedtall

Resultat og balanse

Beløp i tusen kroner	2012	2013	2014	2015	2016
Netto renteinntekter	288 744	330 872	358 714	396 383	437 390
Netto premieinntekter	1 487 365	1 609 543	1 769 246	1 842 982	1 905 866
Netto andre inntekter	231 169	261 261	190 691	254 215	322 409
Netto driftsinntekter	2 007 278	2 201 676	2 318 651	2 493 580	2 665 665
Netto erstatningskostnader 4	1 028 335	1 122 871	1 251 638	1 182 223	1 249 597
Driftskostnader	662 099	653 297	652 431	774 054	853 547
Resultat før tap og nedskrivninger	316 844	425 508	414 582	537 303	562 521
Tap og nedskrivninger	38 352	42 696	20 504	41 251	53 617
Resultat fra avviklet og solgt virksomhet	(33 617)	-	-	-	-
Resultat før skatt	244 875	382 812	394 078	496 052	508 904
Skattekostnad	75 874	88 376	99 377	142 355	114 910
Resultat etter skatt	169 001	294 436	294 701	353 697	393 994
Brutto utlån	3 308 246	3 602 940	3 696 105	3 834 598	4 048 927
Verdipapirer	2 621 885	3 145 170	3 483 206	4 049 615	4 051 807
Innskudd fra kunder	2 125 362	3 284 944	3 717 038	4 049 614	4 529 076
Forsikringstekniske avsetninger 4	2 862 432	3 189 647	3 398 060	3 244 597	3 411 577
Egenkapital	1 067 093	1 213 384	1 484 146	1 861 348	1 952 529
Forvaltningskapital	8 795 503	9 828 081	10 794 431	11 505 357	12 019 868

Nøkkeltall

Forsikringsvirksomheten

Combined ratio f.e.r.	83,5 %	81,7 %	84,5 %	80,5 %	84,0 %
Skadeprosent f.e.r.	68,1 %	68,3 %	69,0 %	64,1 %	65,6 %
Kostnadsprosent f.e.r.	15,4 %	13,4 %	15,5 %	16,4 %	18,4 %
Avviklingsgevinster i mill.kr.	(9)	46	55	117	126
Porteføljeavkastning	2,4 %	2,1 %	2,1 %	1,6 %	2,6 %

Finansieringsvirksomheten

Rentenetto	6,6 %	6,3 %	6,1 %	6,5 %	7,2 %
Kostnads/inntektsforhold	72,3 %	67,8 %	64,1 %	55,3 %	48,0 %
Brutto mislighold i prosent av brutto utlån	1,7 %	1,8 %	2,0 %	2,3 %	3,2 %
Tap i prosent av gj.snitt utlån	1,1 %	1,1 %	0,5 %	1,1 %	1,3 %

Sparing og plassering

Portefølje til forvaltning i mill.kr.	17 702	20 869	24 847	28 446	31 407
Antall spareavtaler	54 206	57 178	64 079	76 004	91 868

Eiendomsmegling

Antall boligformidlinger	10 366	9 612	8 011	8 924	9 133
Antall kjedekontorer og filialer	70	55	58	63	66

Konsern

Ren kjernekapitaldekning - selskaper underlagt baselregulering 1	-	-	-	18,5 %	15,9 %
Solvensmargin - selskap underlagt solvensregulering 2	-	-	-	160 %	155 %
Egenkapitalavkastning 3	14,9 %	24,2 %	21,9 %	19,2 %	19,1 %
Resultat per aksje	7,60	13,21	12,17	14,55	16,26
Utbytte per aksje	5,00	6,75	10,50	7,50	12,50

1 Delkonsern bestående av Eika Gruppen (mor), Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling. Nye regler gjør at tallene ikke er direkte sammenlignbare med fjoråret.

2 Eika Forsikring

3 Egenkapitalavkastning 2015 er omarbeidet etter endringer i regnskapsregler 1. januar 2016 og er ikke sammenlignbar med tidligere rapporterte avkastningstall.

4 Med virkning fra 1. januar 2016 ble regnskapsreglene for forsikringselskaper endret. Sammenligningstall for 2015 er omarbeidet. Netto erstatningskostnader og forsikringstekniske avsetninger inkluderer også den tidligere sikkerhetsavsetningen t.o.m. 2014.

Konsernstyret

Allan Troelsen Styrets leder

Allan Troelsen (1967) er administrerende banksjef i Surnadal Sparebank. Han tiltrådte stillingen i 2000. Troelsen har vært styremedlem i Eika Gruppen siden 2012 og ble valgt til styrets leder i 2016. Troelsen har teknisk og økonomisk utdanning, med ingeniørgrad innen IT og mastergrad innen strategi og ledelse fra BI. Troelsen har tidligere vært utviklingssjef og salgs/markedsdirektør i Superior Systems AS/Akva Group ASA. Surnadal Sparebank eier 379 242 aksjer i Eika Gruppen AS

Rolf E. Delingsrud Styrets nestleder

Rolf E. Delingsrud (1957) er administrerende banksjef i Totens Sparebank. Han tiltrådte stillingen i 2011. Han har tidligere hatt ulike lederstillinger innen bank og finans, og har blant annet jobbet i KLP, Landkreditt, Fokus Bank ASA og Christiania Bank og Kreditkasse ASA. Delingsrud er sivilagronom, med etterutdanning innen ledelse. Delingsrud ble valgt inn i Eikas styre i 2011. Totens Sparebank eier 1 281 041 aksjer i Eika Gruppen AS.

Bente Sollid Storehaug Styremedlem

Bente Sollid Storehaug (1967) er administrerende direktør i ESV Digital, Nordic. Sollid Storehaug har bakgrunn som digital direktør i Dinamo. Sollid Storehaug etablerte Digital Hverdag i 1993 som i dag er børsnotert under navnet Bouvet ASA på Oslo Børs. Sollid Storehaug har en bachelor i statsvitenskap, kommunikasjonsrådgiver fra Norges Markedshøyskole samt coaching, mentoring og positiv psykologi fra Handelshøyskolen BI. Sollid Storehaug har en rekke styreverv og ble valgt inn Eikas styre i 2015.

Svein Sivertsen Styremedlem

Svein Sivertsen (1951) er partner i Borgersen og Partners AS. Sivertsen er sivilingeniør fra NTNU og har tidligere vært viseadministrerende direktør/visekonsernsjef i SINTEFGruppen og administrerende direktør i både Fokus bank ASA og Nidar Bergene AS. Sivertsen har en rekke styreverv og ble valgt inn i Eikas styre i 2009.

Elling G. Berntsen*Styremedlem*

Elling G. Berntsen (1958) er administrerende direktør i Sparebanken Narvik. Han tiltrådte stillingen i 2011. Berntsen har vært ansatt i Sparebanken Narvik i 30 år, sist som banksjef for privatmarkedet. Han har tidligere hatt ledende stillinger innenfor bank og forsikring bl.a. hos Vesta Forsikring, NKP, Helgeland Sparebank og Tysfjord Sparebank. Berntsen har sin utdanning fra bank og forsikring samt div. lederutdanning. Berntsen ble valgt i Eikas styre i 2014. Sparebanken Narvik eier 610 641 aksjer i Eika Gruppen AS.

Jan Ludvig Andreassen*Styremedlem - Ansattes representant*

Jan Ludvig Andreassen (1964) er sjeføkonom i Eika Alliansen. Andreassen har tidligere jobbet i ulike finansinstitusjoner som DNB, Alfred Berg og Norges Bank (NBIM), samt i ulike stillinger i Eika Gruppen. Jan Ludvig Andreassen var styremedlem i Eikas styre i 2011-2013 og ble valgt inn i Eikas styre på nytt i 2016.

Arild Bohlin*Styremedlem – Bankansattes representant*

Arild Bohlin (1966) er bedriftsrådgiver i Skagerrak Sparebank, og leder i Finansforbundet i Eika Gruppen siden 2014. Bohlin har vært ansatt i Skagerrak Sparebank siden 2001 (tidligere Kragerø Sparebank). Han har tidligere jobbet med regnskap og revisjon. Bohlin er styremedlem i Skagerrak Sparebank. Han har utdanning som bedriftsøkonom fra BI, og er internsertifisert Bedriftsrådgiver i Eika. Bohlin ble valgt inn i Finansforbundet i Eikas styre i 2008.

Mads Indrehus*Fast møtende varamedlem*

Mads A Indrehus (1967) er banksjef i Vik Sparebank. Han begynte i stillingen i 2001. Han har tidligere hatt lederstillinger i Sparebanken NOR. Indrehus er Siviløkonom fra NHH. Han har vært varamedlem i konsernstyret siden 2012 og fast møtende varamedlem siden september 2016. Vik Sparebank eier 136 397 aksjer i Eika Gruppen.

Konsernledelsen

Hege Toft Karlsen *Konsernsjef*

Hege Toft Karlsen (1969) er konsernsjef i Eika Gruppen. Hun tiltrådte stillingen i 2012 etter å ha vært konserndirektør med ansvar for området salg- og service siden 2011. Toft Karlsen har erfaring fra ulike lederstillinger i Gjensidige Forsikring ASA, sist som konserndirektør for Privat Norge. Toft Karlsen er styremedlem i Bank Asept AS og Finans Norge. Toft Karlsen er jurist fra universitetet i Bergen med advokatbevilling, og har i tillegg en AMP fra Harvard Business School.

Ola Jerkø *Konserndirektør Strategi og Allianseutvikling*

Ola Jerkø (1978) er konserndirektør Strategi og Allianseutvikling med ansvar for strategi- og forretningsutvikling, informasjon, betaling samt digital utvikling i konsernet. Han tiltrådte stillingen i 2012 etter å ha vært direktør for strategi i Eika Gruppen. Jerkø har bakgrunn som ledelseskonsulent med fokus på strategi – og endringsprosjekter fra Capgemini Consulting AS. Jerkø er siviløkonom fra Handelshøyskolen BI.

Sverre V. Kaarbøe *Konserndirektør Økonomi og Finans*

Sverre V. Kaarbøe (1972) er konserndirektør for økonomi og finans. Han tiltrådte stillingen i 2012 etter å ha ledet økonomi- og finansavdelingen i konsernet siden 2007. Kaarbøe etablerte og ledet tidligere Eika Økonomiservice som leverer økonomi- og regnskapstjenester til lokalbankene. Han har 9 års erfaring fra Ernst & Young. Kaarbøe er styremedlem i Eika Forsikring AS og Eika Kredittbank AS. Kaarbøe er siviløkonom fra Norges Handelshøyskole (NHH).

Tom Høiberg *Konserndirektør Bank*

Tom Høiberg (1962) er konserndirektør Bank. Han tiltrådte stillingen i 2010 etter å ha vært konserndirektør for sparing og kreditt. Høiberg har siden 1997 hatt ulike lederstillinger i konsernet, deriblant viseadministrerende direktør i Eika Gruppen AS. Han besitter også flere styreverv, blant annet som styremedlem i SDC A/S og styreleder i BankID Norge AS. Høiberg er siviløkonom fra Handelshøyskolen BI.

Audun Bø *Konserndirektør Produkt og Marked*

Audun Bø (1962) er konserndirektør for Produkt og Marked. Han tiltrådte som konserndirektør for kapitalmarkedsområdet i 2011. Bø har mange års erfaring fra finansbransjen, blant annet fra Orkla Financial Investments i Orkla ASA og DNB Markets. Bø er styreleder i Verdipapirsentralen ASA samt styreleder for Eika Forsikring AS, Eika Kredittbank AS, Eika Kapitalforvaltning AS og Aktiv Eiendomsmegling AS. Bø er siviløkonom fra Handelshøyskolen ved Gøteborgs Universitet og fra IMD, Lausanne, Sveits.

Steinar Simonsen *Konserndirektør IT*

Steinar Simonsen (1961) er konserndirektør IT. Han har hatt ansvar for IT og infrastruktur i Eika siden januar 2013. Før Simonsen ble ansatt i Eika Gruppen hadde han 20 års erfaring fra konsulentbransjen hvor han blant annet har vært administrerende direktør i Capgemini Consulting samt vært partner i Ernst & Young. Simonsen har lang og bred erfaring fra omstilling og endring av IT-organisasjoner. Simonsen er sivilingeniør fra NTNU.

Eierstyring og selskapsledelse

Styret har vedtatt prinsipper for eierstyring og selskapsledelse for Eika Gruppen AS, basert på norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES).

Formål

Formålet med å fastsette prinsipper for eierstyring og selskapsledelse i Eika Gruppen AS er klargjøring av rolledeling mellom aksjeeiere, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Prinsippene skal styrke tilliten til selskapet og bidra til størst mulig verdiskaping over tid, til beste for aksjeeiere, ansatte og andre interessenter. Prinsippene skal følges, med mindre rammeregulering endres slik at prinsippene kommer i konflikt med disse. Prinsippene skal i så fall revideres. Det legges opp til årlig revisjon av de fastsatte prinsippene.

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Eika Gruppen AS' visjon er «Vi styrker lokalbanken». Visjonen beskriver selskapets ønskede fremtidsutvikling og skal være retningsgivende for konsernets ressursprioritering. Eika Gruppen AS' primære hensikt er å utvikle og drive virksomhet som styrker våre aksjonærers konkurransekraft i deres lokale markeder.

Eika Gruppen AS' verdier er Profesjonell, Kundeorientert og Lagspiller. I 2013 utviklet og implementerte Eika Gruppen AS nye verdier for å understøtte konsernets merkevare samt stimulere og tydeliggjøre ønsket adferd for å sikre langsiktig måloppnåelse. Alle medarbeidere skal sette lokalbanken og lokalbankkunden i sentrum, forstå deres behov og utvikle de beste løsningene for disse målgruppene. Medarbeidere i Eika Gruppen AS skal være faglig sterke og bidra til å levere effektive tjenester med høy kvalitet. Vi lykkes best når vi er tilgjengelige, utnytter kompetanse på tvers av konsernet og spiller hverandre gode.

Eika Gruppen AS har ikke børsnoterte aksjer. Selskapet har på denne bakgrunn ikke plikt til å innordne seg anbefalingene, men har valgt å forholde seg til anbefalingene på frivillig grunnlag. Eika Gruppen AS ble etter endring av vedtekter og avvikling av aksjonærvtale i 2008 åpent for aksjonærer uten særskilte egenskaper. Aksjonærstrukturen er likevel i dag enhetlig i det samtlige aksjonærer er finansinstitusjoner. På denne bakgrunn vil anbefalingen ikke i alle tilfeller være treffende for selskapets forhold til aksjonærene, blant annet med hensyn til offentliggjøring av informasjon til allmennheten.

Nedenfor følger en kort redegjørelse for hvordan Eika Gruppen AS har innrettet seg etter den norske anbefalingen. Redegjørelsen er satt opp etter samme struktur som anbefalingen. Eika Gruppen AS' verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar er presentert på konsernets hjemmeside www.eika.no

2. Virksomhet

Selskapet følger anbefalingen på dette punktet.

Selskapets formål er å forestå, eller foreta investeringer og forvalte eierinteressen i selskaper med følgende virksomhet:

1. koordinerer tjenesteleveranser og infrastrukturlosninger for banker og andre samarbeidspartnere, herunder knyttet til IKT, systemutvikling, merkevareutvikling, arbeidsprosesser, kompetansebygging og innkjøp; og
2. strategisk, finansiell og næringspolitisk arbeid og rådgiving for eierne av selskapet som inngår i alliansesamarbeidet og datterselskaper av Eika Gruppen AS; og å foreta investeringer og forvalte eierinteresser i selskaper som utvikler konkurransedyktige produkter og tjenester for finansbransjen for formidling gjennom banker og andre samarbeidspartnere.

Selskapet har klare mål og strategier for sin virksomhet og disse er gjenstand for en årlig behandling og revidering i konsernstyret.

Konsernstrategien for perioden 2015-2018 innebærer en tydelig strategisk plattform med utgangspunkt i lokalbankenes posisjon som er konsernets viktigste styrke. I konsernstrategien er tre strategiske satsningsområder definert. Disse er: Styrket Eika-lag, kundeorientering og nyskaping og vekst. Selskapets mål og hovedstrategier er ytterligere presentert på konsernets hjemmeside.

3. Selskapskapital og utbytte

Selskapets egenkapital pr. 31. desember 2016 var 1,2 milliarder kroner. Dette er på samme nivå som forrige år. Pålydende pr. aksje er 1 krone. For 2015 ble det utbetalt et utbytte på 7,50 kroner pr. aksje. Konsernstyret har foreslått for selskapets generalforsamling at det for 2016 utbetales et utbytte på 12,50 kroner pr. aksje.

Selskapet er underlagt regler om kapitaldekning som er styrende for vurderingen av selskapets kapitalbehov. Nærmere informasjon om selskapets kapitalstatus fremgår av Pilar III rapporteringen om risiko og kapitalstyring, som offentliggjøres på selskapets nettside www.eika.no.

Eika Gruppens utbyttepolitikk er at selskapet: «har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som over tid gir en god, stabil og konkurransedyktig kapitalavkastning i form av utbytte og verdøkning på aksjene. Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til finanskonsernets kapitalstatus, slik at selskapene tilfredsstillere eksterne og interne krav til forsvarlig kapital. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at utbytte til aksjonærene vil utgjøre mellom 50-70 prosent av årets resultat etter skatt på konsolidert nivå. Selskapets utbyttepolitikk kommuniseres til aksjonærene og allmenheten gjennom årsrapporten.

Styret fremlegger årlig forslag for generalforsamlingen om å gi styret fullmakt til å kjøpe inntil 10 % av aksjene i selskapet samt å utstede nye aksjer i selskapet til banker som ikke er aksjonær i Eika Gruppen AS. Fullmaktene gis systematisk frem til neste ordinære generalforsamling og er begrunnet i et behov for å kunne håndtere aksjonærbanker som ønsker å tre ut av Eika Alliansen samt en eventuell inntreden av nye banker i Eika Alliansen. Styret har per i dag ikke fremmet forslag for generalforsamlingen om å gi styret fullmakt til å dele ut utbytte.

4. Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående parter

Selskapet har kun én aksjeklasse og hver aksje gir én stemme. Dersom styret foreslår kapitalforhøyelse med fravikelse av eksisterende aksjeeieres fortrinnsrett blir dette begrunnet. Dersom styret, på bakgrunn av fullmakt, vedtar kapitalforhøyelse med fravikelse av fortrinnsretten følger det forutsetningsvis av fullmakten at dette skyldes en ny banks inntreden i Eika Alliansen.

Selskapet er ikke børsnotert, og selskapets aksjer kan derfor ikke handles over børs. Det fremgår av selskapets styreinstruks at hvert styremedlem plikter å orientere de øvrige styremedlemmer dersom vedkommende er inhabil eller i tvil om egen habilitet ved behandlingen av en sak. Styrets medlemmer plikter også å orientere styret dersom styret får til behandling en sak som direkte eller indirekte vil kunne få konsekvenser for andre selskaper der styremedlemmet har verv, ansettelsesforhold eller andre interesser. Tilsvarende fastslår selskapets etiske retningslinjer at ledende ansatte skal melde fra til styret dersom de direkte eller indirekte har en vesentlig interesse i en avtale som inngås av selskapet.

5. Fri omsettelighet

Selskapet er ikke børsnotert. Anbefalingen er på dette punkt fraveket ved at vedtektene inneholder krav til styresamtykke og forkjøpsrett, jf aksjeloven §§ 4-15 flg. Som saklig grunn til ikke å gi samtykke nevner vedtektene det forhold at en erverver oppnår posisjon som innehaver av kvalifisert eierandel etter finansieringsvirksomhetsloven. I tillegg er

aksjelovens regler om forkjøpsrett utvidet til også å gjelde ved fusjon. Dette avviker skyldes selskapets rolle som allianse for aksjonærbankene. I tillegg er selskapet omfattet av finansforetaksloven § 6-3 som stiller krav til eiere av kvalifisert andel i en finansinstitusjon.

6. Generalforsamling

Det er ikke fastsatt særskilte rutiner for møteledelse, og aksjelovens regler gjelder således. Innkalling gjøres ikke tilgjengelig på selskapets hjemmeside, men sendes ut pr brev til den enkelte aksjonær senest 21 dager før generalforsamlingen avholdes. Saksdokumentene, herunder innkalling og valgkomiteens innstilling, publiseres samtidig på selskapets lukkede ekstranett, som alle aksjonærene som er alliansebanker har tilgang til. Øvrige aksjonærer mottar saksdokumentene på e-post. Ordinær generalforsamling har tradisjonelt vært avholdt i forbindelse med selskapets alliansesamling, hvilket har gitt en relativt høy deltagelse. Påmelding til generalforsamling kan skje elektronisk. For å tilrettelegge for bruk av fullmektig har fullmaktsskjema vært vedlagt innkallingen, og det har blitt tydeliggjort at styreleder og konsernsjef er tilgjengelig for å motta fullmakter. Fullmaktsskjemaene er utformet slik at man kan stemme over hver enkelt sak som skal behandles. I møtet legges det også opp til at man stemmer på hver enkelt av kandidatene til et verv. Representanter fra styret, valgkomiteen og revisor har i praksis vært til stede i generalforsamlingen.

7. Valgkomité

Selskapets valgkomité er vedtektsfestet og generalforsamlingen har fastsatt retningslinjer for denne. Valgkomiteen, komiteens leder samt medlemmenes honorar vedtas av generalforsamlingen. Det følger av selskapets vedtekter at valgkomiteens sammensetning skal representere aksjeeierens interesser. Historisk har det ikke vært tradisjon for å besette valgkomiteen med medlemmer fra konsernstyret eller selskapets ledelse. Valgkomiteen foreslår kandidater til styre og valgkomité samt honorarer for medlemmene av disse organer. Komiteen har tradisjonelt begrunnet sine innstillinger muntlig i generalforsamlingsmøtet. Valgkomiteen konsulterer styreleder, konsernsjef samt Regionrådet i prosessen, slik at regionstrukturen fungerer som kanal for innspill til valgkomiteen, uten at dette ekskluderer at aksjonærer kan kontakte valgkomiteen direkte dersom de måtte ønske dette.

8. Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet

Selskapet har ikke bedriftsforsamling. Styrets sammensetning er vedtektsfestet og i henhold til finansforetakslovens regler, herunder kvalifikasjonskrav i § 3-5, og aksjonærfellesskapets ønsker. Det antas ikke å være ønskelig fra aksjonærenes side at styremedlemmer skal eie aksjer i selskapet. Styremedlemmers kompetanse og uavhengighet fremgår av konsernets hjemmeside. Selskapet fører oversikt over styremedlemmenes tilstedeværelse på styremøter. Det er generelt lite forfall i styremøtene og det har således ikke blitt vurdert som hensiktsmessig å opplyse om dette i årsrapporten.

9. Styrets arbeid

Selskapet har fastlagt en årsplan hvor strategiprosess er en del av denne. Styret har fastsatt en styreinstruks samt en instruks for konsernsjef. Styreinstruksen fastsetter blant annet styrets ansvar og overordnede oppgaver samt en oversikt over hvilke konkrete oppgaver som skal fordeles i styrets årsplan. Styret følger ikke anbefalingen med hensyn til at nestleder eller et annet styremedlem leder diskusjonen der styreleder selv er eller har vært aktivt engasjert. Styret legger til grunn at balansen i styret fungerer tilfredsstillende også i saker der styreleder vil ha et engasjement i en sak og ser det således ikke som hensiktsmessig med en slik ordning. Styret har oppnevnt godtgjørelsesutvalg bestående av fire styremedlemmer, med følgende mandat:

Godtgjørelsesutvalget skal på fritt grunnlag vurdere foretakets godtgjørelsesordning, og skal forberede alle saker om godtgjørelsesordningen som skal behandles av styret. Godtgjørelsesutvalget skal videre innstille til styret i sak om

godtgjørelse til konsernsjef og om pensjonsvilkår for konsernledergruppen. Styret har også etablert et risiko- og revisjonsutvalg, med mandat i henhold til finansforetaksloven §§ 8-19 og 13-6. Det er fastsatt egen instruks for risiko- og revisjonsutvalget. Styret legger opp til årlig gjennomgang av dets arbeid og kompetanse.

10. Risikostyring og internkontroll

Selskapet er underlagt finansforetakslovens særskilte krav om internervisjon, årlig gjennomgang av selskapets internkontroll, risikostyring og etterlevelse av lov (compliance) og oppfyller gjennom dette anbefalingen på dette punkt. Selskapet har en vedtatt risikopolisy som skal sikre effektiv styring av risiko i forhold til tilgjengelig kapital og eksterne lover og forskriftskrav. For øvrig vises det til nærmere beskrivelse på konsernets hjemmeside.

11. Godtgjørelse til styret

Styrets godtgjørelse er ikke resultatavhengig og det har ikke vært utstedt opsjoner til styremedlemmer. Generalforsamlingen vedtok i 2016 å honorere styrets leder med kr 330.000, nestleder med kr 247.500 og øvrige styremedlemmer med kr 220.000. Møter i underutvalg av styret ble honorert med kr 5.500 pr. møte. Ingen av styremedlemmene har i 2016 påtatt seg særskilte honorerte oppgaver for selskapet utover styrevrevet og eventuelt tilhørende utvalgsverv.

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Styret har fastsatt retningslinjer for godtgjørelse til konsernets ansatte, som gjengir hovedprinsippene i selskapenes lønnspolitikk og bidrar til sammenfallende interesser mellom aksjeeierne og ledende ansatte. Retningslinjene ble sist fremlagt for generalforsamlingen til orientering i 2011. Eika Gruppen AS' godtgjørelsespolitikk skal bidra til å fremme det enkelte foretaks langsiktige evne til å betjene eierbankene, distributører og kunder med finansielle tjenester og produkter på konkurransedyktige vilkår. Eika Gruppen AS godtgjørelsespolitikk skal være forankret i konsernets og det enkelte foretaks for- retningsstrategi og skal til enhver tid være forenlig med det enkelte foretaks risikotoleranse og langsiktige interesse slik disse er definert i foretakets policy og retningslinjer for risikostyring og internkontroll. Eika Gruppen AS legger stor vekt på at godtgjørelsesordningen skal være bærekraftig i både et kortsiktig og langsiktig perspektiv. Godtgjørelsene i Eika Gruppen AS skal være konkurransedyktige, men ikke markedsledende. Det er på t i ikke aktuelt med ordninger om tildeling av aksjer til ansatte. En utførlig redegjørelse for selskapets godtgjørelsesordninger er publisert på selskapets hjemmeside. Selskapet er ikke et allmennaksjeselskap og er således ikke omfattet av reglene i allmennaksjeloven § 6-16 a om styrets erklæring om lederlønn, og det utarbeides derfor ikke en slik erklæring. Styret i Eika Gruppen AS har nedsatt et eget godtgjørelsesutvalg, som innstiller til styret for saker som gjelder godtgjørelsesordninger og pensjon som det tilligger styret å behandle. Selskapet er underlagt godtgjørelsesforskriften for finansforetak mv.

13. Informasjon og kommunikasjon

Selskapet har per i dag en enhetlig aksjeeierstruktur, uten regelmessig omsetning i selskapets aksjer. Selskapet har utstedt og notert finansielle instrumenter på Oslo Børs ABM som medfører at selskapet forholder seg til gjeldende retningslinjer for offentlig informasjon for finansielle instrumenter notert på Oslo Børs ABM gjennom nedfelte retningslinjer. Dette inkluderer melding om kvartalsregnskap til Oslo Børs ABM, ajourføring av innsidelister, rapportering i kvartals- og årsrapport, finansiell kalender samt vurdering om børsmelding ved særskilte hendelser.

14. Selskapsøvertagelse

Selskapets aksjer er ikke børsnotert, og aksjene omsettes i praksis ikke i dag. På det nåværende tidspunkt anses ikke et oppkjøpstilbud som realistisk. Det anses derfor ikke som formålstjenlig at styret utarbeider prinsipper for opptreden i en slik situasjon. Dersom et slikt tilbud skulle komme vil selskapet forholde seg til de anbefalte retningslinjer for øvrig.

15. Revisor

Revisor utarbeider årlig en plan for revisjonsarbeidet og presenterer hovedtrekkene for selskapets styre. Revisor deltar også i styrets behandling av årsregnskapet og har minst ett møte med styret i året uten at daglig leder eller andre fra den daglige ledelsen er til stede. Selskapet har fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til

å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon. Revisor er tilstede i generalforsamlingen og presenterer revisors beretning. Revisor har tradisjonelt ikke orientert om godtgjørelsen fordelt på revisjon og andre tjenester, men dette fremgår av selskapets årsregnskap. Selskapets interntrevisor gjennomgår årlig selskapets internkontroll.

Styring og kontroll

Effektiv risikostyring og god intern kontroll er avgjørende for å sikre måloppnåelse og inngår i den løpende styringen og oppfølgingen av virksomheten.

Gjennom god risikostyring og kontroll skal Eika Gruppen til enhver tid være i stand til å identifisere, vurdere, håndtere, overvåke og rapportere risiko som kan hindre oppnåelse av vedtatte mål. Eika Gruppens rammeverk for risikostyring og kontroll definerer konsernets risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital i konsernet. Risikostyring og kontroll omfatter alle typer risiko Eika Gruppen kan være eksponert for. Håndtering og kontroll av risiko avhenger av vesentlighet og risikohåndteringen omfatter kontroll, unngåelse, aksept, deling eller overføring av risikoen til en tredjepart. Kontrollmiljøet omfatter organisering og arbeidsdeling, overvåking, rapportering, samt systembaserte og manuelle kontroller. Videre omfatter kontrollmiljøet verdier, holdninger, organisasjonskultur, opplæring og kompetanse, etiske retningslinjer, rutiner og prosedyrer.

Konsernet med datterselskaper er underlagt et omfattende lovverk som regulerer virksomhetens organer og sammensetning av disse. Eika Gruppen har vedtatt prinsipper for Eierstyring og selskapsledelse basert på Norsk Anbefaling for Eierstyring og Selskapsledelse. Konsernet har etablert uavhengige risikostyrings- og compliancefunksjoner som løpende overvåker og rapporterer om risikohåndteringen etterleves, fungerer som forutsatt og holdes innenfor vedtatte rammer. Funksjonene er organisert etter prinsippet om tre forsvarslinjer.

Styring og oppfølging i hverdagen

Eika Gruppens visjon er å styrke lokalbanken. Strategisk retning gir klare føringer på prioritering av leveranser til lokalbankene hvor alliansefokus er rettet mot digitalisering, serviceorientering og lokal nærhet. Eika Gruppens strategiske retning følger prinsippene for balansert målstyring og er utgangspunktet for å implementere målekort, prosjekter og handlingsplaner. I tillegg utarbeider konsernet budsjetter og prognoser, målekriterier av finansiell og ikke-finansiell art, fullmakter, policy og rutiner som rapporteres og følges opp som en del av styringen i konsernet. Handlingsplaner og status på risiko og tiltak overvåkes nøye og inngår i løpende leder- og medarbeideroppfølging og rapportering gjennom året.

Selskapene styrer etter vedtatte risikostrategier, og det er utviklet rutiner og instruksjoner i forbindelse med risikogjennomgang, som skal sikre at selskapene og konsernet håndterer risiko på en tilfredsstillende måte. Verdiene i Eika Gruppen reflekterer hva som kjennetegner Eika. Verdiene er; Profesjonell, Kundeorientert og Lagspiller. Risikostyring og kontroll i Eika tar utgangspunkt i verdiene sammen med vedtatte strategier. Strategiene er videre brutt ned i operasjonelle handlingsplaner som gir konkretisering, prioritering, allokering av ansvar og frister. Gitt føringene og rammene i strategi- og handlingsplaner, bygges risikostyringen og kontrollen rundt og inn i de forretningsprosessene som er etablert for å levere på strategien. Styringen og kontrollen blir dermed tilpasset forretningsprosessene og konkrete behov. Dette utfordrer og fokuserer risikostyring og kontroll på verdibidrag, forretningsnytte og de vesentlige forhold som virkelig betyr noe for måloppnåelse.

Styrets og ledelsens rolle

Styret har vedtatt en styreinstruks som gir regler for styrets arbeid og saksbehandling. Styrets årsplan dekker oppgaver som er fastsatt i lover, forskrifter, myndighetskrav, og vedtekter o.l. Styret har ansvar for fastsettelse av konsernets overordnede målsettinger og strategier, herunder risikostrategier og risikoprofil og øvrige sentrale prinsipper og retningslinjer, i tillegg til forvaltning av konsernet, samt

å sørge for forsvarlig organisering av virksomheten. Styret har fastsatt egen instruks for konsernsjefen. Styremøter avholdes månedlig og etter behov.

Konsernstyret har etablert et Risiko og Revisjonsutvalg samt en instruks for denne. Utvalget skal føre en uavhengig kontroll med konsernets finansielle rapportering og kontrollsystemer. Utvalget skal ikke treffe beslutninger på vegne av styret, men fremlegge vurderinger og anbefalinger til styret. Risiko og Revisjonsutvalget behandler kvartalsvis konsernets års- og delårsregnskaper og rapporter fra risikostyrings- og compliancefunksjonene samt interrevisjonen. Godtgjørelseutvalget behandler godtgjørelse til konsernsjef samt gir retningslinjer for godtgjørelse i konsernet.

Konsernsjefen

Konsernsjefen forestår den daglige ledelsen av Eika Gruppen og har det overordnede ansvar for konsernets samlede virksomhet. Konsernsjefen er ansvarlig for å gjennomføre strategier og retningslinjer vedtatt av styret. Konsernsjefen sørger for at risikostyring og kontroll blir gjennomført, dokumentert, overvåket og fulgt opp på en forsvarlig måte, og sørger for at risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen er sikret nødvendige ressurser, kompetanse og uavhengighet. Konsernsjefen sørger for at konsernets risikoer styres i henhold til styrets føringer, og sørger for at ledere for alle vesentlige virksomhetsområder følger opp gjennomføringen av styring og kontroll løpende. Konsernsjefen vurderer og følger opp endringer i konsernets risikoevaluering gjennom Risiko og Compliancekomiteen. Formålet med komiteen er å sikre at risiko og compliance er tilfredsstillende ivaretatt i konsernet, og at arbeid som gjennomføres i 1. og 2. linje er i tråd med vedtatte instruksjoner og rammer. Komiteen har fokus på tiltak, og at risk og compliance funn blir fulgt opp fra 1. linje. Komiteen ledes av konsernsjef og møtes fire ganger i året.

Risikostyringsfunksjonen

Risikostyringsfunksjonen sørger for at ledelsen og styret til enhver tid er tilstrekkelig informert om konsernets risikoprofil gjennom kvartalsvis risikorapportering og årlig risiko- og kapitalbehovsvurdering. Risikostyringsfunksjonen har ansvar for å videreutvikle og implementere et helhetlig rammeverk for risikostyring, og sikre at dette er i samsvar med eksterne og interne krav. Dette innebærer at det må foreligge policyer og strategier som gir styring gjennom mål og rammer for ønsket risiko, og at policyer og strategier er operasjonalisert på en effektiv måte i løpende aktiviteter. Sentralt i styring og kontroll er å sikre klare ansvar og roller samt en oppfølging av at risikorammer og operasjonelle retningslinjer etterleves. Risikostyringsfunksjonen rapporterer kvartalsvis til konsernsjefen, konsernets Risiko og Compliancekomité og styret.

Compliancefunksjonen

Compliancefunksjonen skal avdekke og forebygge risiko relatert til etterlevelse av regelverk. Compliancerisiko er en del av selskapets operasjonelle risiko, og defineres som en risiko for at selskapet pådrar seg offentlige sanksjoner, økonomisk tap eller tap av omdømme som følge av at lover, regler og standarder ikke etterleves.

Det er etablert compliancefunksjoner i Eika Gruppen og i Eika Gruppens konsesjonsbelagte datterselskaper. Det enkelte selskap innretter sin compliancefunksjon etter selskapspecifikke, regulatoriske krav. Dette inkluderer etablering av egne planer og testing iht. årlige risikobaserte kontrollplaner. Det er utarbeidet felles malverk i konsernet for å sikre et helhetlig rammeverk knyttet til compliancearbeidet.

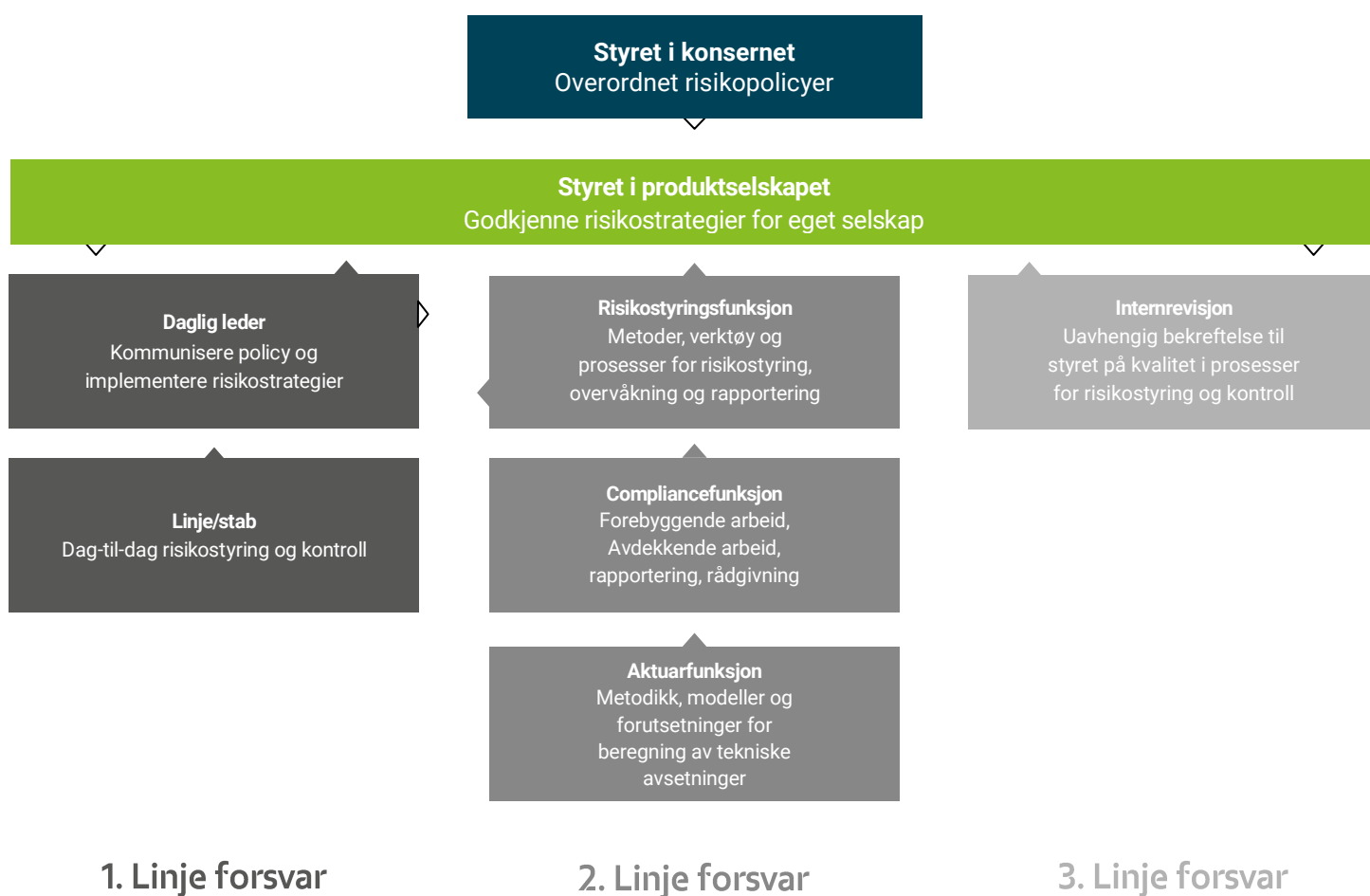
Datterselskapenes compliancefunksjoner rapporterer løpende til sin respektive ledelse, til sine styrer og til konsernets administrative ledelse. Rapporteringen skjer kvartalsvis.

Compliance Manager Konsern rapporterer kvartalsvis til konsernets administrative ledelse og til konsernstyret.

Internrevisjonen

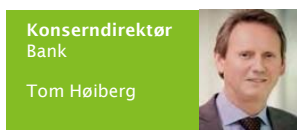
Styret og risiko- og revisjonsutvalget må i henhold til sitt lovmessige ansvar forsikre seg om at risikohåndteringen fungerer i praksis. Internrevisjonen avgir en uavhengig bekreftelse på at risiko er håndtert

på en tilfredsstillende måte og at kommunikasjon og samspill mellom forsvarslinjene fungerer. Internrevisjonen utgjør selskapets tredje forsvarslinje. Eika Gruppens uavhengig internrevisjonsfunksjon er utkontraktert til PwC. Styret godkjenner internrevisjonens årsplaner og internrevisor rapporterer direkte til styret. Internrevisjonens rapporter behandles løpende i risiko- og revisjonsutvalget og i styret.

▷ Instrukser, rammer og fullmakter
◀ Formell rapportering

Konsernstruktur

Eika Forsikring AS

IT forretningsutvikling

Næringspolitikk, rammevilkår, makro og analyse

Informasjon, strategi, innovasjon og merkevare

Økonomi og finans

Eika Kredittbank AS

Teknologi og utvikling

Eika ViS

Digital Utvikling

Risk og compliance

Eika Kapitalforvaltning AS

Drift

Eika Depotservice

Betaling

Juridisk

Aktiv Eiendomsmegling AS

Prosjekt

Eika Økonomiservice

BM

HR

Salg-, marked og kompetanseutvikling

Eika Servicesenter

Administrasjon

Eika Kundesenter

AHV

- Virksomhetsområder
- Resultatenheter
- Bank- og konsernfunksjoner

Årsberetning 2016

Eika Gruppen fikk et historisk godt resultat i 2016. Fokus på lønnsom og effektiv drift over tid har gitt gode resultater, økt investeringsgrad og bedret leveransekraft. Partnerskap står sentralt i Eikas strategi for hurtig og kostnadseffektiv innovasjon og utvikling. Derfor har Eika Gruppen i 2017 inngått et strategisk samarbeid om Vipps som felles betalingsløsning for 106 norske banker.

Om Eika Gruppen og Eika Alliansen

Eika Alliansen består av 73 lokalbanker, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt AS. Lokalbankene i Eika Alliansen har blant Norges høyeste kundetilfredshet både for personkunder og bedrifter, og er en drivkraft for vekst og utvikling for sine lokalsamfunn. Nær og personlig kunderådgivning og fortsatt lokal tilstedeværelse der kundene er, skiller lokalbankene fra konkurrentene. Eika Gruppen er eid av lokalbankene og utgjør finanskonsernet i Eika Alliansen.

Eika Alliansen er en av de største aktørene i det norske finans-markedet og viktig for mange norske lokalsamfunn. Alliansen har en million kunder, 3000 medarbeidere, 400 lokalbankkontorer og en samlet forvaltningskapital på over 360 milliarder.

Eika Gruppen består av morselskapet Eika Gruppen AS, Eika Forsikring AS, Eika Kredittbank AS, Eika Kapitalforvaltning AS og Aktiv Eiendomsmedling AS. Det har ikke vært endringer i konsernstrukturen i løpet av 2016.

Bankene i Eika Alliansen er konsernets primære distribusjonskanal. Konsernets kjernevirksomhet er tjenesteleveranser til lokalbanken og lokalbankens kunder. Eika Gruppen utvikler og leverer løsninger som understøtter stabil og effektiv bankdrift, samt kompetanse som skal sikre videre vekst og utvikling i bankene, lokalsamfunnet og for kundene. Eika Gruppens virksomhet er basert på lokalbankenes naturlige kundegrunnlag, som består av kunder i alle aldersgrupper med et ønske om rådgivning og et helhetlig tilbud fra banken.

Visjon, strategi og kjerneverdier

Eika Gruppens visjon er «**Vi styrker lokalbanken**». Visjonen beskriver ønsket fremtidsutvikling og er retningsgivende for konsernets ressursprioritering. Eika Gruppens primære hensikt er å sikre sterke og omsorgsfulle lokalbanker som en drivkraft for vekst og utvikling for kunden og lokalsamfunnet. Eika Gruppen vil søke å inngå partnerskap eller annet samarbeid der dette bidrar til å sikre lokalbankene brukervennlige og kostnadseffektive løsninger.

Eika Gruppens kjerneverdier er **Profesjonell, Kundeorientert og Lagspiller**. Profesjonell innebærer å være faglig sterk og til enhver tid levere effektivt og med høy kvalitet. Eika Gruppens kundeorientering er å utvikle tjenester og løsninger som er tilpasset lokalbankkunders behov, samt støtte lokalbanken i sin aktive kundeomsorg. Lagspiller er å være tilgjengelig og at medarbeidernes kompetanse blir brukt på tvers av avdelinger. Lagspillere i Eika bidrar også til å spille hverandre gode.

Konsernets kjernevirksomhet er tjenesteleveranser til lokalbanken og lokalbankens kunder. Eika Gruppens forretningsidé er: «å levere helhetlige og konkurransedyktige finansielle løsninger til lokalbanken, lokalt næringsliv og folk flest. Dette skal oppnås gjennom effektiv drift og nyskaping, kombinert med målrettet kundeorientering».

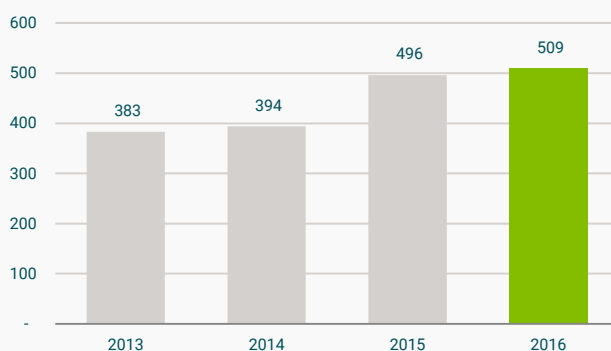
Eika Gruppens strategiske markedsposisjon oppsummeres i formuleringen «**Ved din side**». Med konkurransekraften fra felleskapet i Eika Alliansen skal lokalbankene også i fremtiden være de beste på personlig og aktiv kundeomsorg for folk flest og for lokalt næringsliv. Eika Alliansens lokalbankene skal også fremover, i større grad enn konkurrentene, tilby både gode digitale løsninger og personlig rådgivning når kunden har behov for det.

Redegjørelse for årsregnskapet

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Eika Gruppen fikk et resultat før skatt på 509 millioner kroner, mot 496 millioner kroner i fjor. Resultatet etter skatt på 394 millioner kroner (354) ga en egenkapitalavkastning på 19,1 prosent (19,2).

Resultat før skatt
Millioner kroner

Netto driftsinntekter

Konsernets driftsinntekter i 2016 utgjorde 2,7 milliarder kroner (2,5), en økning på 6,9 prosent. Økningen gjennom året fordeler seg på økt rentenetto, økte premieinntekter, økte netto provisjoner samt verdiendring og gevinst/tap på verdipapirer. I inntektene inngår inntektsføring av 35 millioner kroner i andre kvartal fra VISA Norge knyttet til oppgjør ved salg av Visa Europe.

Det har vært en positiv utvikling i konsernets netto renteinntekter gjennom året, hovedsakelig som følge av høyere utlånsvolum og lavere finansieringskostnader. Sammenlignet med fjoråret er økningen på 10,3 prosent.

Netto premieinntekter fra forsikring økte med 3,4 prosent sammenlignet med fjoråret. Porteføljevækst innen flere kundesegmenter sammen med ordinær pris- og indeksregulering har bidratt til denne økningen.

Konsernets provisjonsinntekter var på 457 millioner kroner (413). Det har vært en økning i provisjoner fra reassurandørene og fra forvaltning av investeringsporteføljer. Samtidig har nye regler for formidlingsgebyrer for kort, som trådte i kraft fra 1. september 2016, medført reduserte gebyrinntekter for kortvirksomheten, spesielt i fjerde kvartal.

Alliansebankene er konsernets fremste distributører og deres økte salg medførte økte distributørprovisjoner. Distributørprovisjoner utgjorde 508 millioner kroner (445).

Konsernet hadde et positivt resultat fra verdipapirer på 26 millioner kroner mot et tap på 38 millioner kroner i 2015. Etter en negativ utvikling i første kvartal har de påfølgende kvartalene vist en positiv utvikling for aksjefondene. Kreditspreadene har generelt vært fallende gjennom året, noe som har gitt en positiv utvikling for rentepapirene.

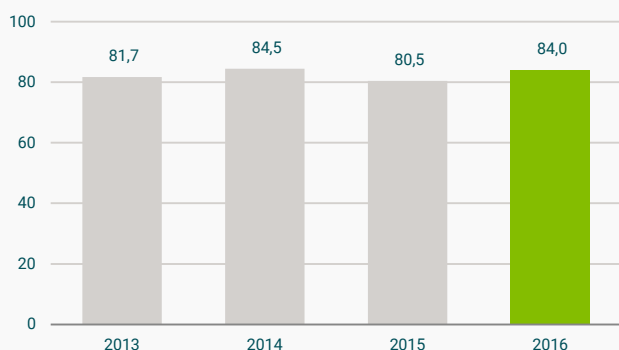
Skader, skadefrekvens og avviklingsgevinster

Forsikringsvirksomheten har hatt et moderat nivå på storskader, men noe økt skadefrekvens sammenlignet med 2015. Skadeprosent for egen regning ble 65,6 (64,2).

Avviklingsgevinster for egen regning utgjorde 126 millioner kroner (117). I forbindelse med innføring av Solvens II 1. januar 2016 opp-hørte minstekrav til forsikringstekniske avsetninger. I avviklings-resultatet inngår en gevinst på 24 millioner kroner knyttet til oppløsning av denne.

Combined ratio

Prosent

Driftskostnader

Konsernets samlede driftskostnader var 854 millioner kroner (744). Kostnadsøkningen har blant annet sammenheng med økning i antall ansatte, hovedsakelig knyttet til utvikling og lansering av nye digitale løsninger, strategiske prosjekter og leveranser til bankene. Videre har flere av virksomhetsområdene hatt høyere kostnader i forbindelse med systemkonverteringer og sanering av tidligere IT-investeringer.

Konsernets ytelsesbaserte pensjonsordninger ble avviklet med virkning fra 1. juli 2016. Alle ansatte inngår nå i innskuddsordninger. Avviklingen av ytelsesordningene ga en positiv engangseffekt på resultatet med 17 millioner kroner.

Tap på utlån

Tapkostnadene har økt sammenlignet med tidligere perioder, men er fortsatt på et moderat nivå. Økningen har i første rekke sammenheng med høyere avsetninger for mislighold. Tap på utlån var for året totalt 52 millioner kroner (41). Tap i prosent av brutto utlån var 1,3 prosent (1,1) og utgjør et mer normalisert nivå.

Balanseposter

Konsernet samlede forvaltningskapital var ved utgangen av 2016 på 12 milliarder kroner mot 11,5 milliarder kroner ved utgangen av 2015.

Tabellen nedenfor viser hovedtall fra konsernets balanse.

Beløp i tusen kroner	31.12.2016	31.12.2015
Innskudd i banker og sentralbank	1 549 794	1 406 711
Brutto utlån til kunder	4 048 927	3 834 598
Verdipapirer	4 052 807	4 049 615
Innskudd fra kunder	4 529 076	4 049 614
Forsikringstekniske avsetninger	3 411 577	3 244 597
Ekstern gjeld	1 002 185	1 349 674
Egenkapital	1 952 529	1 861 348
Forvaltningskapital	12 019 868	11 505 357

Brutto utlån til kunder var ved utgangen av året på 4,0 milliarder kroner. Veksten gjennom 2016 var på 214 millioner kroner og fordeler seg på salgspantlån, leasing og kredittkort.

Innskudd fra kunder utgjorde ved utgangen av året 4,5 milliarder kroner. Dette representerer en økning på 479 millioner kroner i løpet av året. Innskuddsdekningen var på 112 prosent (106).

Konsernets samlede verdipapirportefølje var på 4,1 milliarder kroner. Porteføljen består av obligasjoner, rentefond og aksjefond samt strategiske aksjeinvesteringer. Den vesentligste delen av porteføljen er norske rentepapirer med god kredittkvalitet. Ved utgangen av tredje kvartal utgjorde plasseringer i obligasjoner og rentefond 3,6 milliarder kroner.

Konsernet egenkapital er omarbeidet som følge av at kravet om sikkerhetsavsetning for norske skadeforsikringsselskap bortfalt med innføring av Solvens II og ny årsregnskapsforskrift fra januar 2016. Sikkerhetsavsetningen per 31. desember 2015 på 281 millioner kroner, ble overført til annen egenkapital. Finansdepartementet har ikke endelig besluttet skattemessig behandling og på bakgrunn av det er det valgt avsette for en beregnet, utsatt skattekostnad knyttet til den tidligere sikkerhetsavsetningen. Sammenligningstall er omarbeidet.

Likviditet

Konsernets likviditetssituasjon er tilfredsstillende. Likviditetsbehovet er dekket ved en spredning på innlån fra kapitalmarkedet, gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder. Innskudd fra kunder var ved utgangen av 2016 på 4,5 milliarder kroner, som ga en innskuddsdekningen på 112 prosent. Konsernet har balanseført likviditet på 5,4 milliarder kroner bestående av bankinnskudd uten løpetid på 1,5 milliarder kroner, rentepapirer med fast avkastning og verdipapirfond på til sammen 3,9 milliarder kroner. Plasseringene er hovedsakelig i banker med god rating og i instrumenter med lav risiko og høy grad av likviditet, dvs. statspapirer, obligasjoner med fortrinnsrett, kommunepapirer og verdipapirfond.

Eika Gruppen AS

Eika Gruppen AS er morselskapet i finanskonsernet. Ved siden av forvaltning av eierinteresser i datterselskapene består virksomheten av tjenesteleveranser og infrastruktur-løsninger til bankene, samarbeidende selskaper og til datterselskapene. Den vesentligste delen av virksomheten er knyttet til aktiviteter rettet mot bankene.

For 2016 utgjorde netto driftsinntekter 826 millioner kroner (756) og samlede driftskostnader 418 millioner kroner (376). Kostnadsøkningen skyldes i hovedsak økt aktivitet rettet mot bankene.

Selskapet hadde ved utgangen 2016 innlån fra kredittinstitusjoner og obligasjonsmarkedet på til sammen 700 millioner kroner. Innlånene fra obligasjonsmarkedet er hovedsakelig benyttet til hybridkapital og til finansiering av Eika Kredittbank. Det forventes at fremtidige låneopptak i større grad vil gjøres direkte av Eika Kredittbank.

Virksomhetsområdene

Fellestjenester, drift og utvikling

Eika Gruppen utvikler og leverer fellesløsninger på en rekke områder til lokalbankene i Eika Alliansen, samarbeidende selskaper og konsernets egne virksomhetsområder. Formålet er å oppnå høyere kvalitet på leveransene til en lavere kostnad, gjennom stordrifts-fordeler og større fag- og kompetansemiljøer.

Produkt- og tjenestespekteret består av drift og utvikling av IT-systemer, digitale løsninger og betalingsløsninger, kundesenter, regnskap, rapportering og depotservice, bank- og makroanalyse, næringspolitikk, kompetanseutvikling og administrative tjenester.

Eika Gruppens strategi om å styrke lokalbankene medfører et økt omfang av leveranser, særlig innenfor IT og digital utvikling. Virksomheten er i all vesentlighet basert på kostnadsdekning.

Raskere takt i utvikling og lansering av nye digitale løsninger for Eika Alliansen samt økt omfang av tjenester til bankene og samarbeidende selskaper ga en økningen i leveransene. Totalt ble det levert tjenester for 333 millioner kroner mot 313 millioner kroner året før.

Leveranser av fellestjenester, drift og utvikling:

Beløp i tusen kroner	2016	2015
Leveranser til alliansebankene	244 646	226 259
Leveranser konsern/samarb.selskap	80 461	74 389
Andre driftsinntekter	8 301	12 535
Totale leveranser	333 408	313 183

Forsikring

Eika Forsikring tilbyr skadeforsikringsprodukter til privatpersoner, landbruk og småbedrifter samt ettårige personforsikringsprodukter til privatmarkedet. Salg av selskapets produkter skjer gjennom bankene i Eika Alliansen, samt andre utvalgte distributører.

Innovasjonstakten i forsikringsbransjen er høy, med nye digitale selvbetjeningsløsninger, bedre løsninger for kundedialog og effektivisering av den operasjonelle driften. Eika Forsikring arbeider med å utvikle gode digitale løsninger som gjør kundenes hverdag enklere og styrker bankenes posisjon som ledende på personlig og omsorgsfull kundebehandling til folk flest og lokalt næringsliv.

Resultat og nøkkeltall for Eika Forsikring:

Beløp i tusen kroner	2016	2015
Premieinntekter f.e.r.	1 905 866	1 842 982
Andre forsikr.relaterte inntekter	21 705	42 418
Erstatningskostnader f.e.r.	1 249 597	1 182 224
Forskr.relaterte driftskostnader	351 069	302 108
Netto inntekter fra investeringer	79 662	46 953
Andre inntekter og kostnader	(11 961)	591
Resultat før skatt	394 606	448 612
Combined ratio f.e.r.	84,0 %	80,5 %
Skadeprosent f.e.r.	65,6 %	64,1 %
Kostnadsprosent f.e.r.	18,4 %	16,4 %
Porteføljeavkastning	2,6 %	1,6 %
Solvensmargin	155 %	160 %
Egenkapitalavkastning	25,8 %	28,2 %
Avviklingsgevinster i mill.kr.	126	117
Antall rapporterte storskader > 2 mill.kr.	41	36

Selskapet fikk for 2016 et resultat på 395 millioner kroner (449). Resultat etter skatt på 303 millioner kroner (326) ga en egenkapitalavkastning på 25,8 prosent (28,2).

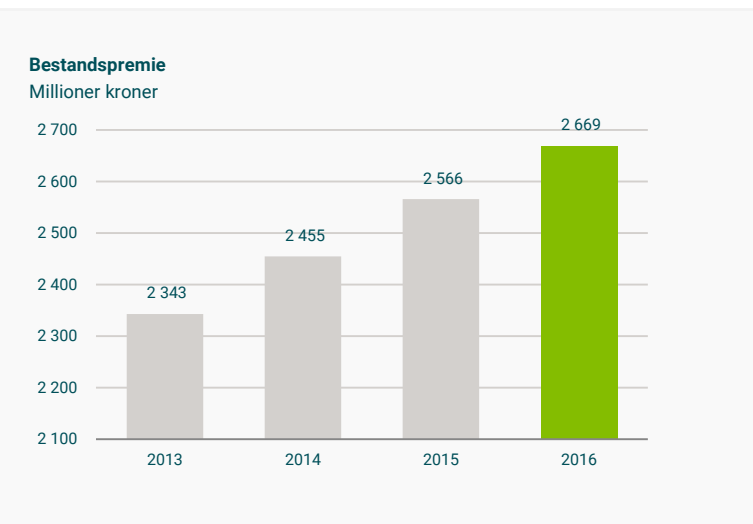
Resultatet gjenspeiler et moderat nivå av storskader, men noe økt skadefrekvens sammenlignet med 2015. Økt skadefrekvens har i første rekke sammenheng med værforholdene, spesielt i første kvartal. Skadeprosent for egen regning var 65,6 (64,2).

Avviklingsgevinster for året utgjorde 126 millioner kroner (117). I forbindelse med innføring av Solvens II 1. januar 2016 opphørte minstekrav til forsikringstekniske avsetninger. I avviklingsresultatet inngår en gevinst på 24 millioner kroner knyttet til oppløsning av denne. Den underliggende lønnsomheten i porteføljen er god. Over tid har det vært en nedadgående trend med færre antall meldte personskader for motor.

Selskapet hadde en kostnadsprosent for egen regning på 18,4 (16,4). Økningen sammenlignet med tidligere perioder, kommer hovedsakelig som følge av økte kostnader til IT-investeringer, digitaliseringsprosjekter, strategiske prosjekter og økte provisjoner til distributørene. En del av kostnadsøkningen er knyttet til engangs-kostnader i forbindelse med systemkonvertering.

Selskapet har hatt en vekst i porteføljen innenfor flere bransjer, og sammen med ordinær prisregulering har dette bidratt til økte premieinntekter. Bestandspremien utgjorde ved utgangen av 2016 2,7 milliarder kroner, en vekst på 4,0 prosent siden forrige årsskifte.

Veksten i bestandspremie er påvirket av at distribusjonsavtalen med OBOS opphørte 1. januar 2016. Justert for avgangen av OBOS-porteføljen var veksten i bestandspremien på 6,8 prosent.

Ved utgangen av 2016 hadde selskapet en verdipapirportefølje på 3,2 milliarder kroner bestående av obligasjoner, rentefond og aksjefond. Den vesentligste delen av porteføljen består av investeringer i norske rentepapirer med god kredittkvalitet. Aksjeandelen var ved utgangen av kvartalet 7,2 prosent. Netto inntekter fra investeringer utgjorde 80 millioner kroner (47) som tilsvarer en porteføljeavkastning på 2,6 prosent. En generell spreadinggang har gitt positiv utvikling for rentepapirene, og etter et negativt første kvartal har også aksje-fondene vist en positiv utvikling.

Ved implementering av ny årsregnskapsforskrift 1. januar 2016 bortfalt det særnorske kravet om sikkerhetsavsetning for skadeforsikringsselskaper. Selskapets sikkerhetsavsetning per 31. desember 2015 på 281 millioner kroner ble overført til annen egenkapital etter avsetning for beregnet utsatt skatt. Solvens II ble innført fra 1. januar 2016. Eika Forsikring beregner tapspotensiale og kapitalkrav etter standardmetoden, som definert i

Solvens II-forskriften. Ved utgangen av 2016 hadde selskapet en dekningsprosent SCR på 155..

Finansiering

Eika Gruppen leverer finansierings- og betalingsløsninger til lokalbankene gjennom Eika Kredittdbank. Eika Kredittdbanks produkter består av leasing, salgspantlån, kredittkort samt andre kortprodukter som selskapet administrerer. Selskapet har bankkonsesjon og tilbyr også innskuddskonti i nettbanken Sparesmart.no.

Selskapet oppnådde et resultat før skatt på 159 millioner kroner (103) Resultatforbedringen skyldes i all vesentlighet høyere utlånsvolum og lavere finansieringskostnader. I resultatet inngår også en engangseffekt i form av inntektsføring av 35 millioner kroner fra Visa-transaksjonen. Resultat etter skatt på 127 millioner kroner ga en egenkapitalavkastning på 17,9 prosent (11,7).

Resultat og nøkkeltall for Eika Kredittdbank:

Beløp i tusen kroner	2016	2015
Netto renteinntekter	405 646	353 581
Netto provisjoner	(40 303)	(31 148)
Inntekt fra verdipapirer	38 005	(1 561)
Andre inntekter	1 778	2 014
Netto driftsinntekter	405 126	322 886
Driftskostnader	194 369	178 536
Resultat før tap og nedskrivning	210 757	144 350
Tap og nedskr. på utlån	52 126	41 081
Resultat før skatt	158 631	103 269
Brutto utlån til kunder	4 048 928	3 834 598
Innskudd fra kunder	4 529 075	4 049 614
Forvaltningskapital	5 847 691	5 462 453
Rentenetto	7,2 %	6,5 %
Kostnad-/inntektsforhold	48,0 %	55,3 %
Brutto mislighold i prosent av brutto utlån	3,2 %	2,3 %
Tap i prosent av brutto utlån	1,3 %	1,1 %
Egenkapitalavkastning	17,9 %	11,7 %
Ren kjernekapitaldekning	15,7 %	15,6 %
Ansvarlig kapitaldekning	19,0 %	17,9 %

Netto renteinntekter utgjorde 406 millioner kroner (354), en økning som hovedsakelig kommer fra vekst innenfor kortområdet og lavere finansieringskostnader.

Netto provisjonsinntekter er lavere enn fjoråret. Nye regler for formidlingsgebyrer trådte i kraft fra 1. september 2016 og regelendringen har medført reduserte gebyrinntekter for kortvirksomheten, spesielt i fjerde kvartal. Provisjonskostnadene var på samme nivå som i fjor. Økte distributørprovisjoner oppveies av reduserte kostnader etter avviklingen av det tidligere fordels-programmet for kredittkortkunder.

Selskapet har en verdipapirportefølje bestående av obligasjoner og rentefond. Verdiutviklingen i porteføljen var stabil i kvartalet. Positiv finansavkastning for året skyldes den generelle spreadinngangen i markedet i første halvår.

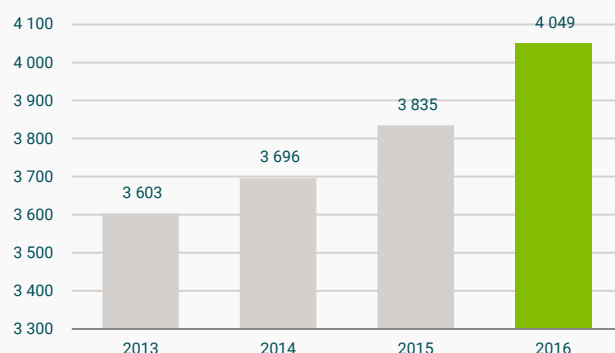
Driftskostnadene utgjorde 194 millioner kroner (179) for året. Kostnadsøkningen skyldes i hovedsak økte IT-kostnader, kostnader i forbindelse med konvertering av kortporteføljen fra Visa til Mastercard Gold og avviklingskostnader knyttet til den svenske filialen.

Ved utgangen av året var netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer 88 millioner kroner (66). Økningen skyldes hovedsakelig økt brutto mislighold innenfor kortvirksomheten. Det er en generell økning i antall misligholdte forbrukslån og kredittkort som også påvirker misligholdsutviklingen i selskapet. Brutto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjorde 3,2 prosent av utlån-porteføljen, en økning på

0,9 prosentpoeng fra året før. Tapskostnadene var på 52 millioner kroner (41).

Brutto utlån til kunder var ved utgangen av året på 4 milliarder kroner. Det har vært en vekst, med god underliggende drift, i utlånporteføljen på 214 millioner kroner siste 12 måneder. Veksten fordeler seg på kredittkort med 70 millioner kroner, salgspantlån med 96 millioner kroner og leasing med 48 millioner kroner. Innskudd fra kunder har i samme periode økt med 479 millioner kroner. Ved utgangen av 2016 var innskuddsdekningen på 112 prosent.

Brutto utlån
Millioner kroner

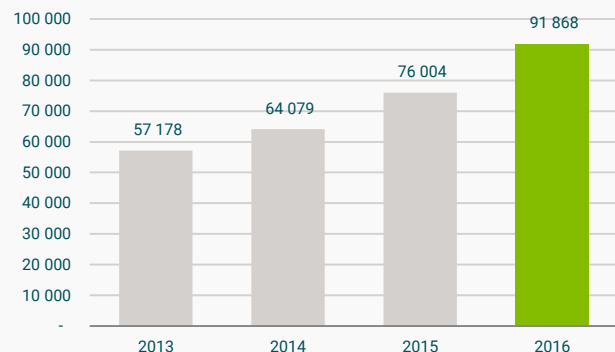

Selskapet hadde ved utgangen av 2016 en ren kjernekapitaldekning på 15,7 prosent og ansvarlig kapitaldekning på 19,0 prosent. Selskapets soliditet er tilfredsstillende og må sees i sammenheng med forventet vekst og konsernets samlede kapitalstatus.

Sparing og plassering

Eika Kapitalforvaltning bidrar i stor grad til veksten innen langsiktig sparing og plassering hos lokalbankens kunder. Selskapets produkt- og tjenestetilbud består av verdipapirfond, innskuddspensjon og aktiv forvaltning av diskresjonære porteføljer. Alliansenbankene er selskapets viktigste distribusjonskanal.

Sporeavtaler
Antall

Eika Kapitalforvaltning tilbyr lokalbankene i Eika Alliansen agentavtale slik at deres autoriserte finansielle rådgivere (AFR) kan tilby bankenes kunder investeringsrådgiving og har sett en sterk vekst gjennom hele

2016. Antall aktive spareavtaler økte til 92.000. Andelen av nye spareavtaler og engangstegninger som kommer fra digitale kanaler økte samtidig som den positive utviklingen i tegningsvolum fra selskapets agenter ble også videreført.

Etter en svak start på året, tok det norske markedet seg godt opp gjennom året og avkastningen på Oslo Børs endte på om lag 12 prosent for 2016. Tilsvarende tall for Norden var 3,1 prosent og 4,8 prosent for globale aksjer.

Kredittmarkedet var preget av uro gjennom de to første månedene av 2016, men stor appetitt på kreditt gjennom årets tre siste kvartaler medførte at fondet Eika Kreditt leverte en avkastning på hele 10,3 prosent i 2016. Fondet er fremdeles blant Norges beste kredittfond, og ble belønnet med 5 stjerner av Morningstar da fondet fikk 3 års avkastningshistorikk i november 2016. Selskapets to pengemarkedsfond fortsatte å levere gode avkastningsresultater også i 2016, og har plassert seg i toppen blant norske pengemarkedsfond siste 3, 5, 7 og 10 år. I 2016 leverte 8 av selskapets 13 verdipapirfond høyere avkastning enn sin referanseindeks.

Avkastning mot referanseindeks per 31. desember 2016:

	Fondets avkastning	Referanseindeks	Mer/mindre avkastning
Eika Norden	-4,45 %	-3,06 %	-1,39 %
Eika Spar	5,42 %	8,90 %	-3,48 %
Eika Global	2,04 %	4,84 %	-2,80 %
Eika Alpha	8,97 %	12,06 %	-3,10 %
Eika Utbytte	23,68 %	4,06 %	19,62 %
Eika Norge	13,15 %	11,50 %	1,65 %
Eika Pensjon	3,30 %	5,37 %	-2,08 %
Eika Balansert	3,85 %	-0,96 %	4,81 %
Eika Likviditet	1,64 %	0,54 %	1,10 %
Eika Pengemarked	1,83 %	0,54 %	1,30 %
Eika Sparebank	2,03 %	0,54 %	1,49 %
Eika Obligasjon	2,19 %	0,44 %	1,74 %
Eika Kreditt	10,30 %	0,53 %	9,77 %

Selskapet tilbyr forvaltning av likviditetsporteføljer for bankene. Ved utløpet av 2016 var 75 prosent av eierbankene kunder på dette produktet.

Det er sterk vekst i markedet for innskuddspensjon. Eika Kapitalforvaltning har styrket sin satsning innenfor dette forretningsområdet og har opplevd vekst gjennom hele 2016. Distribusjons-samarbeidet med Eika-bankene fungerer godt. Grunnlaget for videre vekst vurderes som godt.

Selskapet har hatt en positiv resultatutvikling i 2016 og oppnådde et resultat før skatt på 40 millioner kroner (30). Selskapets inntekter for 2016 var 10 millioner kroner høyere enn for 2015, mens samlede driftskostnader var på nivå med fjoråret.

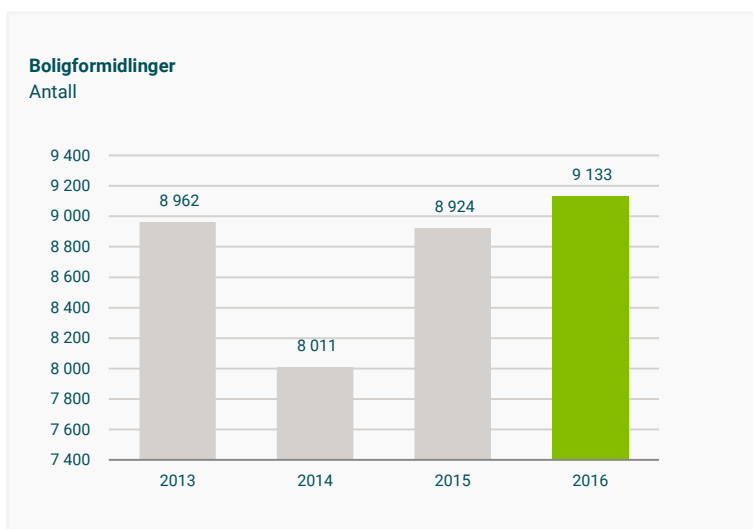
Resultat og nøkkeltall – Eika Kapitalforvaltning:

Beløp i tusen kroner	2016	2015
Driftsinntekter	134 695	124 555
Driftskostnader	94 716	94 439
Driftsresultat	39 979	30 116
Netto finansposter	262	(121)
Resultat før skatt	40 241	29 995
Portefølje til forvaltning i mill.kr.	31 407	28 446
Antall spareavtaler	91 868	76 004
Egenkapitalavkastning	60,3 %	46,1 %
Kapitaldekning	12,5 %	14,5 %

Eiendomsmedling

Aktiv er en av Norges sterkeste merkevarer innen eiendomsmedling med mer enn 30 år i markedet. Kjeden har 66 kontorer og avdelinger, og er etablert fra Mosjøen i nord til Lyngdal i sør. Majoriteten av kjedekontorene er etablert i tett samarbeid med lokalbankene i Eika Alliansen. Dette gir kjeden et godt grep om lokalbankenes markeder og mulighet for tett kundeoppfølging sammen med lokalbankene. Aktiv ble i 2016, for 6. år på rad, kåret til å ha Norges mest tilfredse boligkunder i Norsk Kundebarometer sin tilfredshetsmåling.

Kjedekontorene i Aktivkjeden omsatte fra januar til desember 2,3 prosent flere boliger enn i tilsvarende periode i fjor. For bransjen var det 3,1 prosent færre solgte boliger.

Selskapet fikk et resultat 4 millioner kroner (7) for 2016. Resultatet er påvirket av at regnskapet i 2016 ble belastet med høye engangs-kostnader

Resultat og nøkkeltall – Aktiv Eiendomsmedling:

Beløp i tusen kroner	2016	2015
Driftsinntekter	44 815	44 076
Driftskostnader	40 232	36 938
Driftsresultat	4 583	7 138
Netto finansposter	(768)	(146)
Resultat før skatt	3 815	6 992
Antall kontorer og filialer	66	63
Antall formidlinger	9 133	8 924

Eierstyring og selskapsledelse

Konsernets prinsipper for eierstyring og selskapsledelse bygger på norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES). Se beskrivelse av prinsipper for eierstyring og selskapsledelse er beskrevet i årsrapporten og på www.eika.no.

Risiko, kapitalmål, soliditet og regulatoriske forhold

Risikostyring

Effektiv risikostyring er viktig for å sikre måloppnåelse. Gjennom god risikostyring og internkontroll skal Eika Gruppen til enhver tid være i stand til å identifisere, vurdere, håndtere, overvåke og rapportere risikoer som kan hindre oppnåelse av vedtatte mål. Virksomheten i konsernet er organisert i ulike forretningsområder gjennom datterselskaper, der det enkelte datterselskap er eksponert for ulike risikoer. Konsernet legger vekt på å ha løpende styring og kontroll med alle deler av virksomheten.

Eika Gruppens rammeverk for styring og kontroll definerer konsernets risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital i konsernet. Konsernets risikopolicyer fastsetter overordnet risikovilje, retningslinjer for risikostyring, samt fordeling av ansvar og myndighet som skal bidra til at risiko holdes innenfor de rammer styret mener er forsvarlige. Risikopolicyen skal sikre at alle deler av virksomheten har en konsistent og effektiv risikostyringsprosess, tilpasset virksomhetens størrelse og kompleksitet.

I samsvar med forskrift for risikostyring og internkontroll og konsernets interne retningslinjer, foretas det årlige gjennomgang av risikoforhold i virksomhetene. Det foretas også årlige fremover-skuende kapitalbehovsvurderinger i samsvar med regulatoriske krav (ICAAP/ORSA).

Kapitalmål

Endringer i rammebetingelser har medført økte krav til kapitalisering, både for Eika Forsikring, Eika Kredittbank og konsernet. Eika Gruppen har definert kapitalmål som tilfredsstillende minimumskravene til kapital.

Eika Gruppen har et mål på ren kjernekapitaldekning på 15,0 prosent fra 31. desember 2016. Dette økes til 15,5 prosent fra 31. desember 2017 som følge av økning i motpsyklisk buffer med 0,5 prosentpoeng.

Risikoeksponering

Konsernets risikoeksponering er i all hovedsak relatert til kreditt- og motpartsrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko, forsikringsrisiko og operasjonell risiko.

Konsernets vesentligste risiko er kreditt- og motpartsrisiko, hovedsakelig i forbindelse med objektsfinansiering og usikret kreditt knyttet til utstedelse av kredittkort samt fordringer på forsikringskunder og reassurandører. I tillegg er konsernet eksponert for risiko knyttet til innskudd i banker, plasseringer i obligasjoner og øvrige fordringer.

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av kostbar refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Konsernets eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til kreditt- og finansieringsvirksomheten.

Markedsrisiko i konsernet relaterer seg til plassering av overskuddslikviditet i finansielle instrumenter og til ulik rentebinding for inn- og utlån.

Konsernets forsikringsrisiko er knyttet til virksomheten innen skade- og helseforsikring og hvorvidt forsikringspremier og reserver er tilstrekkelige til å dekke forpliktelsene overfor forsikringstagerne. For å redusere risikoen kjøper forsikringsvirksomheten reassuranse. Reassuranseprogrammet fastsettes med bakgrunn i forretningsmål og risikoappetitt.

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter også compliance- og omdømme risiko og juridisk risiko. Klarhet i arbeidsdeling, roller og ansvar, effektive prosesser samt hensiktsmessig kontroll og lederoppfølging reduserer den operasjonelle risikoen. Konsernet har tegnet forsikringer og utarbeidet beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner og sikre forretningskontinuitet.

Soliditet og regulatoriske forhold

Eika Gruppen er en tverrsektoriell finansiell gruppe med både bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet, og er underlagt både CRD IV- og Solvens II-regelverket i tillegg til reglene om konsolidering i tverrsektorielle grupper (konglomeratreglene).

Finansielle grupper med omtrent like mye bank- som forsikringsvirksomhet, såkalte balanserte grupper, slik som Eika Gruppen, skal i

utgangspunktet bare underlegges forskriften om konsolidering mv. i tverrsektorielle grupper (konglomeratreglene). Finansdepartementet har gitt Finanstilsynet hjemmel til å pålegge ytterligere rapportering ut i fra soliditets- eller tilsynsmessige hensyn. Finanstilsynet fattet i mai 2016 vedtak om at Eika Gruppen på solo- og konsolidert basis skal underlegges CRD IV-regelverket.

De regulatoriske rammebetingelser for finans- og forsikringsnæringen er stadig i endring. Nivåer og innretninger i disse endringene er vanskelige å forutse eksakt, men hovedlinjene synes tydelige. Bransjens synspunkter frontes overfor myndighetene gjennom Finans Norge.

Regulering CRD IV

Eika Gruppen rapporterer fra 2016 kapitaldekning for et CRD IV-delkonsern bestående av morselskapet, finansieringsvirksomheten og verdipapirvirksomheten med fradrag i ansvarlig kapital for investeringen i forsikringsvirksomheten.

Delkonsernet omfatter morselskapet Eika Gruppen, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling. Per 31. desember 2016 var ren kjernekapitaldekning på 15,9 prosent, kjernekapitaldekning på 17,5 prosent og ansvarlig kapitaldekning på 19,5 prosent.

Regulering Solvens II

Det nye solvensregelverket Solvens II ble innført fra 1. januar 2016. Naturskadekapitalen regnes etter Solvens II, som en del av bufferkapitalen. Det er ikke avklart hvordan avsetningen til garantiordningen skal behandles. Tidligere sikkerhetsavsetning er omklassifisert til annen egenkapital, men skattemessig behandling er ikke endelig besluttet av Finansdepartementet. Det er i regnskapet foretatt en avsetning for en eventuell skattekostnad knyttet til den tidligere sikkerhetsavsetningen.

Forsikringsdelen av virksomheten beregner tapspotensiale og kapitalkrav etter standardmetoden, som definert i Solvens II-forskriften. Dekningsprosent SCR var per 31. desember 2016 på 155.

Tverrsektoriell rapportering

Eika Gruppen rapporterer konsernets samlede soliditet etter regelverket for tverrsektorielle grupper (konglomeratreglene) på halvårlig basis.

Organisasjon og samfunnsansvar

Medarbeidere

Eika Gruppen skal være en attraktiv, åpen og inkluderende arbeidsplass med et godt arbeidsmiljø der alle skal føle seg verdsatt, respektert og at de er med på laget. Det fokuseres på etterlevelse av konsernets kjerneverdier; profesjonell, kundeorientert og lagspiller. Det er også fokus på å skape en «Vi-kultur» i egen avdeling og i alliansen som helhet.

Det gjennomføres årlige medarbeiderundersøkelser og resultatene fra disse viser en høy arbeidsglede og lojalitet. Undersøkelsene brukes aktivt i arbeidet med å sikre at Eika Gruppen fortsetter å være en attraktiv arbeidsgiver. Konsernet hadde ved utgangen av 2016 totalt 469 årsverk (421). Turnover var på 3,2 prosent, en nedgang på 0,8 prosentpoeng fra året før.

Likestilling og arbeidstakerrettigheter

Eika Gruppen har som mål å være en arbeidsplass med full likestilling. Dette innebærer at det i alle deler av konsernet skal legges til rette for at medarbeiderne skal ha like muligheter til jobbutvikling og karriere, uavhengig av blant annet kjønn, rase og etnisitet. Resultatene fra siste medarbeiderundersøkelse viser få forskjeller mellom menn og kvinner. Likelønn er et kriterium i forbindelse med lønnsoppgjør.

Av konsernets ansatte ved utgangen av 2016 var 45 prosent kvinner. Konsernledelsen består av seks personer, hvorav konsernsjefen er

kvinne. I konsernstyret er det i dag én kvinne og syv menn. Medarbeidernes rettigheter anses godt ivaretatt av norsk lov.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid ivaretas systematisk både gjennom lovpålagte fora og egendrevne tiltak. Eika Gruppen er opptatt av et godt lagspill mellom ledelse og medarbeidere og har flere møtepunkter for å ivareta dette i praksis. I konsernets målekort er det vedtatt mål knyttet til å være en attraktiv arbeidsgiver. Måloppnåelse knyttet til medarbeidertilfredshet og sykefravær følges opp på månedlig basis i ledelse og styret.

Eika Gruppen har lagt til rette for et godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø. Det er inngått avtale med en landsdekkende leverandør av bedriftshelsetjenester som bistår i arbeidet med å skape sunne og trygge arbeidsforhold. Alle medarbeidere tilbys gratis helsekontroller og har helseforsikring som sikrer rask medisinsk behandling.

Samlet sykefravær var i 2016 på 3,9 prosent, mot 3,6 prosent i 2015. Eika Gruppen er opptatt av at terskelen for fravær skal være høy og at hinderet for å komme tilbake til jobb lav. Dette skal oppnås gjennom god dialog mellom leder og medarbeider. For å gi leder et bedre verktøy i oppfølgingen av sykefraværet, implementerte konsernet i 2016 elektronisk sykefraværsoppfølging.

Det har ikke forekommet alvorlige arbeidsuhell eller ulykker som har resultert i personskader eller større materielle saker i 2016.

Eika Gruppen har et bedriftsrettsslag, Eika Bil, og et kulturlag, Eika Pustepause, som tilbyr et bredt spekter av aktiviteter som inspirerer til fysisk aktivitet og kulturelle opplevelser til alle medarbeidere.

Etiske retningslinjer

Eika Gruppen er avhengig av et godt omdømme. For hver enkelt medarbeider hviler det derfor et stort ansvar med hensyn til etisk forankret fremferd overfor leverandører, kunder, aksjonærer og kollegaer. Dette er nedfelt i konsernets etiske retningslinjer. Menneskerettigheter anses ikke å være et særskilt relevant tema for egen virksomhet, men inngår som et element i vurderinger knyttet til investeringer for fondsvirksomheten og i konsernets innkjøpsrutiner. Likebehandling av leverandører og krav til deres etiske standard er nedfelt i konsernets innkjøpsrutiner.

Etisk forvaltning

Eika Gruppen sikrer det etiske grunnlaget i forvaltningen ved å søke å avstå fra investeringer i selskaper som medvirker til brudd på menneskerettigheter, korrupsjon, alvorlig klima- og miljøskade, produksjon av landminer, klasevåpen, atomvåpen og produksjon av tobakk. Dette er i tråd med de føringer Finansdepartementet har lagt for Norges Bank i forvaltningen av Statens pensjonsfond utland. Det kan være unntak fra dette i utvalget av frie fond innen Eika Innskuddspensjon hvor det er tilgjengelige fond fra eksterne forvaltere i tillegg til fond fra Eika Kapitalforvaltning.

Sosialt ansvar

Lokalbankene er en betrodd og viktig rådgiver for det lokale næringslivet, med hovedvekt på små- og mellomstore bedrifter. Eika Gruppens produkt- og tjenestespekter skal bidra til at bankene fyller samfunnsrollen som en viktig aktør for lokal verdiskapning og opprettholder sin konkurransekraft over tid.

Finansnæringen og Eika Gruppen er underlagt regler for anti-hvitvask. Eika Gruppen har fokus på dette området og arbeider løpende med å innrette virksomheten etter det nye regelverket. Eika Gruppens kunder er i hovedsak lokalbankkunder med lav risiko. Eika Gruppen har ingen direkte utenlandsbetalinger. Eika Gruppen er opptatt av at alle deler av virksomheten håndterer personopplysninger i henhold til gjeldende lover og regler.

Ytre miljø

Eika Gruppen er opptatt av vårt felles ansvar for klima og miljø. Som et ledd i det å begrense utslipp og forurensning utarbeider konsernet hvert år en miljørapport som tallfester egen forurensning og dermed gir mulighet til målrettede tiltak om det skulle bli nødvendig.

Konsernets produkter er ikke av en slik art at de forurenser det ytre miljø. Kontorlokalene har døgkontinuerlig energiøkonomisk regulering av temperatur og lyskilder, og blant annet bruk av vannkraft som en energikilde. Reisevirksomheten forsøkes redusert ved bruk av Skype for business, video- og webkonferanser. I 2016 har det dog vært registrert et økt antall internasjonale flyreiser og følgelig økt klimagassutslipp relatert til flyreiser.

Konsernets beregnede CO₂-utslipp har gått ned med 3,8 prosent fra 2015 til 2016. Reduksjonen i forhold til omsetningen var på 11,1 prosent og per årsverk 12,4 prosent. For fremtiden forventes det at målrettede tiltak skal kunne redusere konsernets absolutte og relative utslipp ytterligere. Eika Gruppen kjenner ikke til at virksomheten har andre miljøpåvirkninger ut over forbruket som kan omregnes til CO₂, og har derfor ingen rapportering på utslipp av støv, støv, jord eller vann.

Hendelser etter balansedagen

Det har ikke inntrådt hendelser etter balansedagen som påvirker konsernets resultat eller finansielle stilling.

Foreslått utbytte

Eika Gruppen har som langsiktig økonomisk målsetting å gi aksjonærene en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdiøkning på aksjene. Styrets langsiktige mål er at utbytte til aksjonærene skal utgjøre mellom 50 og 70 prosent av konsernets overskudd, gitt at kapitaldekningen er tilfredsstillende.

Kapitalnivåene for alle deler av virksomheten ligger innenfor fastsatte styringsmål. Basert på konsernets årsresultat og den samlede kapital- og likviditetssituasjonen forslår styret et utbytte på 76,9 prosent som ligger over det langsiktige målet.

Styret forslår at det deles ut et utbytte for 2016 på kr 12,50 per aksje (7,50) som tilsvarer 303 millioner kroner.

Utsiktene fremover

Det forventes fortsatt en moderat vekst i norsk økonomi i de kommende år. Oljeinvesteringene fortsetter å falle inn i 2017, men nedgangen her, oppveies av økte boliginvesteringer. Sysselsettingen vil trolig stige, men neppe nok til at arbeidsledigheten går ned. Pris- og lønnsveksten vil trolig bli moderat under forutsetning av at kronekursen stabiliserer seg nær dagens nivåer. Kredittveksten til husholdningene ventes å holde seg sterk, da boligprisveksten forventes å fortsette i det meste av 2017. Norges Bank varsler at det skal mye til for at de endrer rentene i løpet av 2017.

Makrobildet for norsk økonomi vil påvirke konsernets og lokalbankenes vekst, selv om det for lokalbankene er store regionale forskjeller.

Tap på utlån har vært lave de siste årene, og det er grunn til å vente noe høyere tap fremover. Det ventes fortsatt sterk konkurranse innenfor konsernets virksomhetsområder. God risikoseleksjon, vedvarende effektivisering av driften, økt salg gjennom personlig rådgivning i bank og i digitale kanaler, vil være viktig for lønnsomheten i konsernet og alliansebankene fremover.

De regulatoriske rammebetingelser for bank- og forsikringsnæringen er i endring med innføring av blant annet CRD IV og Solvens II. Selv om flere av regelendringene er vedtatt med virkning fra 2016, er nivåer og innretninger i noen av disse endringene ikke endelig avklart.

For å sikre gode rammevilkår for alliansen, arbeider Eika Gruppen aktivt i næringen og overfor myndighetene for å sikre like konkurransevilkår for bankene. Innretningen på den nye finansskatten som ble innført med virkning fra 2017 rammer dessverre lokale banker hardere enn andre

banker og finansinstitusjoner, og vil kunne svekke sysselsetting og lokal næringsutvikling.

Innovasjonstakten i næringen er høy, med særlig vekt på digitale betjeningsløsninger, forbedret kundedialog og effektiv operasjonell drift. Partnerskap og nye leveransemodeller vurderes løpende. I februar 2017 inngikk Eika Gruppen en intensjonsavtale om eierskap i Vipps sammen med flertallet av norske banker og i mars går det mot en avtale med en tredjepartsleverandør om nysalg av leasing.

Lokalbankens kjerneverdier og posisjon legger premissene for utviklingen av alliansens fremtidige betjeningsløsninger. Kundetilfredshetsmålinger i 2016, viser at kundene verdsetter at Eika Alliansens lokalbanker, i større grad enn konkurrentene, tilbyr både gode digitale løsninger og personlig rådgivning når kunden har behov for det.

Det er styrets vurdering at fokus på lønnsom og effektiv drift over tid har gitt gode resultater og bedret leveransekraften. Konsernet har oppnådd markedsmessig og konkurransedyktig egenkapital-avkastning de siste årene.

Soliditeten i de enkelte datterselskapene, og for konsernet samlet sett, er tilfredsstillende. Alle deler av virksomheten arbeider kontinuerlig med forbedring av leveranser til lokalbankene og sluttkundene.

Takk

Styret ønsker å takke kunder, forbindelser og bankene i alliansen for tillit, samarbeid og god oppslutning om Eika gjennom året som gikk. Styret er fornøyd med den positive utviklingen i Eika Gruppen og ønsker også å takke alle medarbeidere for god innsats og bidrag til gode resultater og verdiskaping.

Oslo, 9. mars 2017
Styret i Eika Gruppen AS

Allan Troelsen
Styrets leder

Svein Sivertsen

Elling G. Berntsen

Rolf E. Delingsrud

Arild Bohlin

Mads Indrehus

Jan L. Andreassen

Bente Sollid Storehaug

Hege Toft Karlsen
Konsernsjef

Årsregnskap 2016

Resultatregnskap	Side 26
Balanse - eiendeler.....	Side 27
Balanse – gjeld og egenkapital	Side 28
Endringer i egenkapitalen	Side 29
Kontantstrømoppstilling	Side 30
Noter til regnskapet:	
Note 1 Generell informasjon.....	Side 31
Note 2 Regnskapsprinsipper mv.	Side 31
Note 3 Finansiell risiko	Side 33
Note 4 Soliditet	Side 36
Note 5 Segmentanalyse.....	Side 38
Note 6 Netto renteinntekter, netto provisjonsinntekter og andre inntekter.....	Side 39
Note 7 Premieinntekter og erstatningskostnader	Side 39
Note 8 Lønn og andre personalkostnader.....	Side 40
Note 9 Generelle administrasjonskostnader og andre driftskostnader	Side 40
Note 10 Tap på utlån og andre fordringer.....	Side 40
Note 11 Fordringer på og utlån til kredittinstitusjoner	Side 41
Note 12 Utlån til kunder	Side 41
Note 13 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer	Side 42
Note 14 Obligasjoner og andre rentepapirer med fast avkastning.....	Side 42
Note 15 Aksjer og andeler med variabel avkastning	Side 42
Note 16 Eierinteresser i konsernselskap	Side 43
Note 17 Driftsløsøre, eiendom og immaterielle eiendeler	Side 43
Note 18 Andre eiendeler, kortsiktig gjeld og periodiserte poster	Side 44
Note 19 Forsikringstekniske avsetninger	Side 44
Note 20 Gjeld til og innskudd fra kredittinstitusjoner	Side 45
Note 21 Innskudd fra kunder	Side 45
Note 22 Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Side 45
Note 23 Ansvarlig lånekapital.....	Side 46
Note 24 Pensjoner	Side 46
Note 25 Godtgjørelse til ledende ansatte, styrende organer, revisor mv.....	Side 47
Note 26 Skatt	Side 48
Note 27 Nærstående parter	Side 48
Note 28 Aksjonærer	Side 48

Resultatregnskap

Morselskap			Konsern		
2015	2016	Beløp i tusen kroner	Noter	2016	2015
24 602	13 974	Renteinntekter og lignende inntekter	Note 6	559 168	531 709
35 828	24 253	Rentekostnader og lignende kostnader	Note 6	121 778	135 326
(11 226)	(10 279)	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		437 390	396 383
-	-	Netto premieinntekter forsikring	Note 7	1 905 866	1 842 982
3 801	3 111	Inntekter av aksjer, andeler og andre verdipapirer		47 125	13 889
471 500	495 000	Inntekter av eierinteresser i konsernselskap		-	-
475 301	498 111	Sum utbytte og inntekter av verdipapirer		47 125	13 889
426	467	Provisjonsinntekter mv.	Note 6	457 300	413 341
954	939	Distributørprovisjoner og andre provisjonskostnader	Note 6	514 878	463 961
(528)	(472)	Netto provisjonsinntekter		(57 578)	(50 620)
(21 084)	4 822	Netto verdiendringer og gevinst/tap på verdipapirer		25 983	(37 844)
313 183	333 408	Andre inntekter	Note 6	306 879	328 790
755 646	825 590	Netto driftsinntekter		2 665 665	2 493 580
-	-	Erstatningskostnader	Note 7	1 249 597	1 182 223
284 967	334 204	Lønn og generelle administrasjonskostnader	Note 8, 9, 24, 25	668 932	598 599
5 301	5 217	Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	Note 17	22 871	24 309
86 225	79 115	Andre driftskostnader	Note 9	161 744	151 146
379 153	407 054	Resultat før tap og nedskrivninger		562 521	537 303
26	356	Tap på utlån og andre fordringer	Note 10	53 617	41 251
(17 898)	-	Nedskrivning finansielle eiendeler		-	-
397 025	406 698	Resultat før skatt		508 904	496 052
106 114	84 258	Skattekostnad	Note 26	114 910	142 355
290 911	322 440	Periodens resultat		393 994	353 697
OVERFØRINGER					
181 688	302 813	Foreslått utbytte			
109 223	19 627	Overført til annen egenkapital			
290 911	322 440	Sum overføringer			

Balanse - eiendeler

Morselskap			Konsern		
31.12.2015	31.12.2016	Beløp i tusen kroner	Noter	31.12.2016	31.12.2015
-	-	Kontanter og fordringer på sentralbanker		53 197	53 022
572 609	237 862	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	Note 11	1 496 597	1 353 689
-	-	Brutto utlån til kunder		4 048 927	3 834 598
-	-	Nedskrivinger på utlån		57 796	47 978
-	-	Netto utlån kunder	Note 12, 13	3 991 131	3 786 620
-	140 000	Obligasjoner og andre rentepapirer med fast avkastn.	Note 14	2 973 195	2 969 148
361 040	358 587	Aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastn.	Note 15	1 078 612	1 080 467
1 110 645	1 110 645	Eierinteresser i konsernselskap	Note 16	-	-
1 471 685	1 609 232	Sum verdipapirer		4 051 807	4 049 615
23 567	19 503	Utsatt skattefordel	Note 26	81 019	98 288
3 055	1 721	Andre immaterielle eiendeler	Note 17	67 838	57 924
26 622	21 224	Sum immaterielle eiendeler		148 857	156 212
17 000	16 981	Driftsløsøre og eiendom	Note 17	28 384	30 949
17 000	16 981	Sum varige driftsmidler		28 384	30 949
-	-	Gjenforsikringsandel av forsikr.tekniske avsetninger		978 678	923 334
-	-	Fordringer på forsikringstakere og gjenforsikrere		1 019 786	915 444
592 098	639 719	Andre eiendeler	Note 18	143 699	124 485
8 813	9 715	Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	Note 18	107 732	111 987
2 688 827	2 534 733	Sum eiendeler		12 019 868	11 505 357

Balanse – gjeld og egenkapital

Morselskap					Konsern
31.12.2015	31.12.2016	Beløp i tusen kroner	Noter	31.12.2016	31.12.2015
272 196	250 683	Gjeld til kredittinstitusjoner	Note 20	303 568	326 364
-	-	Innskudd fra kunder	Note 21	4 529 076	4 049 614
549 675	224 885	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Note 22	224 885	549 675
-	-	Forsikringstekniske avsetninger	Note 19	3 411 577	3 244 597
107 270	80 195	Betalbar skatt	Note 26	94 566	156 782
181 688	302 813	Foreslått utbytte		302 813	181 688
32 299	66 207	Annen gjeld	Note 18	221 196	209 255
321 257	449 215	Sum annen gjeld		618 575	547 725
66 488	111 604	Påløpne kostnader og ikke opptjente inntekter	Note 18	403 654	337 196
28 554	27 912	Avsetning for forpliktelser	Note 24, 26	102 272	115 203
224 510	224 660	Ansvarlig lånekapital	Note 23	473 732	473 635
1 462 680	1 288 959	Sum gjeld		10 067 339	9 644 009
24 225	24 225	Aksjekapital	Note 28	24 225	24 225
817 814	817 814	Overkurs		817 814	817 814
234 219	234 219	Annen innskutt egenkapital		234 219	234 219
1 076 258	1 076 258	Sum innskutt egenkapital		1 076 258	1 076 258
149 889	169 516	Sum opptjent egenkapital		876 271	785 090
1 226 147	1 245 774	Sum egenkapital		1 952 529	1 861 348
2 688 827	2 534 733	Sum gjeld og egenkapital		12 019 868	11 505 357

Oslo, 9 mars 2017
Styret i Eika Gruppen AS

Allan Troelsen
Styrets leder

Svein Sivertsen

Elling G. Berntsen

Rolf E. Delingsrud

Arild Bohlin

Mads Indrehus

Jan L. Andreassen

Bente Sollid Storehaug

Hege Toft Karlsen
Konsernsjef

Endringer i egenkapitalen

Beløp i tusen kroner	Konsern				
	Aksjekapital	Overkurs	Annen innskutt	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Balanse per 31. desember 2014	24 225	817 814	234 219	407 889	1 484 147
Endr. regnskapsprinsipp - Sikkerhetsavsetning	-	-	-	209 590	209 590
Endr. regnskapsprinsipp - IAS 19 Pensjoner	-	-	-	(8 192)	(8 192)
Andre føringer mot egenkapitalen	-	-	-	3 794	3 794
Periodens resultat	-	-	-	353 697	353 697
Avsatt utbytte	-	-	-	(181 688)	(181 688)
Balanse per 31. desember 2015	24 225	817 814	234 219	785 090	1 861 348
Periodens resultat	-	-	-	393 994	393 994
Avsatt utbytte	-	-	-	(302 813)	(302 813)
Balanse per 31. desember 2016	24 225	817 814	234 219	876 271	1 952 529

Beløp i tusen kroner	Morselskap				
	Aksjekapital	Overkurs	Annen innskutt	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Balanse per 31. desember 2014	24 225	817 814	234 219	39 902	1 116 160
Endr. Regnskapsprinsipp - IAS 19 Pensjoner	-	-	-	124	124
Andre føringer mot egenkapitalen	-	-	-	640	640
Periodens resultat	-	-	-	290 911	290 911
Avsatt utbytte	-	-	-	(181 688)	(181 688)
Balanse per 31. desember 2015	24 225	817 814	234 219	149 889	1 226 147
Periodens resultat	-	-	-	322 440	322 440
Avsatt utbytte	-	-	-	(302 813)	(302 813)
Balanse per 31. desember 2016	24 225	817 814	234 219	169 516	1 245 774

Kontantstrømoppstilling

Beløp i tusen kroner	Morselskap		Konsern	
	2016	2015	2016	2015
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter				
Resultat før skattekostnad	406 698	397 025	508 904	496 052
Periodens betalte skatt	(107 270)	(97 391)	(156 782)	(108 181)
Ordinære avskrivninger	5 217	5 301	25 714	27 173
Verdiregulering verdipapirer	(5 112)	20 875	(25 687)	37 695
Verdiendring finansielle anleggsmidler	-	(17 898)	-	-
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	(642)	3 553	(16 007)	10 627
Andre poster uten kontanteffekt	360	1 451	20 236	(5 250)
Netto kjøp/salg verdipapirer	(2 982)	(177 069)	12 947	(592 045)
Endring i forsikringstekniske avsetninger	-	-	166 980	125 991
Endring i utlån til kredittinstitusjoner	200 000	285 865	-	(4 135)
Endring i lån til kunder	-	6 036	(204 511)	(143 910)
Endring i innskudd fra kunder og kredittinstitusjoner	-	-	478 179	386 402
Endring i andre kortsiktige eiendeler og gjeld	(441 000)	(514 920)	(96 246)	(98 219)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	55 269	(87 172)	713 727	132 200
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter				
Innbetalinger ved salg av driftsmidler og immaterielle eiendeler	-	-	25	-
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler og immaterielle eiendeler	(3 864)	(7 725)	(53 017)	(55 697)
Utbetaling av konsernbidrag	-	(15 260)	-	-
Innbetaling av konsernbidrag	471 500	455 950	-	-
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	467 636	432 965	(52 992)	(55 697)
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter				
Endring i gjeld til kredittinstitusjoner	(10 964)	67 180	(10 964)	67 180
Endring i obligasjonsgjeld	(325 000)	(290 000)	(325 000)	(290 000)
Endring i ansvarlig lånekapital	-	-	-	250 000
Utbetaling av utbytte	(181 688)	(254 363)	(181 688)	(254 363)
Innbetaling av ny egenkapital	-	-	-	-
Netto kontantstrøm fra finansielle aktiviteter	(517 652)	(477 183)	(517 652)	(227 183)
Netto endring bankinnskudd, kontanter og lignende	5 253	(131 390)	143 083	(150 680)
Bankinnskudd og lignende 1.januar	27 609	158 999	1 401 711	1 552 391
Bankinnskudd, kontanter og lignende 31. desember	32 862	27 609	1 544 794	1 401 711

Noter til regnskapet

Note 1 – Generell informasjon

Eika Gruppen er en del av Eika Alliansen som består av 73 lokalbanker, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt. Eika Alliansen har en samlet forvaltningskapital på over 360 milliarder kroner, nær en million kunder og mer enn 3000 ansatte. Dette gjør Eika Alliansen til en av de største aktørene i det norske bankmarkedet og en av de viktigste aktørene for norske lokalsamfunn.

Eika Gruppens strategiske fundament er å sikre sterke og omsorgsfulle lokalbanker som er en drivkraft for vekst og utvikling, for kunden og lokalsamfunnet. Gruppen leverer en komplett plattform for bank-

infrastruktur, inkludert IT, betalingsformidling og digitale tjenester som gjør lokalbanken konkurransedyktig.

Eika Gruppen AS er morselskapet i konsernet. Virksomheten drives gjennom morselskapet og de heleide datterselskapene Eika Forsikring AS, Eika Kredittbank AS, Eika Kapitalforvaltning AS og Aktiv Eiendomsmegling AS.

Eika Gruppen AS har kontoradresse i Parkveien 61 i Oslo og hjemmeside www.eika.no.

Note 2 – Regnskapsprinsipper mv.

Eika Gruppen utarbeider selskapsregnskap og konsernregnskap etter NGAAP. Regnskapet er avlagt i samsvar med regnskapsloven av 1998 samt gjeldende regnskapsstandarder. Konsernets virksomhet kommer inn under forskriftene om årsregnskap for banker og finansieringsvirksomhet, forsikringsselskap og verdipapirforetak, gitt av Finanstilsynet. Årsregnskapet er utarbeidet med utgangspunkt i forskrift om årsregnskap for banker og finansieringsforetak.

Bruk av estimater og skjønn

Utarbeidelsen av regnskapet og anvendelse av de valgte regnskapsprinsipper innebærer vurderinger, utarbeidelse av estimater og anvendelse av forutsetninger som påvirker regnskapsført verdi av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Endringene vil bli regnskapsført når det foreligger grunnlag for å fastsette nye estimater. Vesentlige estimater relaterer seg til nedskrivninger på utlån til kunder, verdsettelse av verdipapirer og beregning av forsikringstekniske avsetninger.

Endringer i regnskapsprinsipper og presentasjon

I de tilfeller nye regnskapsprinsipper tas i bruk eller poster i regnskapet klassifiseres på annen måte omarbeides fjorårstallene for å gjøre regnskapene sammenlignbare.

Med virkning fra 1. januar 2016 ble den særnorske ordningen med sikkerhetsavsetninger avviklet. Endring er behandlet som en prinsippendring og effekten er ført mot egenkapitalen.

Beløp i tusen kroner	31.12.2015	01.01.2015
Forsikringstekniske avsetninger før reklassifisering	3 525 678	3 398 060
- Reklassifisering av sikkerhetsavsetning 1.1.	(281 081)	(279 453)
Forsikringstekniske avsetninger	3 244 597	3 118 607
Beregnet utsatt skatt	70 270	69 863
Egenkapital før reklassifisering	1 650 537	1 475 954
+ Reklassifisering av sikkerhetsavsetning 1.1.	210 811	209 590
Egenkapital	1 861 348	1 685 544

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter morselskapet Eika Gruppen AS og samtlige datterselskaper (se note om eierinteresser i konsernselskap). Datterselskaper er selskap der Eika Gruppen AS har eierandel på 50 prosent eller høyere. Datterselskapene blir konsolidert fra det tidspunkt kontroll er overført til konsernet og blir utelatt fra konsolideringen når

kontroll opphører. Ved kjøp av datterselskaper elimineres kostprisen på aksjene i morselskapet mot egenkapitalen i datterselskapet på kjøpstidspunktet. Forskjellen mellom kostpris og netto bokført verdi av eiendeler i datterselskapet tillegges de eiendeler merverdien knytter seg til innenfor markedsverdien av disse eiendelene. Den del av kostprisen som ikke kan henføres til spesifikke eiendeler føres opp i konsernbalansen som goodwill. Goodwill avskrives lineært over antatt økonomisk levetid. Dersom anskaffelseskost er lavere enn verdien av identifiserte eiendeler og forpliktelser, resultatføres differansen på transaksjonstidspunktet.

Alle vesentlige konserninterne transaksjoner og mellomværender mellom selskapene i konsernet er eliminert.

Segmentinformasjon

Konsernets interne styrings- og rapporteringsstruktur er lagt til grunn for segmentrapporteringen. Konsernets virksomhetsområder er fellestjenester, drift og forvaltning, forsikringsvirksomhet, finansieringsvirksomhet, sparing og plassering og eiendomsmegling.

Utenlandsk valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til valutakurs på balansetidspunktet. Ikke-monetære eiendeler og forpliktelser som måles til historisk kost er omregnet til valutakurs på transaksjonstidspunktet. Inntekter og kostnader omregnes til valutakurs på transaksjonstidspunktet.

Sikringsbokføring

Sikringsbokføring benyttes når det foretas transaksjoner hvor intensjonen er å oppnå økonomisk sikring av tidligere eller fremtidige transaksjoner. Dette sikrer at endringer i verdien på den sikrede post og sikringsinstrumentet blir bokført i samme periode. For å benytte sikringsbokføring må det være en dokumentert sammenheng mellom sikringsinstrumentet og sikringsobjektet. Sikringen oppløses i den grad kravene ikke lenger er oppfylt eller dersom sikringsobjekter eller instrumenter avhendes.

For morselskapet er det anvendt sikringsbokføring i forbindelse med låneopptak i utenlandsk valuta knyttet til aksjeinvestering i utenlandsk valuta. Lånebeløpet omregnes til valutakursen på balansedagen og urealiserte valutagevinster og -tap er tillagt aksjenes bokførte verdi.

Prinsipper for inntektsføring

Prinsippet for inntektsføring er at inntekter resultatføres etter hvert som de opptjenes. Hvis vederlaget er betinget av en bestemt hendelse vil ikke inntektsføringen skje før hendelsen har inntrefft.

Renteinntekter og lignende inntekter

Renteinntekter fra kunder og leiefinansieringsinntekter resultatføres løpende basert på effektiv rentes metode. Gebyrer, provisjoner mv. som belastes kunden ved låneopptak resultatføres direkte, da disse inntektene ikke overstiger direkte interne administrative utgifter som påløper med opprettelsen av låneengasjementet. Renteinntekter på verdipapirer inntektsføres etter effektiv rentes metode.

Premieinntekter forsikring

Premieinntekter omfatter forfalte bruttopremier og premier til gjenforsikring. Premiene inntektsføres i takt med forsikringsperioden.

Provisjonsinntekter forsikring

Provisjoner fra reassurandører er provisjonsinntekter for avgitt gjenforsikring i forbindelse med kvotereassurans. Inntektene opptjenes på grunnlag av avgitt forfalt premie og inntektsføres i henhold til opptjent premie. Den andelen som henfører seg til uopptjent premie er oppført som gjeld i balansen.

Provisjonsinntekter forvaltning

Forvaltningsprovisjon og tegnings- og innløsningsprovisjon tas inn i resultatregnskapet etter hvert som den opptjenes. Suksesshonorarer inntektsføres når de er endelig opptjent.

Andre inntekter

Vederlag for administrative og andre løpende tjenester til alliansebankene, konsernselskap og samarbeidende selskap er basert på kostnadsdekning. Det foretas løpende inntektsføring gjennom året. Utlegg i forbindelse med prosjekter på vegne av alliansebankene balanseføres og fordeles på bankene etter ferdigstilling.

Provisjon til distributører

Det utbetales provisjon til distributører for salg og formidling av konsernets produkter. Provisjonen kostnadsføres etter hvert som den påløper. Opptjent, ikke utbetalt provisjon periodiseres og føres som gjeld i balansen. Provisjonen påløper dels på salgs- og distribusjonstidspunktet og dels over den perioden konsernet leverer den underliggende tjenesten (porteføljeprovisjon).

Erstatningskostnader

Erstatningskostnadene består av betalte bruttoerstatninger redusert for gjenforsikringsandel og endring i brutto erstatningsavsetning redusert for gjenforsikringsandel. Erstatningskostnadene inneholder avviklingsgevinst/-tap fra tidligere årganger. Den delen av de forsikringsrelaterte driftskostnadene som gjelder kostnader knyttet til indirekte skadebehandling inngår også som den del av erstatningskostnadene.

Utlån til kunder

Utlån og leiefinansieringsavtaler er vurdert i henhold til Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner gitt av Finanstilsynet.

Utlån måles ved førstegangs balanseføring til virkelig verdi. Ved senere måling vurderes utlån til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rentes metode. Leiefinansiering (finansiell leasing) behandles regnskapsmessig som utlån. Kontrakter avskrives over leieperioden til forventet restverdi. Rentedelene av leasingleien føres som renteinntekt, mens avdragsdelen reduserer utlånet. Skattemessig avskrives leasingeiendelene etter saldometoden. Gevinster ved salg av leasingeiendeler føres som leiefinansieringsinntekter under renter og lignende inntekter.

Nedskrivning av misligholdte og tapsutsatte utlån

Nedskrivning foretas på misligholdte og tapsutsatte engasjementer når det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Et engasjement regnes som misligholdt når betaling er mer enn 90 dager forsinket og forsinkelsen ikke skyldes tilfeldige forhold hos kunden. Tapsutsatte lån er engasjementer der kundens økonomiske situasjon og verdien av sikkerhetene innebærer risiko for tap selv om engasjementet ikke er misligholdt. Nedskrivningen beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer. Ved beregning av nåverdier benyttes opprinnelig effektiv rente for engasjementet. Friskmelding av misligholdte engasjementer skjer når gjeldende betalingsplan er fulgt over en tid og engasjementet ikke lenger vurderes som tapsutsatt.

Nedskrivning på grupper av engasjementer foretas dersom det foreligger objektive indikasjoner for verdifall i grupper med like risikokarakteristika. Ved vurdering av nedskrivning inneles engasjementene i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til debitorernes evne til å betale ved forfall og eventuelle sikkerheter. Verdifall beregnes på grunnlag av porteføljevurderinger, erfaringer og generelle utviklingstrekk.

Konstaterte tap

Konstaterte tap og inngang på tidligere konstaterte tap føres over resultat etter hvert som de oppstår. Konstaterte tap på utlån er tap som regnes som endelige. Når et misligholdt engasjement vurderes som umulig å inn drive, konkursbehandling er avsluttet eller insolvens er konstatert, og eventuelle sikkerheter er realisert eller overtatt, bokføres tapet som konstatert.

Overtatte eiendeler

Eiendeler som overtas ved mislighold av engasjementet verdsettes ved overtagelsen til antatt realisasjonsverdi. Gevinst eller tap ved salget av eiendelen føres som tap på utlån i resultatregnskapet.

Verdipapirer

Obligasjoner, sertifikater og verdipapirfond vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Aksjer og andre verdipapirer som er klassifisert som anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost og nedskrives for verdifall hvis dette ikke anses å være forbigående. Ikke-børsnoterte aksjer og andre verdipapirer som er klassifisert som omløpsmidler er vurdert etter laveste verdis prinsipp. Børsnoterte aksjer vurderes til virkelig verdi på balansedagen.

Investeringer i datterselskap oppført i morselskapets balanse

Investering i datterselskaper vurderes etter kostmetoden. Investeringer i tilknyttede selskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet og etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

Investeringene blir nedskrevet til virkelig verdi dersom verdifallet ikke er forbigående og det må anses som nødvendig etter god regnskapsskikk. Foretatte nedskrivninger reverseres i den grad grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Mottatt utbytte og konsernbidrag fra datterselskapene innenfor rammen av overskudd i eiertiden inntektsføres som «inntekt av eierinteresser i konsernselskap». Eventuelt utbytte og konsernbidrag ut over dette behandles som tilbakebetaling av investeringen og reduserer investeringens bokførte verdi.

Immaterielle eiendeler

Kjøpt programvare balanseføres til anskaffelseskost og avskrives over forventet levetid. Direkte vedlikehold av programvare kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger tillegges kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

Forsikringstekniske avsetninger

Forsikringstekniske avsetninger er beregnet av ansvarshavende aktuar etter risikoteoretiske metoder fastsatt av Finanstilsynet. Det benyttes fellesparametre utarbeidet av Finanstilsynet. Nedenfor følger en beskrivelse av de enkelte avsetningene.

Premieavsetningen er en periodisering av den forfalte premien og relatert til de uopptjente delene av denne.

Brutto erstatningsavsetning består av estimater for rapporterte skader og skader skjedd, men ikke meldt. Skadebehandler utarbeider estimat for rapporterte skader, og dette skal til enhver tid være oppdatert med innkommen informasjon slik at det dekker den totale fremtidige kostnaden ved skaden. Skader skjedd, men ikke meldt estimeres via standard aktuarielle modeller og som utfra norsk praksis er akseptert som god aktuariell skikk over tid. Det skilles mellom modeller for langhalet og korthalet forretning. Generelt tas det utgangspunkt i selskapets skadehistorikk. Dets omfang og tilstrekkelighet, samt statistisk tilpasning avgjør valg av endelig modell. Selskapet har valgt å ikke diskontere reservene i regnskapet.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser. Forsikringstekniske avsetninger er presentert brutto i balansen. Gjenforsikringsandelen av premie- og erstatningsavsetningen er vist som fordring.

Avsetning til naturskadekapital og avsetning til garantiordningen ansees ikke som en forsikringsteknisk avsetning, men inngår i opptjent egenkapital.

Pensjoner

Konsernets selskaper er etter lov om obligatorisk tjenestepensjon pliktige til å ha tjenestepensjonsordninger. Alle selskapene har pensjonsordninger som oppfyller lovens krav. Konsernets selskaper har innskuddsordninger for sine ansatte. Tidligere ytelsesbaserte ordninger

ble avvirket 1. juli 2016. Konsernets selskaper er medlemmer av FNO og er dermed med i AFP-ordningen. Konsernledelsen har i tillegg individuelle pensjonsavtaler for konsernledelsen.

Innskuddsordning

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at selskapet betaler et årlig innskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Selskapet har ingen ytterligere forpliktelse ut over det årlige innskuddet. Innskuddsbaserte pensjonsordninger blir kostnadsført direkte og det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser.

Avtalefestet pensjonsordning (AFP)

AFP er en tariffestet pensjonsordning i privat sektor. For å ha rett til AFP må arbeidstaker ha vært ansatt i en bedrift tilsluttet AFP i 7 av de 9 siste årene før fylte 62 år. Premien beregnes med utgangspunkt i en fast prosent av årslønn mellom 1 og 7,1 G. Det betales ikke premie for arbeidstakere etter det året de fyller 61 år. Alle selskapene i konsernet er tilknyttet ordningen fra fjerde kvartal 2013. Innbetalt premie kostnadsføres.

Individuelle ordninger

De individuelle pensjonsavtalene er usikrede avtaler med et avtalt årlig innskudd. Til pensjonsavtalene er det knyttet en avtale om pantesikring der et beløp tilsvarende pensjonsforpliktelsen settes inn på av sperret bankkonto. Innbetalt pensjonskapital føres som pensjonsforpliktelse i selskapets balanse. Årets endring i pensjonsforpliktelsen kostnadsføres.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Det beregnes utsatt skatt på forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld, samt ligningsmessig fremførbart underskudd ved utgangen av regnskapsåret. Utsatt skatt fastsettes i henhold til skattesatser som er gjeldende på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten gjøres opp. Utsatt skatt og utsatt skattefordel presenteres netto i balansen i de tilfeller postene kan utlignes.

Note 3 – Finansiell risiko

Risikostyring og risikovilje

Gjennom god risikostyring og intern kontroll skal Eika Gruppen til enhver tid være i stand til å identifisere, vurdere, håndtere, overvåke og rapportere risiko som kan hindre oppnåelse av vedtatte mål. Effektiv risikostyring er et viktig bidrag for å sikre måloppnåelse og inngår i den løpende styringen og oppfølgingen av virksomheten. Virksomheten i Eika Gruppen er organisert i ulike forretningsområder gjennom datterselskaper. Det enkelte datterselskap er eksponert for ulike risikoer. Konsernet legger vekt på å ha løpende styring og kontroll på virksomhetene. Eika Gruppens rammeverk for styring og kontroll definerer konsernets risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital i konsernet. Konsernets risikopolicyer fastsetter overordnet ramme for konsernets virksomheter.

Det foretas minst årlige interne kapitalbehovsvurderinger i samsvar med regulatoriske krav (ICAAP/ORSA). Det utarbeides også tiltaksplaner i alle enheter, med rapportering til de respektive selskapsstyrer.

Internkontroll i konsernet er regulert i sentrale styringsdokumenter og er i hovedsak definert som et linjeansvar. I samsvar med forskrift for

risikostyring og internkontroll, samt konsernets egne retningslinjer, foretas det minst årlig gjennomgang av risikoforhold i virksomhetene.

Selskapene styrer etter vedtatte risikostrategier, og det er utviklet rutiner og instruksjoner i forbindelse med risiko-gjennomganger som skal sikre at selskapene og konsernet håndterer risiko på en tilfredsstillende måte. Konsernet overvåker jevnlig at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt gjennom ordinær risiko- og compliance-rapportering og konsernsjefens risk og compliancekomité. Selskapene og konsernet har etablert risikostyrings- og compliancefunksjoner, som løpende overvåker og rapporterer om risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt. Eika Gruppen har etablert en uavhengig internerisjonsfunksjon som er utkontraktert til PwC.

Risikoeksponering

Risikoviljen på tvers av risikoklasser operasjonaliseres gjennom fastsettelse av risikovilje, risikopolicyer, rammer og delegering av ansvar og fullmakt. Jevnlige overvåking og risikorapportering bidrar til at styret og ledelsen får tilstrekkelig informasjon om og styring og kontroll med risikoene.

Konsernets risikoeksponering er i all hovedsak relatert til kreditt- og motpartsrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko, forsikringsrisiko og operasjonell risiko, herunder juridisk-, omdømme- og compliancerisiko, i tillegg til konsernets overordnede forretnings- og strategisk risiko.

Kreditt og motpartsrisiko

Kreditt- og motpartsrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder og motparter ikke kan møte sine betalingsforpliktelser. Risikoen avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid til forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerhetens verdi. Kreditttap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil.

Kreditt- og motpartsrisiko er konsernets vesentligste risiko og er knyttet til objektsfinansiering og usikret kreditt i forbindelse med utstedelse av kredittkort i Eika Kredittbank og fordringer på forsikringskunder og reassurandører i Eika Forsikring. I tillegg er konsernets plasseringer i obligasjoner og andre rentepapirer, bankinnskudd og øvrige fordringer eksponert for kreditt- og motpartsrisiko.

Objektsfinansiering og kredittkort

Konsernet har kreditt- og motpartsrisiko knyttet til utlån, leasing og utstedelse av kredittkort i Eika Kredittbank. Det er utarbeidet kreditt- og motpartsrisikohåndbøker med policyer og rutiner samt fullmaktstruktur for styring av kreditt- og motpartsrisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsevne for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Rutinene omfatter også krav til risikoklassifisering og rutiner for nedskrivninger. Risiko i porteføljen blir løpende overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold, for raskt å igangsette tapsreducerende tiltak, og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer.

Alle engasjementer innen objektsfinansiering risikoklassifiseres basert på kundens kredittverdighet og objektets sikkerhet. For kredittkort blir kunden tildelt en risikoklasse basert på score alene. Selskapet har utarbeidet kundetilpassede scoringsmodeller for å fange opp kundenes risiko og betjeningsevne.

Selskapet har en modell for gruppenedskrivninger på objektsfinansiering bygger på løpende scoring av porteføljen for å finne konkurssannsynligheter, forventet mislighold og estimert restverdi på objektene. Individuelle nedskrivninger er et resultat av en fortløpende vurdering av risiko knyttet til enkeltengasjementer. For kredittkort har selskapet en modell for gruppenedskrivning som baserer seg på faktisk mislighold og erfaringer om løsningsgrad. Det foretas løpende nedskrivninger for å ta høyde for forventede tap. Virksomheten kan akseptere inntil moderat kreditt- og motpartsrisiko. Netto misligholdte og tapsutsatt engasjementer utgjorde ved årsskiftet 88 millioner kroner (66). Dette utgjorde 2,2 prosent av brutto utlånsportefølje (1,7). Tap i prosent av brutto utlån utgjør 1,3 prosent (1,1).

Risikoklassifisering av engasjementer:

Beløp i tusen kroner	Lav risiko	Lav til moderat		Moderat til høy risiko		Sum
		risiko	risiko	risiko	risiko	
Objektsfinansiering	419 610	707 172	413 743	289 849	234 531	2 064 904
Kredittkort	462 298	670 643	348 028	209 754	293 251	1 983 973
Sum	881 907	1 377 815	761 771	499 602	527 782	4 048 877

Plasseringer i bank og verdipapirer

Konsernet er eksponert for kreditt- og motpartsrisiko gjennom plasseringer i bank og verdipapirer. Eksponeringen begrenses gjennom fastsatte rammer som løpende overvåkes.

Konsernet hadde ved utgangen av året innskudd i banker på 1,5 milliarder kroner hvorav 93,6 prosent var i banker med rating A- eller

bedre. Samlet innskudd i banker og sentralbanken utgjorde 12,9 prosent av konsernets forvaltningskapital.

Plasseringer i verdipapirer med lav risiko og god likviditet utgjorde ved utgangen av året 3,9 milliarder kroner hvorav 3,6 milliarder kroner var plassert i rentepapirer utstedt av staten, kommuner, fylkeskommuner, banker, obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) eller i rentefond. Resterende var plassert i aksjefond.

Plasseringer av obligasjoner, sertifikater og rentefond per 31. desember 2016 fordelt etter ratingklasse.

Ratingklasse	Balansført verdi	Andel av porteføljen
AAA	920 035	25 %
AA+	577 657	16 %
AA	10 351	0 %
AA-	111 258	3 %
A+	141 789	4 %
A	65 822	2 %
A-	584 579	16 %
BBB+	979 849	27 %
BBB	86 210	2 %
BBB-	10 001	0 %
BB+	138 723	4 %
Sum	3 626 275	94 %

Fordringer på reassurandører og forsikringskunder

Konsernet er gjennom Eika Forsikring eksponert for kreditt- og motpartsrisiko knyttet til fordringer på reassurandører. For å håndtere denne risikoen har selskapets styre fastsatt rammer for risikospredning og krav til rating av reassurandørene. Kreditt- og motpartsrisiko i forhold til forsikringskunder er begrenset til tap på premie i tiden fra betalingsforfall til forsikringen annulleres i henhold til bestemmelsene i forsikringsloven samt i forhold til regress i forbindelse med skadesaker.

Fordeling av reassurandører etter ratingklasse per 31. desember 2016:

Ratingklasse	Andel
AA	4 %
AA-	88 %
A+	1 %
A	3 %
A-	3 %
Sum	100 %

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapene ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller fortløpende realisering av eiendeler.

Eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til morselskapet og Eika Kredittbank. Eika Gruppen AS har låneopptak i kapitalmarkedet. Eika Gruppen AS har videre utstedt fondsobligasjon og ansvarlig lån og Eika Forsikring har utstedt ansvarlig lån, alle med lang løpetid. Eika Kredittbank finansieres også gjennom innskudd fra kunder. Eika Kredittbank og morselskapet hadde ved utgangen av året til sammen tilgjengelige midler i form av bankinnskudd, investeringer i likvide verdipapirer og ubenyttede trekkrettigheter på 2,1 milliarder kroner. Likviditetsrisikoen anses å være lav.

Eika Kredittbank som står for den vesentligste delen av konsernets likviditetsrisiko, hadde per 31. desember 2016 en innskuddsdekning på 112 prosent. Selskapets likviditetsindikator 1 (over 1 år) var 133 prosent, mens Likviditetsindikator (over 1 måned) var 139 prosent. Selskapets LCR var 1473 og NSFR 121.

Oversikt over forfallstruktur på eiendeler og gjeld:

Beløp i tusen kroner	Balanse 31.12.2016	Uten avtalt forfall	Løpetid 0 - 1 mnd	Løpetid 1 - 3 mnd	Løpetid 3 - 12 mnd	Løpetid 1 - 5 år	Løpetid over 5 år	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	53 197	-	53 197	-	-	-	-	53 197
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 496 597	25 968	1 470 629	-	-	-	-	1 496 597
Utlån til kunder	3 991 131	1 928 723	845	5 090	68 869	1 380 505	607 099	3 991 131
Verdipapirer	4 051 808	1 078 613	55 036	212 016	966 707	1 648 647	90 789	4 051 808
Andre eiendeler med avtalt løpetid	1 239 394	-	574 570	37 798	627 026	-	-	1 239 394
Andre eiendeler uten avtalt løpetid	1 187 741	1 187 741	-	-	-	-	-	1 187 741
Sum eiendeler	12 019 868	4 221 045	2 154 277	254 904	1 662 602	3 029 152	697 888	12 019 868
Gjeld til kredittinstitusjoner	303 568	197	56 215	52 688	-	-	194 468	303 568
Innskudd fra kunder	4 529 076	4 523 528	-	5 548	-	-	-	4 529 076
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	224 885	-	-	-	-	224 885	-	224 885
Forsikringstekniske avsetninger	3 411 577	3 411 577	-	-	-	-	-	3 411 577
Annen gjeld med avtalt forfall	358 254	-	167 893	11 863	162 444	16 054	-	358 254
Annen gjeld uten avtalt forfall	766 247	766 247	-	-	-	-	-	766 247
Ansvarlig lånekapital	473 732	-	-	-	-	-	473 732	473 732
Egenkapital	1 952 529	1 952 529	-	-	-	-	-	1 952 529
Sum gjeld og egenkapital	12 019 868	10 654 078	224 108	70 099	162 444	240 939	668 200	12 019 868
Netto	-	(6 433 033)	1 930 169	184 805	1 500 158	2 788 213	29 688	0

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap i markedsverdier til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, renter, kredittspreader, valutakurser, eiendomspriser, råvare- og energipriser og endringer i forsikringstekniske avsetninger som følge av endring i renter. Markedsrisikoen i konsernet relaterer seg til plasseringer i finansielle instrumenter. Eika Forsikring AS, Eika Kredittbank AS og øvrige selskaper kan ha overskuddslikviditet plassert i likvide investeringer, eller som ledd i investeringstjenestevirksomhet, som kan medføre markedsrisiko

Aksjerisiko

Aksjerisiko består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter, inkludert derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Plasseringer i aksjefond og kombinasjonsfond medregnes i aksjerisikovurderingen. Aksjer i datterselskap og strategiske eierposisjoner medregnes ikke.

Renterisiko

Renterisiko består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i rentebærende finansielle instrumenter, herunder derivater med renteinstrumenter som underliggende. Plasseringer i obligasjonsfond og pengemarkedsfond medregnes under renterisikovurderingen.

Konsernet er eksponert for renterisiko knyttet til renteendringer for investeringsporteføljen. Konsernets selskaper kan ha overskuddslikviditet plassert i likvide investeringer eller som ledd i investeringstjenestevirksomhet som kan medføre risiko knyttet til renteendringer.

Konsernet er videre eksponert for renterisiko knyttet til ulik rentebinding, referanserenter og spreadnivå på utlån og innlån som gir utslag på rentenetto i selskapene. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser. Eksponeringen er i første rekke knyttet til finansiering av utlånsporteføljen gjennom bank, obligasjoner og innskudd fra kunder.

Konsernet har gjennom Eika Forsikring også en renterisiko relatert til de forsikringsmessige forpliktelsene. Selskapet er opptatt av at det er god sammenheng mellom investeringenes durasjon og lengde på de forsikringsmessige forpliktelsene. Forpliktelser som er knyttet til personskader og tap av fremtidig inntektserverv, verdsettes ved bruk offentlig fastsatt kapitaliseringsrente. Svingninger i det generelle rentenivået reflekteres ikke løpende i denne og medfører således en renterisiko.

Oversikt over renteeksponering for konsernets eiendeler og gjeld:

Beløp i tusen kroner	Balanse 31.12.2016	Uten rente- eksponering	Rentebinding 0 - 1 mnd	Rentebinding 1 - 3 mnd	Rentebinding 3 - 12 mnd	Rentebinding 1 - 5 år	Rentebinding over 5 år	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	53 197	-	53 197	-	-	-	-	53 197
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 496 597	-	1 491 597	5 000	-	-	-	1 496 597
Utlån til kunder	3 991 131	578 809	1 299 922	2 112 400	-	-	-	3 991 131
Verdipapirer	4 051 807	1 078 612	524 435	1 685 538	200 992	491 561	70 669	4 051 807
Ikke rentebærende eiendeler	2 427 136	2 427 136	-	-	-	-	-	2 427 136
Sum eiendeler	12 019 868	4 084 557	3 369 151	3 802 938	200 992	491 561	70 669	12 019 868
Gjeld til kredittinstitusjoner	303 568	-	109 100	194 468	-	-	-	303 568
Innskudd fra kunder	4 529 076	-	-	4 529 076	-	-	-	4 529 076
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	224 885	-	-	224 885	-	-	-	224 885
Forsikringstekniske avsetninger	3 411 577	3 411 577	-	-	-	-	-	3 411 577
Ikke rentebærende gjeld	1 124 501	1 124 501	-	-	-	-	-	1 124 501
Ansvarlig lånekapital	473 732	-	99 825	373 907	-	-	-	473 732
Egenkapital	1 952 529	1 952 529	-	-	-	-	-	1 952 529
Sum gjeld og egenkapital	12 019 868	6 488 607	208 925	5 322 336	-	-	-	12 019 868
Netto renteeksponering	-	(2 404 050)	3 160 226	(1 519 398)	200 992	491 561	70 669	-

Valutarisiko

Valutarisiko består av risikoen for tap når valutakursene endres. Konsernets valutaeksponering er lav. Morselskapet har en aksjeinvestering i danske kroner som i er sikret ved låneopptak i samme valuta.

Konsernet har per 31. desember 2016 følgende valutaeksponering:

Beløp i tusen kroner	
Aksjer i DKK	154 282
Lån i DKK	(194 468)
Utlån i EUR	4 021
Renteswap EUR	(2 372)
Netto eiendeler øvrige valutaer	(101)
Netto valutaeksponering i NOK	(38 638)

Forsikringsrisiko

Konsernets forsikringsrisiko er knyttet til Eika Forsikring og virksomheten innen skade- og helseforsikring og hvorvidt forsikrings-premier og reserver er tilstrekkelige til å dekke forpliktelsene ovenfor forsikringstagerne. Forsikringsvirksomheten kjøper reassuranse for å redusere risikoen og programmet fastsettes med bakgrunn i forretningsmål og risikoappetitt.

Forsikringsrisiko er risikoen for uventede tap på forsikringskontrakter. Risikoen omfatter risiko for tap som følge av at forsikringspremier og reserveringer blir utilstrekkelig for den risiko som tegnes, og derved ikke dekker skadeutbetalinger og kostnader til drift og administrasjon av forsikringsordningene. Forsikringsrisiko består av reserverisiko, premierisiko, kostnadsrisiko, naturskaderisiko og annen katastroferisiko.

Konsernets forsikringsrisiko er knyttet til virksomheten innen skade- og helseforsikring (personforsikring, ulykkesforsikring og yrkesskade-forsikring) i Eika Forsikring. Selskapets hovedvirksomhet er skadeorsikringsprodukter innenfor alle landbaserte bransjer for både privat og næring.

Selskapets strategi for forsikringsrisiko sikrer at forsikringsrisikoen til enhver tid er tilpasset styrets risikovilje. Risikoviljen operasjonaliseres gjennom fastsettelse av rammer og delegering av ansvar og fullmakt, samt jevnlig rapportering som bidrar til at styret og ledelsen får tilstrekkelig informasjon om og styring og kontroll med risikoene. Det er utarbeidet produktstrategier, tegningshåndbøker og underwriting guidelines, rutiner for skadeoppgjør og skadereservering som er førende for virksomheten.

Eika Forsikring foretar risikovurderinger i forhold til produkter, kundesegmenter og ved forsikringstegning av den enkelte kunde. Risikovurderingene benyttes som grunnlag for justering av vilkår, tegningsadgang, prismetall og tariff. Selskapet har en vel diversifisert

portefølje både på produkter og kunder som hovedsakelig er privatpersoner og SMB-markedet. Selskapet har begrenset med langhalede forsikringer.

Skadeutbetalinger er en naturlig del av forsikringsvirksomheten, og Eika Forsikring reduserer sin eksponering gjennom kjøp av reassuranse og excess of loss kontrakter. Gjennom policy for forsikringsrisiko stilles det krav til rating for aktuelle reassurandører. Det gjennomføres en årlig prosess knyttet til forhandling og fastsettelse av reassuranseprogrammet.

Minstekravene til de forsikringstekniske avsetningene beregnes av ansvarshavende aktuar som påser at disse beregningene avspeiles i selskapets regnskap. IBNR estimeres av ansvarshavende aktuar 4 ganger i året, per kvartal. For mellomliggende måneder gjøres det en forenklet beregning av IBNR utfra nedskrivning med etteranmeldte skader og særskilte vurderinger av frost, flom mv.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter også compliancerisiko, omdømmerisiko og juridisk risiko. Denne type risiko ligger i den løpende driften av konsernet og konsernets selskaper. Den operasjonelle risikoprofilen er et uttrykk for hvor godt risikostyring og kontroll bidrar til kartlegging, vurdering, forståelse og håndtering av risikoeksponering på tvers av alle risikoklasser, i hvilken grad risikoer er kvantifisert og prioritert, bevissthet knyttet til om informasjonen er troverdig og av en slik kvalitet at den kan brukes i daglig beslutningsstøtte.

Konsernet har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser og fullmaktstrukturer. Dette, sammen med klare roller og ansvar, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

Konsernets virksomhet er underlagt omfattende regulering gjennom lover og forskrifter. Flere av konsernets virksomheter krever konsesjon, og selskapene og konsernet er underlagt tilsyn fra Finanstilsynet knyttet til etterlevelse av konsesjonskrav. Selskapet har også konsesjon fra Datatilsynet som betinger at personopplysninger ivaretas på en betryggende måte. Selskapets størrelse innebærer sårbarhet på operasjonelle aktiviteter, og stiller ekstra krav til at selskapet har gode rutiner og etablert back-up på alle vesentlige funksjoner. Konsernet vektlegger tilstrekkelig risikovurdering- og håndtering som sikrer løpende oppfølging og god styring og kontroll med operasjonelle aktiviteter.

Det enkelte selskap innretter sin compliancefunksjon etter regulatoriske krav og selskaps-spesifikke behov. Dette inkluderer etablering av egne planer, kontrollbeskrivelser og testing knyttet til årlige complianceplaner.

Note 4 – Soliditet

Eika Gruppen er en tverrsektoriell finansiell gruppe med omtrent like mye bank- som forsikringsvirksomhet og skal i utgangspunktet bare underlegges forskriften om konsolidering mv. i tverrsektorielle grupper (konglomeratreglene). Finansdepartementet har gitt Finanstilsynet hjemmel til å pålegge ytterligere rapportering ut i fra soliditets- eller tilsynsmessige hensyn. Finanstilsynet fattet i mai 2016 vedtak om at Eika Gruppen på solo- og konsolidert basis skal underlegges CRD IV-regelverket. Dette medfører at konsernet med virkning fra 2016

rapporteres som et delkonsern CRD IV bestående av morselskapet, finansieringsvirksomheten og verdipapirvirksomheten. Etter gjeldende regler under CRD IV skal det på konsolidert basis gjøres fradrag i ansvarlig kapital for investeringen i forsikringsvirksomheten. Forsikringsdelen av konsernet beregner fra 1. januar 2016 risiko og kapital situasjon etter reglene under Solvens II. Eika Gruppen rapporterer konsernets samlede soliditet etter reglene om tverrsektoriell rapportering (konglomeratreglene) halvårlig, første gang 30. juni 2016.

Kapitaldekning CRD IV

Eika Gruppen beregner og rapporterer konsolidert kapitaldekning for delkonsern CRD IV bestående av morselskapet, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling.

Etter CRD IV-regelverket skal det i konsernets ansvarlige kapital gjøres fradrag for investeringen i forsikringsvirksomheten. Fradraget gjøres for den delen av investeringen som overstiger 10 prosent av ren kjernekapital og den overskytende delen av investeringen inngår i beregningsgrunnlaget for kreditt risiko med 250 prosent vekt. Etter regelendring fra Finanstilsynet gjøres det med virkning fra 2016 ikke lenger fradrag i ansvarlig kapital for investeringen i SDC hverken på solo- eller delkonsolidert nivå.

Standardmetoden benyttes for beregning av kapitalkrav til kreditt risiko og basismetoden for beregning av operasjonell risiko.

Beløp i tusen kroner	Morselskap		Delkonsern CRD IV	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Aksjekapital	24 225	24 225	24 225	24 225
Overkurs	817 814	817 814	817 814	817 814
Annen egenkapital	403 735	384 108	464 573	374 391
Sum egenkapital	1 245 774	1 226 147	1 306 612	1 216 430
Immaterielle eiendeler	(1 721)	(3 055)	(54 670)	(40 594)
Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller	-	-	(12)	(12)
Sum ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	1 244 053	1 223 092	1 251 930	1 175 824
Innskudd av ansvarlig kapital i forsikringsvirksomheten	-	-	(268 915)	-
Fradrag for vesentlige investeringer i finansiell sektor	-	(40 342)	-	(45 069)
Ren kjernekapital	1 244 053	1 182 750	983 015	1 130 755
Annen godkjent kjernekapital - fondsobligasjon	100 000	100 000	100 000	100 000
Kjernekapital	1 344 053	1 282 750	1 083 015	1 230 755
Tilleggskapital - ansvarlig lån	125 000	125 000	125 000	125 000
Ansvarlig kapital	1 469 053	1 407 750	1 208 015	1 355 755
Vektet beregningsgrunnlag kreditt risiko	2 057 067	2 193 558	4 824 296	4 898 575
Vektet beregningsgrunnlag operasjonell risiko	532 487	482 364	1 373 291	1 208 155
Sum vektet beregningsgrunnlag	2 589 554	2 675 922	6 197 587	6 106 730
Kapitalkrav tilsvarende 8 % av beregningsgrunnlag	207 164	214 074	495 807	488 538
Kapitalbevaringsbuffer (2,5 %)	64 739	66 898	154 940	152 668
Systemrisikobuffer (3,0 %)	77 687	80 278	185 928	183 202
Motsyklisk buffer (1,5 % fra 30. juni 2016)	38 843	26 759	92 964	61 067
Kombinerte bufferkrav	181 269	173 935	433 831	396 937
Ren kjernekapitaldekning	48,0 %	44,2 %	15,9 %	18,5 %
Kjernekapitaldekning	51,9 %	47,9 %	17,5 %	20,2 %
Ansvarlig kapitaldekning	56,7 %	52,6 %	19,5 %	22,2 %
Overskudd av ansvarlig kapital	1 080 620	1 019 741	278 377	470 279

Kapitalkrav Solvens II

Fra 1. januar 2016 er norske skadeforsikringselskaper underlagt det nye felleseuropeiske solvensdirektivet Solvens II. Dette innebærer en ny måte å beregne selskapets risiko og kapitalsituasjon på, hvor selskapene gjennom å ta hensyn til alle risikoklasser de er eksponert for beregner et krav til tilgjengelig solvenskapital som skal sikre selskapets drift. Eika Forsikring beregner tapspotensiale og kapitalkrav etter standardmetoden, som definert i Solvens II-forskriften.

Beløp i tusen kroner	Forsikringsvirksomheten	
	31.12.2016	01.01.2016
Tilgjengelig tellende kapital		
Basiskapital - kapitalgruppe 1	909 133	893 227
Basiskapital - kapitalgruppe 2	320 084	306 956
Totalt tilgjengelig og tellende ansvarlig kapital	1 229 218	1 200 182
Solvenskapitalkrav (SCR)		
Kapitalkrav markedsrisiko	131 874	150 249
Kapitalkrav motpartsrisiko	213 680	185 694
Kapitalkrav helseforsikringsrisiko	153 446	192 450
Kapitalkrav skadeforsikringsrisiko	477 171	429 089
Diversifiseringseffekt	(277 376)	(296 875)
Kapitalkrav operasjonell risiko	94 561	89 364
Samlet solvenskapitalkrav	793 356	749 971
Tellende ansvarlig kapital til dekning av SCR	1 229 218	1 200 182
Solvenskapitalkrav (SCR)	793 356	749 971
Dekningsprosent SCR	154,9 %	160,0 %
Minstekapitalkrav (MCR)		
Minstekapitalkrav øvre grense (45% av SCR)	357 010	337 487
Minstekapitalkrav nedre grense (25% av SCR)	198 339	187 493
Absolutt minstekapitalkrav (Eur 2,5 mill.)	33 428	34 754
Minstekapitalkrav (MCR)	343 975	338 387
Tellende ansvarlig kapital til dekning av MCR	977 928	960 904
Minstekapitalkrav (MCR)	343 975	338 387
Dekningsprosent MCR	284,3 %	284,0 %

Tverrsektoriell soliditet

Konsernet rapporterer konsernets samlede soliditet i tråd med regelverket om tverrsektoriell rapportering (konglomeratreglene). Første rapportering var 30. juni 2016.

	Konsern	
Beløp i tusen kroner	31.12.2016	30.06.2016
Kapitalkrav for CRD IV-foretakene	882 691	793 589
Solvenskapitalkrav for forsikringsdelen av gruppen	793 356	760 342
Netto ansvarlig kapital i gruppen	2 312 040	2 259 447
Overskudd av ansvarlig kapital	635 993	705 516

Note 5 – Segmentanalyse

Beløp i tusen kroner	Fellestjenester, drift og utvikling		Forsikring		Finansiering		Sparing og plassering		Eiendoms-megling		Øvrig virksomhet og konsernposter		Konsern	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Netto renteinntekter	-	-	46 292	57 158	405 646	353 580	665	707	-760	(121)	(14 453)	(14 941)	437 390	396 383
Netto premieinntekter	-	-	1 905 866	1 842 982	-	-	-	-	-	-	-	-	1 905 866	1 842 982
Prov- og øvr.inntekter	333 408	313 183	258 350	217 635	75 089	44 624	204 003	186 096	44 836	44 077	(78 399)	(87 439)	837 287	718 176
Provisjonskostnader	-	-	(368 580)	(325 285)	(75 609)	(75 318)	(69 711)	(62 368)	(63)	(115)	(915)	(875)	(514 878)	(463 961)
Netto driftsinntekter	333 408	313 183	1 841 928	1 792 490	405 126	322 886	134 957	124 435	44 013	43 841	(93 767)	(103 255)	2 665 665	2 493 580
Erstatningskostnader	-	-	1 249 597	1 182 223	-	-	-	-	-	-	-	-	1 249 597	1 182 223
Driftskostnader	332 462	312 704	196 528	161 138	194 369	178 536	94 716	94 439	40 260	37 222	(4 788)	(9 985)	853 547	774 054
Tap på utlån og fordr.	356	-	1 197	517	52 126	41 081	-	-	(62)	(373)	-	26	53 617	41 251
Resultat før skatt	590	479	394 606	448 612	158 631	103 269	40 241	29 996	3 815	6 992	(88 979)	(93 296)	508 904	496 052
Skattekostnad	148	120	91 947	121 531	31 247	31 517	9 610	8 383	1 187	2 124	(19 229)	(21 320)	114 910	142 355
Resultat etter skatt	442	359	302 659	327 081	127 384	71 752	30 631	21 613	2 628	4 868	(69 750)	(71 976)	393 994	353 697
Eiendeler	166 969	142 643	5 436 240	5 315 590	5 847 689	5 463 453	148 572	141 740	30 187	29 523	390 211	412 408	12 019 868	11 505 357
Gjeld og forpliktelser	193 273	114 993	4 396 215	4 276 564	5 131 341	4 741 737	110 513	82 670	13 289	10 384	222 708	417 661	10 067 339	9 644 009

Konsernets interne styrings- og rapporteringsstruktur er lagt til grunn for segmentrapporteringen. Tallene fra de enkelte datterselskapene er satt opp setter konsernets prinsipper for klassifisering av resultat og balanseposter og vil derfor avvike fra selskaperens egne regnskaper.

Eika Gruppen har en rekke leveranser til lokalbankene i Eika Alliansen, samarbeidende selskapet og til konsernets egne virksomhetsområder. Formålet med leveransene er å samle tjenester som gir stordriftsfordeler både knyttet til lavere kostnader og etablering av større fag- og kompetansemiljøer. Leveransene består i all hovedsak av drift og utvikling av IT-systemer, digitale løsninger og betalings-løsninger, kundesenter, regnskap, rapportering og depotservice, bank- og makroanalyse, næringspolitikk, kompetanseutvikling og administrative tjenester.

Annen virksomhet i Eika Gruppen går under øvrig virksomhet.

Virksomheten innenfor forsikringsområdet drives gjennom Eika Forsikring. Selskapets produkter er innenfor skade- og helseforsikring. Selskapets kunder er privatpersoner, landbrukskunder og småbedrifter.

Virksomheten innen finansiering drives gjennom Eika Kredittbank. Selskapets har tre virksomhetsområder; kort og betalingsløsninger, objektsfinansiering og nettbanken Sparesmart.no. Selskapets kunder er innen person og SMB-markedet.

Sparing og plassering er et virksomhetsområde som drives gjennom Eika Kapitalforvaltning. Selskapets produkt- og tjenestetilbud består av verdipapirfond, innskuddspensjon og aktiv forvaltning av diskresjonære porteføljer.

Virksomheten innen eiendomsmegling drives gjennom Aktiv Eiendomsmegling som eier franchisekjeden Aktiv.

Note 6 – Netto renteinntekter, netto provisjonsinntekter, og andre inntekter

Beløp i tusen kroner	Morselskap		Konsern	
	2016	2015	2016	2015
Netto renteinntekter				
Renter av utlån til kunder	-	-	331 268	295 682
Renter av fordringer på kredittinstitusjoner	581	852	16 930	22 862
Renter av utlån til selskap i samme konsern	13 393	23 744	-	-
Renter av verdipapirer	-	-	61 000	61 385
Leiefinansieringsinntekter	-	-	70 139	76 330
Andre renteinntekter og lignende inntekter	-	6	79 830	75 450
Sum renteinntekter og lignende inntekter	13 974	24 602	559 168	531 709
Renter på gjeld til og innskudd fra kredittinstitusjoner	3 373	4 024	6 550	7 741
Renter på innskudd fra kunder	-	-	77 843	91 233
Rentekostnader på utstedte verdipapirer	11 738	22 091	11 738	22 091
Rentekostnader på ansvarlig lånekapital	9 100	9 664	20 747	10 296
Andre rentekostnader og lignende kostnader	42	49	4 899	3 965
Sum rentekostnader og lignende kostnader	24 253	35 828	121 777	135 326
Netto renteinntekter	(10 279)	(11 226)	437 390	396 383
Netto provisjonsinntekter				
Provisjonsinntekter forsikring	-	-	232 071	195 960
Provisjonsinntekter finansiering	-	-	35 283	44 091
Provisjonsinntekter forvaltning	-	-	189 459	172 768
Andre provisjonsinntekter og lign. inntekter	467	426	487	522
Sum provisjonsinntekter	467	426	457 300	413 341
Distributørprovisjoner	-	-	508 382	445 167
Andre provisjonskostnader og kostnader ved banktj.	939	954	6 496	18 794
Sum provisjonskostnader	939	954	514 878	463 961
Netto provisjonsinntekter	(472)	(528)	(57 577)	(50 620)
Andre inntekter				
Leveranser til alliansebankene	244 646	226 259	244 646	226 259
Leveranser til konsernselskap og samarbeidende selskap	80 461	74 389	7 088	7 675
Andre driftsinntekter	8 301	12 535	55 145	94 856
Andre inntekter	333 408	313 183	306 879	328 790

Note 7 – Premieinntekter og erstatningskostnader

Premieinntekter og erstatningskostnader fordelt på forsikringsbransjer:

Beløp i tusen kroner	Utgifter til medisinsk behandling		Motorvogn trafikk		Motorvogn øvrig		Sjø, transport og luftfart		Brann og annen skade på eiendom		Diverse økonomisk tap		Helse	Sum 2016
	Yrkesskade						Ansvar	Assistanse						
Forfalte bruttopremier	40 317	71 200	411 033	640 200	2 119	964 663	8 238	118 453	31 609	481 940	2 769 772			
Gjenforsikringsandel	20 189	595	88 384	137 629	33	287 431	140	983	279	227 647	763 311			
Forfalte premier f.e.r.	20 128	70 605	322 649	502 571	2 086	677 232	8 098	117 470	31 330	254 293	2 006 461			
Opptjente bruttopremier	20 369	70 229	408 048	635 528	1 990	948 826	8 425	116 005	30 225	345 162	2 584 806			
Gjenforsikringsandel	10 215	595	87 793	136 712	33	282 867	140	983	279	159 322	678 940			
Opptjente premier f.e.r.	10 153	69 634	320 255	498 815	1 957	665 959	8 285	115 022	29 946	185 840	1 905 866			
Brutto erstatningskostnad	13 701	30 401	276 700	432 435	317	648 263	2 004	69 853	22 739	107 432	1 603 844			
Gjenforsikringsandel	5 968	-13 214	50 864	79 515	-1	186 049	36	1	373	44 657	354 247			
Erstatningskostnader f.e.r.	7 733	43 615	225 836	352 920	319	462 213	1 968	69 852	22 365	62 775	1 249 597			
Skader innruffet i år	23 646	50 068	296 529	467 055	616	692 503	4 614	69 263	21 028	197 051	1 822 371			
Skader innruffet tidligere år	(9 944)	(19 668)	(19 828)	(34 621)	(298)	(44 240)	(2 610)	590	1 711	(89 619)	(218 527)			

Note 8 – Lønn og andre personalkostnader

Beløp i tusen kroner	Morselskap		Konsern	
	2016	2015	2016	2015
Lønn, honorar mv.	166 208	137 986	350 852	314 904
Arbeidsgiveravgift	27 640	22 639	59 718	50 738
Pensjonskostnader	14 720	14 740	13 481	27 536
Andre personalkostnader	17 517	13 393	32 171	27 068
Sum lønn og andre personalkostnader	226 086	188 757	456 222	420 245
Antall ansatte per 31.12.	241	188	486	434

Eika Forsikring klassifiserer den delen av personalkostnadene som er knyttet til skadebehandlingsfunksjonen som indirekte skadebehandlingskostnader. Indirekte skadebehandlingskostnader er

klassifisert som erstatningskostnader. Denne klassifiseringen er videreført i konsernets resultatoppstilling. I noten for lønn- og andre personalkostnader er kostnadene presentert brutto.

Note 9 – Generelle administrasjonskostnader og andre driftskostnader

Beløp i tusen kroner	Morselskap		Konsern	
	2016	2015	2016	2015
IT- kostnader	43 992	32 709	118 561	83 924
Markedsføringskostnader	20 439	17 414	38 356	29 691
Andre administrasjonskostnader	43 687	46 087	108 103	116 826
Sum generelle administrasjonskostnader	108 118	96 210	265 020	230 441
Fremmede tjenester	39 292	26 613	95 226	68 045
Øvrige driftskostnader	39 823	59 612	66 518	83 101
Sum andre driftskostnader	79 115	86 225	161 744	151 146

Note 10 – Tap på utlån og andre fordringer

Beløp i tusen kroner	Konsern	
	2016	2015
Spesifikasjon av periodens tap og nedskrivninger på utlån til kunder		
Periodens endring i individuelle nedskrivninger for verdifall	3 731	(3 085)
Periodens endring i gruppevise nedskrivninger	6 088	(2 332)
Resultatførte renter på utlån hvor det er foretatt nedskrivning for tap	2 529	2 251
Konstaterte tap i perioden	53 083	48 768
Inngang på tidligere konstaterte tap	(13 306)	(4 520)
Sum tap og nedskrivninger på utlån	52 125	41 082
Spesifikasjon av periodens tap på andre fordringer		
Endring i tapsavsetning	(65)	(1 211)
Konstaterte tap i perioden	1 780	5 714
Inngang på tidligere konstaterte tap	223	4 334
Sum tap og nedskrivninger på andre fordringer	1 492	169
Sum tap og nedskrivninger	53 617	41 251

Note 11 – Fordringer på og utlån til kredittinstitusjoner

Beløp i tusen kroner	Morselskap		Konsern	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Bankinnskudd driftskonti	142	104	576 968	487 868
Bankinnskudd plasseringskonti	3 434	3 405	869 543	828 836
Bundne bankinnskudd	29 286	24 100	45 086	31 985
Sum innskudd i banker	32 862	27 609	1 491 597	1 348 689
Utlån til selskap i samme konsern	200 000	540 000	-	-
Utlån til andre kredittinstitusjoner	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum utlån til kredittinstitusjoner	205 000	545 000	5 000	5 000
Sum fordringer på og utlån til kredittinstitusjoner	237 862	572 609	1 496 597	1 353 689

Konsernet har etablert retningslinjer og rammer for plassering av midler i kredittinstitusjoner. Av plasseringer på 1,5 milliarder kroner per 31. desember 2016 var 93,6 prosent plassert i banker med rating

A- eller bedre. Av morselskapets innskudd i banker var 100 prosent plassert i banker med rating A- eller bedre.

Spesifikasjon av bundne bankinnskudd:

Beløp i tusen kroner	Morselskap		Konsern	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Bundne midler til skattetrekk	8 860	7 644	24 118	15 001
Bundne midler til pensjonsforpliktelser	20 426	16 456	20 426	16 456
Depositumkonti husleie	-	-	542	528
Sum bundne bankinnskudd	29 286	24 100	45 086	31 985

Note 12 – Utlån til kunde

	31.12.2016	31.12.2015
Nedbetalingslån	832 136	735 920
Leiefinansieringsavtaler	1 232 768	1 184 508
Brukskreditter	1 984 023	1 914 170
Utlån før spesifiserte og uspesifiserte nedskrivninger	4 048 927	3 834 598
Individuelle nedskrivninger	13 732	10 001
Gruppevise nedskrivninger	44 064	37 977
Netto utlån til kunder	3 991 131	3 786 620
Individuelle nedskrivninger		
Nedskrivning for verdifall på utlån 1. januar	10 001	13 087
- Konstaterte tap i perioden hvor det tidligere er foretatt nedskrivninger	3 198	4 570
Periodens nedskrivninger til dekning av tap på utlån	533	(7 656)
Individuelle nedskrivninger for verdifall	13 732	10 001
Gruppevise nedskrivninger		
Nedskrivning for verdifall på utlån 1. januar	37 977	40 309
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	6 087	(2 332)
Gruppevise nedskrivninger for verdifall	44 064	37 977

Bevilgede lån og rammer per 31. desember 2016

Ved årsskiftet var det gitt innvilgede, men ikke utbetalte låne- og leiefinansieringssaker på til sammen 181 millioner kroner. Maksimal kredittgrense for kredittkort var på 10,3 milliarder kroner, hvorav ubenyttet ramme utgjorde 8,4 milliarder kroner. Som sikkerhet for lån

benyttes det finansierte objektet, mens i leiefinansieringssaker er det utleier som eier utleieobjektet. For kredittkort er det ikke sikkerhetsstillelser.

Note 13 – Misligholdte og tapsutsatte engasjementer

Beløp i tusen kroner	31.12.2016	31.12.2015
Brutto misligholdt	128 946	88 204
Tapsutsatte, ikke misligholdte engasjementer	9 297	14 495
- Nedskrivninger misligholdte/tapsutsatt	(50 393)	(37 133)
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer	87 850	65 566
Aldersfordeling av brutto misligholdte engasjementer uten verdifall		
Misligholdte engasjementer (3-6 mnd)	1 523	6 185
Misligholdte engasjementer (6-12 mnd)	4 249	1 858
Misligholdte engasjementer (over ett år)	2 037	5 386
Sum misligholdte engasjementer uten verdifall	7 809	13 429
Aldersfordeling av brutto misligholdte engasjement som har verdifall		
Misligholdte engasjementer (0-3 mnd)	37 356	32 487
Misligholdte engasjementer (3-6 mnd)	49 406	8 172
Misligholdte engasjementer (6-12 mnd)	23 031	20 695
Misligholdte engasjementer (over ett år)	11 344	13 422
Sum misligholdte engasjementer med verdifall	121 137	74 776

Nedskrivninger for misligholdte og tapsutsatte engasjementer omfatter individuelle nedskrivninger for objektsfinansiering og totale nedskrivninger for kredittkort.

Note 14 – Obligasjoner og andre rentepapirer med fast avkastning

Obligasjoner og sertifikater etter utstedersektor

Beløp i tusen kroner	Gj.snitt. eff.rente	Modifisert durasjon	Pålydende	Kostpris	Markedsverdi
Stater	0,62 %	0,31	130 000	129 773	129 835
Kommuner og fylkeskommuner	1,62 %	1,27	436 641	441 224	440 584
Obligasjoner med fortrinnsrett	1,47 %	0,74	800 000	814 530	813 804
Forretningsbanker	1,72 %	1,66	184 000	186 609	186 665
Sparebanker	1,71 %	0,47	1 391 500	1 409 994	1 402 307
Sum markedsbaserte verdipapirer			2 942 141	2 982 130	2 973 195
Verdiendring ført over resultatet					6 860

Ved pris prisberegning av obligasjoner og sertifikater benytter konsernet priser fra Nordic Bond Pricing. Verdipapirfondenes forening og Nordic Trustee står bank selskapet Nordic Bond Pricing som publiserer uavhengige priser på obligasjoner. Andelen av børnoterte papirer utgjør 87 prosent.

Morselskapets investeringer i obligasjoner utstedt av Eika Kredittbank på 140 millioner kroner er klassifisert som anleggsmidler. Investeringene er i ansvarlig lånekapital i datterselskapet.

Note 15 – Aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning

Beløp i tusen kroner	Morselskap		Konsern	
	Kostpris	Bokført verdi	Kostpris	Bokført verdi
Aksjer i SDC AS	159 816	154 282	159 816	154 282
Andre aksjer	13 989	8 699	10 922	6 789
Verdipapirfond	193 673	195 606	844 693	917 541
Sum aksjer og andeler	367 478	358 587	1 015 431	1 078 612
Verdiendring ført over resultatet		2 934		6 001

Eika Gruppen har en strategisk eierpost i SDC AS på 339 310 aksjer, som utgjør en eierandel på 19,6 prosent. Investeringen er foretatt for å samle eierskapet i felles datasentral for bankene i Eika Alliansen. Basert på resultatutviklingen i selskapet var aksjeposten ved utgangen av 2014 nedskrevet med DKK 32 millioner.

Denne verdsettelsen er opprettholdt per 31. desember 2016. Aksjeinvesteringen er finansiert ved låneopptak på DKK 159 millioner. Lån i DKK er omregnet til valutakursen på balansedagen og urealisert valutagevinst/tap er tillagt aksjenes bokførte verdi (sikringsbokføring).

Note 15 – Aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning forts.

Spesifikasjon av investeringer i verdipapirfond

Beløp i tusen kroner	Morselskap			Konsern		
	Antall	Kostpris	Markedsverdi	Antall	Kostpris	Markedsverdi
Verdipapirfondet Eika Norden	820	4 375	4 548	11 712	46 606	64 971
Verdipapirfondet Eika Norge	1 068	4 375	5 104	25 865	95 682	123 659
Verdipapirfondet Eika Global	5 963	8 750	8 857	51 053	51 113	75 832
Sum aksjefond	-	17 500	18 509	88 630	193 401	264 462
Verdipapirfondet Eika Sparebank	116 202	117 268	117 051	209 696	212 818	211 228
Verdipapirfondet Eika Obligasjon	-	-	-	95 287	93 624	95 916
Verdipapirfondet Eika Likviditet	-	-	-	123 270	124 598	123 820
Verdipapirfondet Eika Pengemarked	35 167	35 919	35 898	81 693	83 922	83 392
Verdipapirfondet Eika Kreditt	23 589	22 986	24 148	135 510	136 330	138 723
Sum rente- og obligasjonsfond	-	176 173	177 097	645 456	651 292	653 079
Sum		193 673	195 606	734 086	844 693	917 541
Verdiendring ført over resultatet			3 000			5 846

Note 16 – Eierinteresser i konsernselskap

Beløp i tusen kroner	Anskaffelses- tidspunkt	Kontor- adresse	Eierandel	31.12.2016	31.12.2015
Eika Forsikring AS	1997	Hamar	100 %	394 108	394 108
Eika Kredittbank AS	2006	Oslo	100 %	542 666	542 666
Eika Kapitalforvaltning AS	1997-2012	Oslo	100 %	145 938	145 938
Aktiv Eiendomsmegling 1)	2001	Oslo	100 %	27 300	27 300
Terra Gruppen AS	2000	Oslo	100 %	156	156
Norsk Sparebankgruppe AS	2001	Oslo	100 %	170	170
Terra Alliansen AS	2008	Oslo	100 %	156	156
Eika Alliansen AS	2008	Oslo	100 %	151	151
Sum eierinteresser i konsernselskap				1 110 645	1 110 645

1) Aktiv Eiendomsmegling består av Aktiv Eiendomsmegling AS og det heleide datterselskapet Aktiv Eiendomsoppgjør AS.

Note 17 – Driftsløpere, eiendom og immaterielle eiendeler

Beløp i tusen kroner	Inventar og utstyr	Kunst	Eiendom	Programvare	Konsern	
					Andre immat. eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	46 752	5 104	3 602	173 916	16 371	245 745
Tilgang	4 389			46 867	1 761	53 017
Avgang	4 565			45 922	3 144	53 631
Anskaffelseskost 31.12.	46 576	5 104	3 602	174 861	14 988	245 131
Akkumulerte avskrivninger 1.1.	24 507	-	-	123 372	7 380	155 259
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	26 898	-	-	113 699	8 312	148 909
Bokført verdi 31.12.	19 678	5 104	3 602	61 162	6 676	96 222
Årets ordinære avskrivninger og nedskrivninger	6 219	-	-	14 186	2 466	22 871
Økonomisk levetid	3-5 år	-	-	3-5 år	3-10 år	
Avskrivningsplan	Lineær	-	-	Lineær	Lineær	

Årlig leiekostnad for ikke balanseførte driftsmidler og husleiekostnader var 46 millioner kroner.

Note 17 – Driftsløpere, eiendom og immaterielle eiendeler forts.

Beløp i tusen kroner	Inventar og utstyr	Kunst	Eiendom	Programvare	Morselskap	
					Andre immat. eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	31 087	5 023	3 602	23 196	3 251	66 159
Tilgang	3 865	-	-	-	-	3 865
Avgang	4 384	-	-	40	2 500	6 924
Anskaffelseskost 31.12.	30 568	5 023	3 602	23 156	751	63 100
Akkumulerte avskrivninger 1.1.	22 712	-	-	21 392	2 000	46 104
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	22 212	-	-	22 186	-	44 398
Bokført verdi 31.12.	8 356	5 023	3 602	970	751	18 702
Årets ordinære avskrivninger og nedskrivninger	3 883	-	-	834	500	5 217
Økonomisk levetid	3-5 år		-	3-5 år	5 - 10 år	-
Avskrivningsplan	Lineær		-	Lineær	Lineær	-

Årlig leiekostnad for ikke balanseførte driftsmidler og husleiekostnader var 38 millioner kroner.

Note 18 – Andre eiendeler, kortsiktig gjeld og periodiserte poster

Beløp i tusen kroner	Morselskap		Konsern	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Kundefordringer			129 185	102 992
Fordringer på selskap i samme konsern	505 824	479 282	-	-
Andre kortsiktige fordringer	8 626	14 239	14 514	21 493
Sum andre eiendeler	639 719	592 098	143 699	124 485
Opptjente renteinntekter	392	548	17 492	18 664
Opptjente andre inntekter	2 916	292	64 347	60 793
Forskuddsbetalte kostnader	6 408	7 973	25 892	32 530
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	9 715	8 813	107 732	111 987
Leverandørgjeld	38 640	17 242	116 787	58 957
Skyldig skattetrekk og mva	9 832	9 575	33 505	26 282
Gjeld til selskap i samme konsern	17 735	5 482	-	-
Gjeld og forpliktelser forsikring	-	-	70 904	124 016
Sum annen gjeld	66 207	32 299	221 196	209 255
Ikke opptjente provisjonsinntekter reassurans	-	-	106 181	57 945
Forskuddsfakturert leasingleie	-	-	39 123	40 372
Andre ikke opptjente inntekter	29 307	15 628	20 976	-
Skyldig arbeidsgiveravgift	9 357	7 620	26 828	21 341
Avsatt lønn, feriepenger, bonus mv.	27 860	23 557	83 932	86 077
Påløpne kostnader	45 080	19 683	122 230	120 471
Andre periodiseringer	-	-	4 384	10 990
Sum påløpte kostnader og ikke opptjente inntekter	111 604	66 488	403 654	337 196

Note 19 – Forsikringstekniske avsetninger

Beløp i tusen kroner	31.12.2016											
	Utgifter til medisinsk behandling	Yrkesskade	Motorvogn trafikk	Motorvogn øvrig	Sjø, transport og luftfart	Brann og annen skade på eiendom	Ansvar	Assistanse	Diverse økonomisk tap	Helse	Natur-skade-poolen	Totalt
Avsetning for ikke opptjent premie, brutto	14 768	32 587	205 510	319 809	945	456 923	3 807	57 476	15 673	170 328	20 101	1 297 929
Erstatningsavsetning brutto	21 781	219 041	289 932	452 723	293	555 938	8 330	38 241	6 273	494 998	26 098	2 113 648
Sum forsikringstekniske bruttoavsetninger	36 549	251 628	495 443	772 533	1 237	1 012 861	12 137	95 717	21 946	665 326	46 199	3 411 577

Note 19 – Forsikringstekniske avsetninger forts.

Beløp i tusen kroner	Utgifter til medisinsk behandling		Motorvogn trafik	Motorvogn øvrig	Sjø, transport og luftfart	Brann og annen skade på eiendom	Ansvar	Assistanse	Diverse økonomisk tap	Helse	Natur-skade-poolen	31.12.2015
	Yrkesskade											Totalt
Avsetning for ikke opptjent premie, brutto	3 786	31 616	202 526	315 163	816	441 744	3 994	55 144	14 289	134 590	19 295	1 222 964
Erstatningsavsetning brutto	21 849	232 448	278 941	434 581	325	470 469	9 384	32 509	9 536	493 200	38 392	2 021 635
Sum forsikringstekniske bruttoavsetninger	25 635	264 063	481 467	749 744	1 141	912 213	13 378	87 653	23 825	627 790	57 687	3 244 598

Tabellene ovenfor viser forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring fordelt på forsikringsbransjer. Avsetningene tilfredsstiller minstekravet til avsetninger fastsatt av Finanstilsynet.

Note 20 – Gjeld til og innskudd fra kredittinstitusjoner

Beløp i tusen kroner	Valuta	Rentebetingelser	Forfall	Morselskap			Konsern	
				31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	
Kassekreditt	NOK	Flytende+margin	-	56 215	67 180	56 215	67 180	
Annen gjeld	DKK	Flytende+margin	2020	194 468	205 016	194 468	205 016	
Sum gjeld til kredittinstitusjoner				250 683	272 196	250 683	272 196	
Innskudd med avtalt løpetid	NOK	Flytende+margin	-	-	-	52 688	53 985	
Innskudd uten avtalt løpetid	NOK	Flytende+margin	-	-	-	197	183	
Sum innskudd fra kredittinstitusjoner				-	-	52 885	54 168	
Sum gjeld til og innskudd fra kredittinstitusjoner				250 683	272 196	303 568	326 364	

Klassifisering i balansen

Bankinnskudd og kassekreditt er presentert netto i balansen når disse har samme motpart. Ved netto innestående er beløpet presentert under fordringer på kredittinstitusjoner og ved netto trekk som gjeld til kredittinstitusjoner.

Ubenyttede trekkrammer

Konsernets selskaper hadde per 31. desember ubenyttede trekkrammer på kassekreditt på 294 millioner kroner og trekkfasiliteter på 300 millioner kroner. Morselskapet hadde ubenyttet trekkramme på kassekreditt på 94 millioner kroner.

Covenants

Selskapene i Eika Gruppen er bundet av kryssende mislighold innenfor konsernet og der er vilkår knyttet til eventuell endringer i Eika Gruppen AS sin eierstruktur. Eika Gruppen AS og Eika Kreditbank AS kan ikke pantsette aktiva uten långivers samtykke (negativ pledge). Rullerende tre års distribusjonsavtale med eierbankene forutsettes opprettholdt.

I forbindelse med trekkrettigheter og kassekreditter er det stillet krav om minimum 10 prosent kapitaldekning.

Note 21 – Innskudd fra kunder

Beløp i tusen kroner	31.12.2016		31.12.2015	
	Beløp	Gj.snitt	Beløp	Gj.snitt
Innskudd fra kunder uten avtalt løpetid	4 523 528	2,24 %	4 042 299	2,44 %
Innskudd fra kunder med avtalt løpetid	5 548	1,82 %	7 315	2,05 %
Sum innskudd fra kunder	4 529 076		4 049 614	

Gjennomsnittlig rente på innskudd og gjeld til kunder uten løpetid er beregnet ut fra et aritmetisk gjennomsnitt av uvektet nominell rentesats. Innskuddene er i hovedsak fra privatmarkedet. De 10 største innskuddene utgjør samlet 1,6 prosent av total portefølje. Det største innskuddet utgjør 0,24 prosent av total portefølje

Note 22 – Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Beløp i tusen kroner	Ramme	Valuta	Rente	Rentebetingelser	Opptak	Forfall	31.12.2016	31.12.2015
NO0010687320	300 000	NOK	Flytende	3M Nibor +1,30%	2013	2016	-	300 000
NO0010699093	250 000	NOK	Flytende	3M Nibor +1,45%	2013	2018	250 000	250 000
NO0010699093 Tilbakekjøp					2013	2018	(25 000)	-
Over/underkurs							(115)	(325)
Sum verdipapirgjeld							224 885	549 675

Note 23 – Ansvarlig lånekapital

Beløp i tusen kroner	Ramme	Valuta	Rente	Rentebetingelser	Opptak	Forfall	Morselskap		Konsern	
							31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
NO0010712508	100 000	NOK	Flytende	3M Nibor + 3,50%	2014	Evigvarende	100 000	100 000	100 000	100 000
Amortiserte kostnader							(175)	(245)	(175)	(245)
Sum fondsobligasjoner							99 825	99 755	99 825	99 755
NO0010708324	125 000	NOK	Flytende	3M Nibor + 2,30%	2014	2024	125 000	125 000	125 000	125 000
NO0010753346	250 000	NOK	Flytende	3M Nibor + 3,50%	2015	2045	-	-	250 000	250 000
Amortiserte kostnader							(165)	(245)	(1 093)	(1 120)
Sum ansvarlig lån							124 835	124 755	373 907	373 880
Sum ansvarlig lånekapital							224 660	224 510	473 732	473 635

Evigvarende fondsobligasjon 100 millioner kroner har innløsningsrett for utsteder, første gang 3. juli 2019.
 Ansvarlig obligasjonslån 250 millioner kroner har innløsningsrett for utsteder, første gang 11. desember 2025.
 Ansvarlig obligasjonslån 125 millioner kroner har innløsningsrett for utsteder, første gang 26. mars 2019.

Note 24 – Pensjoner

Konsernets selskaper er pliktige til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon og alle selskapene har pensjonsordninger som oppfyller lovens krav.

Ytelsesordninger

Konsernets ytelsesbaserte ordninger ble avviklet med virkning fra 1. juli 2016. Dette innebar overgang til innskuddspensjon for medlemmene i de ytelsesbaserte ordningene. I forbindelse med avvikling ble det utstedt fripoliser til de ansatte som ble berørt av omdanningen. Det ble også gitt kompensasjon til de ansatte som kom dårligere ut ved overgangen fra ytelse- til innskuddspensjon.

Innskuddsordninger

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at selskapet betaler et årlig innskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Selskapet har ingen ytterligere forpliktelse ut over det årlige innskuddet. Innskuddsbaserte pensjonsordninger blir kostnadsført direkte og det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser.

Alle konsernets selskaper har innskuddsbaserte pensjonsordninger hos Danica Pensjon. Ordningene baserer seg på at selskapet yter et tilskudd på 7 prosent av lønn fra 0 til 7,1 G og 20 prosent av lønn fra 7,1 til 12 G. I tillegg dekkes risikoforsikring som omfatter uførhet.

Avtalefestet pensjonsordning (AFP)

AFP er en tariffestet pensjonsordning i privat sektor. For å ha rett til AFP må arbeidstaker ha vært ansatt i en bedrift tilsluttet AFP i 7 av de 9 siste årene før fylte 62 år. Premien beregnes med utgangspunkt i en fast prosent av årslønn mellom 1 og 7,1 G. For 2016 var satsen 2,5 prosent. Det betales ikke premie for arbeidstakere etter det året de fyller 61 år. Alle selskapene i konsernet er tilknyttet ordningen fra fjerde kvartal 2013. Innbetalt premie kostnadsføres.

Individuelle pensjonsavtaler

De individuelle pensjonsavtalene er usikrede avtaler med et avtalt årlig tilskudd. Til pensjonsavtalene er det knyttet en avtale om pantestyring der et beløp tilsvarende pensjonsforpliktelsen settes inn på av sperret bankkonto. Innbetalt pensjonskapital føres som pensjonsforpliktelse i selskapets balanse. Årets endring i pensjonsforpliktelsen kostnadsføres.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

Årets pensjonskostnad	Morselskap		Konsern	
	2016	2015	2016	2015
Beløp i tusen kroner				
Ytelsesbaserte ordninger	(3 287)	874	(14 679)	5 067
Individuelle ordninger	4 590	4 771	4 590	4 771
Innskuddsbaserte ordninger	13 328	8 633	22 684	16 088
Avtalefestet pensjon, ny ordning	2 889	2 555	5 757	5 768
Netto pensjonskostnader	17 520	16 833	18 352	31 694
Balansførte pensjonsforplikter 31.12.				
Ytelsesbaserte ordninger	-	4 099	-	19 464
Individuelle ordninger	27 912	24 455	27 912	24 455
Sum pensjonsforpliktelser	27 912	28 554	27 912	43 919
Antall personer som inngår i ordningene per 31.12.				
Ytelsesbaserte ordninger	-	3	-	47
Innskuddsbaserte ordninger	237	186	483	386
Individuelle ordninger	7	7	7	7

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser er presentert inklusive arbeidsgiveravgift

Note 25 – Godtgjørelse til ledende ansatte, styrende organer, revisor mv.

Beløp i tusen kroner		Lønn 1)	Annet 2)	Bonus 3)	Pensjon ordinær avtale	Pensjon tilleggsavtale
Konsernledelse						
Hege Toft Karlsen	Konsernsjef	3 587	248	875	119	844
Sverre V. Kaarbøe	Konserndirektør Økonomi og finans	2 698	289	663	123	452
Audun Bø	Konserndirektør Produkt og marked	2 881	308	707	120	867
Ola Jerkø	Konserndirektør Strategi og Allianseutvikling	2 117	188	538	123	247
Tom Høiberg	Konserndirektør Bank	2 259	325	-	242	633
Steinar Simonsen	Konserndirektør IT	2 672	275	657	118	937

1) Omfatter utbetalt lønn og feriepenger for 2016 eksklusiv utbetalt bonus påløpt i 2015.

2) Naturalytelser og andre ytelser.

3) Viser opptjent bonus for 2016. 50 prosent av opptjent bonus for 2016 vil i henhold til retningslinjer beskrevet nedenfor utbetales i 2017.

Konsernledelsen inngår i konsernets ordinære pensjonsordninger. Konsernledelsen har i tillegg en innskuddsbasert tilleggspensjon med en beregning av fast tilskudd til driftspensjon. Tilskuddet består av et innskudd på 18 prosent av lønn over 12G for alderspensjon fra 67 – 77 år, samt et beregnet tilskudd til førtidspensjon fra 63 – 67 år som ved pensjonsalder 63 år vil gi en pensjon på tilnærmet 66 prosent av lønn fra 63 til 67 år. Pensjon i tabellen ovenfor viser årets kostnad.

Konsernsjef og konserndirektør produkt og marked har avtale om rett til 6 måneders etterlønn utover lønn i oppsigelsestid. Det er ikke gitt lån til ledende ansatte. Konsernets selskaper har ikke aksjeverdivasert avlønning.

Eika Gruppen har implementert konsernretningslinjer for variabel godtgjørelse for å sikre etterlevelse av godtgjørelsesforskriften og Finansstilsynets rundskriv nummer 11/2011 om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond, datert 21. februar 2011. Konsernets variable godtgjørelsesordning har til hensikt å belønne adferd og påvirke kultur som sikrer langsiktig verdiskaping.

Konsernledergruppen sin variable godtgjørelse knytter seg til beregning av måloppnåelse basert på fastsatte kriterier i konsernets målekort; sterk allianse, salg, lønnsomhet, intern drift og attraktiv arbeidsgiver. Videre er variable godtgjørelse basert på beregning av måloppnåelse knyttet til avdelingens/ virksomhetsområdenes måloppnåelse herunder gjennomføring av sentrale allianse- og konsernprosjekter og individuelle mål. Vektlegging av kriteriene er avhengig av konserndirektørens ansvarsområder og om vedkommende er underlagt reglene for særskilt ansatte med kontrolloppgaver. Maksimal ramme for variabel godtgjørelse til konsernledelse utgjør 25 prosent av fast lønn. Fra og med opptjeningsår 2017 avvikles avtalen om variabel godtgjørelse. 50 prosent av tildelt bonus utbetales i april i tildelingsåret. Resterende 50 prosent tilbakeholdes i selskapet og utbetales i like store årlige terminer fordelt over en periode på 3 år. Verdien av tildelt, men ikke utbetalt bonus forrentes med 3 måneders NIBOR. Den ansatte har ingen rettigheter i tildelt, men ikke utbetalt bonus. Alt innestående i bonusbanken er selskapets eiendom inntil utbetaling finner sted.

Beløp i tusen kroner	Honorar	Beløp i tusen kroner	Honorar	Beløp i tusen kroner	Honorar
Styret		Representantskap		Godtgjørelseskomité	
Øivind Larsen	330	Jon Håvard Solum	16	Øivind Larsen	33
Rolf Endre Delingsrud	248	Are Farstad	8	Svein Sivertsen	33
Allan Troelsen	220	Elin Myklebust	4	Kristin Rønning	33
Arild Bøhlin	220	Harald Flå	8	Sum	99
Bente Solli Storhaug	220	Knut Nafstad	8	Kontrollkomité	
Svein Sivertsen	220	Mery M. Zadeh	4	Atle Degré	24
Elling Berntsen	220	Mona Taraldsen	8	Hans Petter Gjeterud	12
Kristin Rønning	220	Odd Nordli	8	Rune Iversen	8
Mats Indrehus	15	Per Arne Hansen	8	Sum	44
Siri Berggreen	15	Per Olav Nærstad	8	Valgkomité	
Jan L. Andreassen	8	Ragnar Tørlund	4	Jan Kleppe	26
Sum	1 936	Tor Egil Lie	8	Hans Kristian Glesne	13
Risiko- og revisjonsutvalg		Sum	92	Odd Ivar Bjørnlie	13
Rolf Endre Delingsrud	39			Sum	53
Allan Troelsen	50				
Elling Berntsen	44				
Sum	132				

Revisor

Godtgjørelse til Deloitte AS og deres samarbeidspartnere er som følger:

Beløp i tusen kroner	Morselskap		Konsern	
	2016	2015	2016	2015
Lovpålagt revisjon 1)	494	616	2 034	1 916
Andre attestasjonstjenester	-	-	55	104
Skatterådgivning	150	-	194	9
Andre tjenester utenfor revisjon	114	-	355	99
Sum	759	616	2 637	2 128

Note 26 – Skattekostnad

Beløp i tusen kroner	Morselskap		Konsern	
	2016	2015	2016	2015
Årets skattekostnad fremkommer slik:				
Betalbar skatt	80 195	107 270	94 566	156 782
Endring skatt tidligere år	(1)	-	-	-
Endring utsatt skattefordel	4 064	(1 156)	17 269	(14 834)
Endring utsatt skatt sikkerhetsavsetning	-	-	3 075	-
Sum skattekostnad	84 258	106 114	114 910	141 948
Herav skatt på konsernbidrag	103 341	117 875	-	-
Avstemning av skattekostnad mot ordinært resultat				
Resultat før skatt	406 698	397 025	508 904	494 425
Forventet inntektsskatt etter nominell sats	101 675	107 197	127 226	133 495
Ikke fradragsberettiget kostnad og ikke skattepliktige inntekter	272	172	726	583
Utbytteeffekt og konsernbidrag uten skatteeffekt	(20 490)	(143)	(8 470)	(143)
Effekt av realisasjon og verdiendring aksjer og andeler	1 970	1 818	(998)	(5 148)
Effekt av nedskrivning finansielle anleggsmidler	-	(4 832)	-	-
Effekt av forsikringstekniske avsetninger mot egenkapitalen	-	-	(4 438)	5 132
Andre permanente forskjeller	18	-	19	65
Effekt av endring i skattesats utsatt skatt på poster ført mot egenkapitalen	-	17	-	101
Effekt av endring i skattesats utsatt skatt	813	1 885	845	7 863
Sum skattekostnad	84 258	106 114	114 910	141 948
Effektiv skattesats	20,7 %	26,7 %	22,6 %	28,7 %
Endring av utsatt skatt fremkommer slik:				
Driftsmidler	76	(98)	2 274	10 449
Pensjonsforpliktelse	(161)	959	(4 002)	(161)
Verdipapirer	(3 248)	3 818	(6 993)	15 143
Annen eiendel og gjeld	81	(1 850)	(7 703)	(3 454)
Fremførbart underskudd	-	-	(1)	(545)
Sum endring utsatt skatt før endring av skattesats	(3 251)	2 829	(16 424)	21 432
Effekt av endring av skattesats	(813)	(1 885)	(845)	(7 863)
Utsatt skatt på midlertidige forskjeller ført mot egenkapitalen	-	212	-	1 265
Sum endring utsatt skatt	(4 064)	1 156	(17 269)	14 834
Beløp i tusen kroner	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Utsatt skattefordel				
Balansført utsatt skattefordel vedrører følgende midlertidige forskjeller				
Driftsmidler	4 563	4 258	181 416	172 321
Pensjonsforpliktelse	27 912	28 554	27 912	43 919
Verdipapirer	34 554	47 545	44 223	72 194
Annen eiendel og gjeld	14 233	13 910	73 857	104 667
Underskudd til fremføring	-	-	48	50
Sum midlertidige forskjeller	81 262	94 267	327 456	393 151
Utsatt skattefordel før endring av skattesats	20 316	25 452	81 864	106 151
Endring av skattesats	(813)	(1 885)	(845)	(7 863)
Balansført utsatt skattefordel 31.12.	19 503	23 567	81 019	98 288
Utsatt skatt				
Balansført utsatt skatt vedrører følgende midlertidige forskjeller				
Sikkerhetsavsetning	-	-	293 382	281 081
Sum midlertidige forskjeller	-	-	293 382	281 081
Balansført utsatt skatt 31.12.	-	-	73 345	70 270

Note 27 – Nærstående parter

Som nærstående parter for Eika Gruppen AS ansees alle selskaper innen konsernet samt styremedlemmer og ledende ansatte. Det er transaksjoner mellom morselskapet og de øvrige selskapene som inngår som en del av den ordinære virksomheten. Transaksjonene omfatter administrative tjenester og leie av lokaler og driftsmidler samt og finansiering.

Morselskapet har ved utgangen av 2016 utlån til Eika Kredittbank på 200 millioner kroner og investeringer i ansvarlig lånekapital på 140 millioner kroner. Inntektsførte renter utgjorde for 2016 13 millioner

kroner. I tillegg har morselskapet netto kortsiktige mellomværender med datterselskapene på 506 millioner kroner, inkludert til gode konsernbidrag fra datterselskap 495 millioner kroner. Det er levert administrative tjenester til de øvrige selskapene konsernet for 73 millioner kroner og viderefakturert husleie med 10 millioner kroner. Morselskapet har i samme periode leaset driftsmidler for 4 millioner kroner.

Note 28 – Aksjekapital og aksjonærer

Aksjekapitalen bestod 31. desember 2016 av 24 225 022 aksjer pålydende kr 1,00.

Aksjonær	Sted	Antall aksjer	Eierandel	Aksjonærer	Sted	Antall aksjer	Eierandel
Sandnes Sparebank	Sandnes	1 938 002	8,00 %	Hjelmeland Sparebank	Hjelmeland	231 597	0,96 %
OBOS	Oslo	1 518 227	6,27 %	Strømmen Sparebank	Strømmen	213 404	0,88 %
Totens Sparebank	Lena	1 281 041	5,29 %	Sunnadal Sparebank	Sunnalsøra	199 851	0,82 %
Jæren Sparebank	Bryne	1 110 846	4,59 %	Drangedal Sparebank	Drangedal	181 252	0,75 %
Jernbanepersonalets Sparebank	Oslo	705 309	2,91 %	Arendal og Omegns Sparekasse	Arendal	177 200	0,73 %
Lillestrømbanken	Lillestrøm	692 143	2,86 %	Forneubanken	Fornebu	176 388	0,73 %
Aurskog Sparebank	Aurskog	655 498	2,71 %	Birkenes Sparebank	Birkeland	158 506	0,65 %
Skue Sparebank	Nesbyen	648 014	2,67 %	Stadsbygd Sparebank	Rissa	157 766	0,65 %
Skagerak Sparebank	Kragerø	638 870	2,64 %	Ofoten Sparebank	Bogen I Ofoten	149 818	0,62 %
Sparebanken Narvik	Narvik	610 641	2,52 %	Rindal Sparebank	Rindal	144 840	0,60 %
Larvikbanken	Larvik	572 831	2,36 %	Bjugn Sparebank	Bjugn	140 882	0,58 %
Askim og Spydeberg Sparebank	Askim	567 792	2,34 %	Vik Sparebank	Vik I Sogn	136 397	0,56 %
Sparebanken Din	Bø I Telemark	513 464	2,12 %	Klæbu Sparebank	Klæbu	128 687	0,53 %
Melhus Sparebank	Melhus	505 488	2,09 %	Gjerstad Sparebank	Sundebru	121 741	0,50 %
Eidsberg Sparebank	Mysen	463 495	1,91 %	Evje og Hornnes Sparebank	Evje	121 500	0,50 %
Indre Sogn Sparebank	Årdalstangen	458 342	1,89 %	Hemne Sparebank	Kyrksæterøra	119 792	0,49 %
Tinn Sparebank	Rjukan	456 761	1,89 %	Aurland Sparebank	Aurland	118 779	0,49 %
Rørosbanken	Røros	453 748	1,87 %	Vegårshei Sparebank	Vegårshei	118 036	0,49 %
Hønefoss Sparebank	Hønefoss	439 237	1,81 %	Ørland Sparebank	Brekstad	117 156	0,48 %
Odal Sparebank	Sagstua	407 664	1,68 %	Sparebanken Sogn og Fjordane	Førde	113 674	0,47 %
Berg Sparebank	Halden	401 871	1,66 %	Grong Sparebank	Grong	111 443	0,46 %
Surnadal Sparebank	Surnadal	379 242	1,57 %	Aasen Sparebank	Åsen	111 028	0,46 %
Selbu Sparebank	Selbu	362 031	1,49 %	Vang Sparebank	Vang I Valdres	107 680	0,44 %
Marker Sparebank	Ørje	329 826	1,36 %	Nesset Sparebank	Eidsvåg I Romsdal	107 582	0,44 %
Orkdal Sparebank	Orkanger	321 459	1,33 %	Vestre Slidre Sparebank	Slidre	106 301	0,44 %
Hjørdalbanken	Sauland	320 762	1,32 %	Etnedal Sparebank	Etnedal	99 886	0,41 %
Høland og Setskog Sparebank	Bjørkelangen	310 508	1,28 %	Valle Sparebank	Valle	99 161	0,41 %
Kvinesdal Sparebank	Kvinesdal	298 438	1,23 %	Soknedal Sparebank	Soknedal	92 709	0,38 %
Harstad Sparebank	Harstad	294 498	1,22 %	Lofoten Sparebank	Bøstad	73 665	0,30 %
Trøgstad Sparebank	Trøgstad	278 972	1,15 %	Ørskog Sparebank	Ørskog	72 916	0,30 %
Andebu Sparebank	Andebu	262 745	1,08 %	Åfjord Sparebank	Åfjord	71 304	0,29 %
Meldal Sparebank	Meldal	262 014	1,08 %	Voss Veksel- og Landmandsbank	Voss	43 859	0,18 %
Bien Sparebank As	Oslo	262 000	1,08 %	Haltaldalen Sparebank	Haltaldalen	41 974	0,17 %
Bud,Fræna og Hustad Sparebank	Elnesvågen	256 156	1,06 %	Tysnes Sparebank	Tysnes	41 712	0,17 %
Blaker Sparebank	Sørumsand	250 000	1,03 %	Bank2 Asa	Oslo	37 500	0,15 %
Tolga-Os Sparebank	Tolga	247 181	1,02 %	Gildeskål Sparebank	Inndyr	10 370	0,04 %
Oppdalsbanken	Oppdal	243 294	1,00 %	Hegra Sparebank	Hegra	10 366	0,04 %
Grue Sparebank	Kirkenær	239 889	0,99 %	Eika Kredittbank	Oslo	1	0,00 %
Totalt						24 225 022	100 %

Revisjonsberetning

Deloitte.

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel.: +47 23 27 90 00
Fak: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Eika Gruppen AS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Eika Gruppen AS' årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på tkr 322 440 og et overskudd i konsernregnskapet på tkr 393 994. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Eika Gruppen AS per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Eika Gruppen AS per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com for a more detailed description of DTTL and its member firms.

© Deloitte AS

Registrert i Foretaksregisteret
Medlemmer av Den norske Revisorforening
Organisasjonsnummer: 980 211 282

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsen om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 9. mars 2017
Deloitte

Eivind Skaug
statsautorisert revisor

English summary

Directors' report 2016	Page 54
Income statement.....	Page 62
Balance sheet assets.....	Page 63
Balance sheet liabilities and equity	Page 64

Directors' report 2016

Eika Gruppen achieved a record result in 2016. The attention paid to profitability and effective operation over time has yielded good results, increased the investment ratio and improved deliverability. Partnership occupies a key place in Eika's strategy for rapid and cost-effective innovation and development. In 2017, it has accordingly entered into a strategic collaboration over Vipps as a joint payment solution for 106 Norwegian banks.

Eika Gruppen and the Eika Alliance

The Eika Alliance comprises 73 local banks, Eika Gruppen and Eika Boligkreditt AS. The level of satisfaction with the local banks in the alliance among both private and business customers is one of the highest in Norway, and these banks are a driving force for growth and development in their local communities. Close and personal customer advice and a continued presence where the customers are located distinguish the local banks from their competitors. Eika Gruppen is owned by the local banks and comprises the financial group in the alliance.

The Eika Alliance is one of the largest players in the Norwegian financial market and important for many of the country's local communities. It embraces a million customers, 3 000 employees, 400 local bank offices and total assets of more than NOK 360 billion.

Eika Gruppen comprises parent company Eika Gruppen AS, Eika Forsikring AS, Eika Kredittdbank AS, Eika Kapitalforvaltning AS and Aktiv Eiendomsmegling AS. No changes were made to the group structure during 2016.

The banks in the Eika Alliance are the group's primary distribution channel. Eika Gruppen's core business is the provision of services to the local banks and their customers. It develops and delivers solutions which support stable and efficient bank operation as well as the expertise to ensure further growth and development for the banks, the local community and the customers. Eika Gruppen bases its operations on the local bank's natural customer base, which comprises people in all age groups with a desire for financial advice and for an integrated offer from the bank.

Vision, strategy and priority areas

Eika Gruppen's vision is **We strengthen the local bank**. This describes how the group wishes to develop in the future, and will guide the prioritisation of group resources. Eika Gruppen's primary aim is to ensure strong and caring local banks which serve as a driving force for the growth and development of customers and of the local community. The group will seek to enter into partnerships or other forms of collaboration where this helps to secure the user-friendliness of and cost-effective solutions for the local banks.

Eika Gruppen's core values are **professional, customer-oriented and team player**. "Professional" involves having strong specialist capabilities and being able at all times to deliver efficiently and with high quality. Eika Gruppen's "customer orientation" means developing services and solutions tailored to the needs of local bank customers and supporting the local banks in their active customer care. "Team player" involves being available and utilising employee expertise across departments. Team players in Eika also help each other to achieve their full potential.

The group's core business is the provision of services to the local bank and its customers. Its business concept is "to deliver integrated and competitive financial solutions to the local bank, local industry and ordinary people. This will be achieved through efficient operation and innovation combined with a purposeful concentration on the customer."

Eika Gruppen's strategic market position is summed up in the formulation **By your side**. With the competitiveness conferred by their community in the Eika Alliance, the local banks will remain the best providers of personal and active customer care for ordinary people and local businesses. To a greater extent than their competitors, the local banks in the alliance will also continue to offer both good digital solutions and personal advice with the customer needs it.

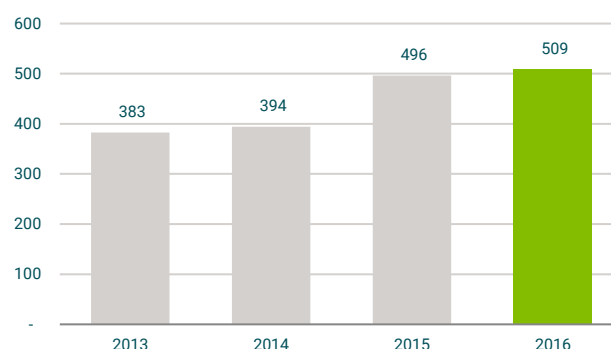
Review of the financial statements

Pursuant to the Norwegian Accounting Act, the board confirms that the financial statements for the year have been compiled on the assumption that the company is a going concern.

Eika Gruppen achieved a pre-tax profit of NOK 509 million for 2016, compared with NOK 496 million the year before. A net profit of NOK 394 million (2015: NOK 354 million) represented a return on equity of 19.1 per cent (2015: 19.2 per cent).

Profit before tax

NOK million

Net operating revenues

Net operating revenues for the group totalled NOK 2.7 billion, up by 6.9 per cent from NOK 2.5 billion in 2015. This increase reflects higher net interest earnings, premium income and net commissions, as well as value changes to and gain/loss on securities. Revenues include the recognition of NOK 35 million in the second quarter from Visa Norge related to the settlement of the sale of Visa Europe.

The group's net interest income made good progress during the year, primarily because of higher lending and lower financing costs. The increase from 2015 was 10.3 per cent.

Net premium income from insurance rose by 3.4 per cent from 2015. Portfolio growth in a number of customer segments, combined with regular price and index adjustments, contributed to this improvement.

Commission revenues for the group came to NOK 457 million (2015: NOK 413 million). Commissions increased from reinsurers and the management of investment portfolios. At the same time, new regulations on interchange fees for debit/credit cards from 1 September 2016 reduced fee income from the card business, particularly in the fourth quarter.

The alliance banks are the group's most important distribution channel, and their increased sales generated higher distributor commissions. These amounted to NOK 508 million (2015: NOK 445 million).

A gain of NOK 26 million was achieved on securities, compared with a loss of NOK 38 million the year before. After a negative trend during the first three months, the subsequent quarters showed good progress for the equity funds. Credit spreads generally declined over the year, which had a positive effect for fixed-interest securities.

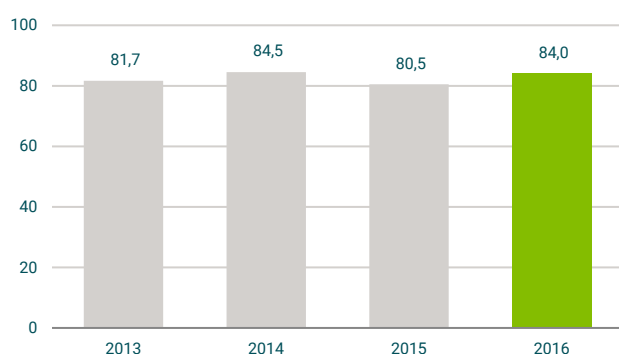
Claims, claim frequency and run-off gains

The insurance business had a moderate level of large claims, but some increase in claim frequency from 2015. The claim ratio for own account was 65.6 per cent (2015: 64.2 per cent).

Run-off gains for own account came to NOK 126 million (2105: 117 million). In connection with the introduction of Solvency II on 1 January 2016, the minimum requirement for technical provisions was abolished. The run-off result includes a gain of NOK 24 million related to the abolition of this requirement.

Combined ratio

Per cent

Operating expenses

Consolidated operating expenses totalled NOK 854 million (2015: NOK 744 million). This rise partly reflected an increase in the workforce, primarily related to the development and launch of new digital solutions, strategic projects and deliveries to the banks. Furthermore, a number of the business areas faced higher expenses connected with system conversions and restructuring of earlier IT investments.

The group's defined benefit pension plans were wound up with effect from 1 July 2016. All employees are now members of defined contribution schemes. Winding up the defined benefit plans had a one-off effect on profit of NOK 17 million.

Losses on lending

Losses have risen compared with earlier periods but remain at a moderate level. The increase relates primarily to higher provisions for defaults. Losses on lending amounted to NOK 52 million (2015: NOK 41 million). As a proportion of gross lending, they amounted to 1.3 per cent (2015: 1.1 per cent) and represent a more normalised level.

Balance sheet items

The group had total assets of NOK 12 billion at 31 December, compared with NOK 11.5 billion a year earlier.

The table below presents key figures from the consolidated balance sheet.

Amounts in NOK 1 000	31 Dec 2016	31 Dec 2015
Deposits with banks and central bank	1 549 794	1 406 711
Gross loans to customers	4 048 927	3 834 598
Securities	4 052 807	4 049 615
Deposits from customers	4 529 076	4 049 614
Technical provisions, insurance	3 411 577	3 244 597
External liabilities	1 002 185	1 349 674
Equity	1 952 529	1 861 348
Total assets	12 019 868	11 505 357

Gross lending to customers amounted to NOK 4 billion at 31 December. Growth over the year came to NOK 214 million, including purchase finance, leasing and credit cards.

Deposits from customers totalled NOK 4.5 billion at 31 December, up by NOK 479 million over the year. The deposit-to-loan ratio was 112 per cent (2015: 106 per cent).

The group's overall securities portfolio amounted to NOK 4.1 billion. It comprises bonds, money market funds and equity funds as well as strategic share investments. Norwegian fixed-interest securities with good credit quality make up the most significant part of the portfolio. At 30 September 2016, investment in bonds and money-market funds totalled NOK 3.6 billion.

Consolidated equity has been recalculated following the abolition of the requirement for security reserves at Norwegian general insurance companies with the introduction of Solvency II and the new accounting regulations in force from 1 January 2016. The security reserve of NOK 281 million at 31 December 2015 was transferred to other equity. The Ministry of Finance has yet to reach a final decision on its tax treatment and, on that basis, the group has opted to make a provision for calculated deferred tax on the former security reserve. Comparative figures have been restated.

Liquidity

The group's liquidity position is satisfactory. Its requirements for liquidity are covered by a spread of borrowing from the capital market, liabilities to credit institutions and deposits from customers. The last of these amounted to NOK 4.5 billion at 31 December 2015, giving a deposit-to-loan ratio of 112 per cent. The group has NOK 5.4 billion in carried liquidity, comprising NOK 1.5 billion in bank deposits with no fixed maturity and NOK 3.9 billion placed in fixed-interest securities as well as equity and money-market funds. These placements largely take the form of deposits in banks with a good credit rating and instruments with low risk and a high degree of liquidity, such as Norwegian government bonds, covered bonds, claims on Norwegian local authorities and mutual funds.

Eika Gruppen AS

Eika Gruppen AS is the parent company of the financial group. In addition to managing equity interests in the subsidiaries, its business comprises service deliveries and infrastructure solutions for the banks, collaborating companies and the subsidiaries. The most significant part of its activities is directed at the banks.

Net operating revenues for 2016 came to NOK 826 million (2015: NOK 756 million), while expenses totalled NOK 418 million (2015: NOK 376 million). The latter rise primarily reflected increased activities directed at the banks.

Eika Gruppen AS had borrowings from credit institutions and the bond market totalling NOK 700 million at 31 December. Bond loans are primarily used for hybrid capital and to finance Eika Kreditbank. The latter is expected to do a larger share of its future borrowing directly.

Business areas

Shared services, operation and development

Eika Gruppen develops and delivers shared solutions in a great many areas to the local banks in the Eika Alliance, collaborating companies and the group's own business areas. The aim is to achieve higher quality at a lower cost through economies of scale and larger teams of specialists and experts.

The range of products and services comprises operation and development of IT systems, digital and payment solutions, the customer service centre, accounting, reporting and depository service, bank and macro analyses, industry policy, expertise development and administrative services.

Eika Gruppen's strategy of strengthening the local bank means an expanded scope of services, particularly for IT and digital development. Activities are provided almost entirely at cost.

Combined with the increased scope of services for the banks and collaborating companies, a faster pace in developing and launching new digital solution for the Eika Alliance boosted deliveries. Services worth NOK 333 million in total were provided, compared with NOK 313 million the year before.

Deliveries of shared services, operation and development:

Amounts in NOK 1 000	2016	2015
Deliveries to the alliance banks	244 646	226 259
Deliveries group/partners	80 461	74 389
Other income	8 301	12 535
Total deliveries	333 408	313 183

Non-life insurance

Eika Forsikring offers general insurance to private individuals, agricultural customers and the commercial sector as well as one-year insurance of the person products to the private market. The company's products are sold through the banks in the alliance and other selected distributors.

Innovation is rapid in the insurance business, with new digital self-service solutions, better solutions for customer dialogue and enhanced operational efficiency. Eika Forsikring works to develop good digital solutions which simplify the customer's everyday life and strengthen the position of the banks as leaders for personal and caring customer service aimed at ordinary people and the local business community.

Profit and key figures Eika Forsikring:

Amounts in NOK 1 000	2016	2015
Net premium earned	1 905 866	1 842 982
Other insurance-related income	21 705	42 418
Net claims	1 249 597	1 182 224
Insurance-related operating expenses	351 069	302 108
Net investment income	79 662	46 953
Other income and expenses	(11 961)	591
Profit before tax	394 606	448 612
Combined ratio, net	84,0 %	80,5 %
Loss ratio, net	65,6 %	64,1 %
Cost ratio, net	18,4 %	16,4 %
Return on portfolio	2,6 %	1,6 %
Solvency margin (SCR)	155 %	160 %
Return on equity	25,8 %	28,2 %
Run-off gains NOK million	126	117
Number of large claims (> NOK 2 million)	41	36

A pre-tax profit of NOK 395 million was recorded by the company (2015: NOK 449 million). Net profit of NOK 303 million (2015: NOK 326 million) gave a return on capital of 25.8 per cent (2015: 28.2 per cent).

The results reflect a moderate level of large claims, but some increase in claim frequency from 2015. This rise primarily reflected weather conditions, particularly in the first quarter. The claim ratio for own account was 65.6 per cent (2015: 64.2 per cent).

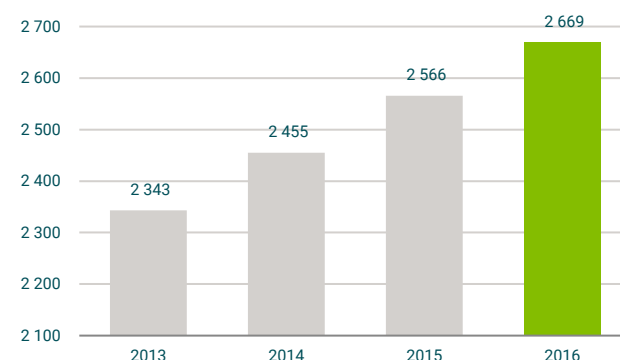
Run-off gains for the year totalled NOK 126 million (NOK 117 million). In connection with the introduction of Solvency II on 1 January 2016, the minimum requirement for technical provisions was abolished. The run-off result includes a gain of NOK 24 million related to this change. Underlying profitability for the portfolio is good. A declining trend has been evident over time, with fewer personal injury claims under motor insurance policies.

The company had a cost ratio for own account of 18.4 per cent (2015: 16.4 per cent). Increased costs for IT investment, digitalisation projects, strategic projects and commissions to distributors were the principal reasons for the rise from earlier periods. Part of the cost increase reflected one-off expenses related to system conversion.

Portfolio growth was experienced by the company in a number of sectors. Combined with regular price adjustments, this contributed to higher premium revenues. Premiums for business in force came to NOK 2.7 billion at 31 December 2016, up four per cent from the year before.

The growth in premiums for business in force was affected by the termination of the distribution agreement with Obos on 1 January 2016. Adjusted for the loss of the Obos portfolio, these premiums increased by 6.8 per cent.

In-force premiums
NOK million

Eika Forsikring had a portfolio of securities totalling NOK 3.2 billion at 31 December 2016, comprising bonds, money market funds and equity funds. The most significant part of this portfolio comprises investments in Norwegian fixed-interest securities with good creditworthiness. The proportion of equities at 31 December was 7.2 per cent. Net investment income amounted to NOK 80 million (2015: NOK 47 million), which represents a return of 2.6 per cent on the portfolio. A general spread contraction yielded a positive trend for the fixed-interest securities and, after a negative first quarter, the equity funds also developed positively.

Implementation of the new accounting regulations on 1 January 2016 did away with Norway's special requirement for security reserves in Norwegian general insurance companies. Eika Forsikring's security reserves of NOK 281 million at 31 December 2015 were transferred to other equity after a provision for estimated deferred tax.

Solvency II was introduced at 1 January 2016. Eika Forsikring calculates potential losses and capital requirements in accordance with the standardised method as defined in the Solvency II regulations. At 31 December 2016, the company had a solvency capital requirement (SCR) ratio of 155 per cent.

Financing

Eika Gruppen delivers financing and payment solutions to the local banks with through Eika Kreditbank. Products from this company comprise leasing, purchase finance, credit cards and other card products which it administers. Eika Kreditbank has a banking licence and also offers deposit accounts in the sparesmart.no online bank.

The company made a pre-tax profit of NOK 159 million (2015: NOK 103 million). This improvement is almost wholly attributable to a higher volume of lending and lower financing costs. Profit also includes a one-off effect from the recognition of NOK 35 million from the Visa transaction. The net profit of NOK 127 million represented a return on capital of 17.9 per cent (2015: 11.7 per cent)

Profit and key figures Eika Kreditbank:

Amounts in NOK 1 000	2016	2015
Net interest income	405 646	353 581
Net commission income	(40 303)	(31 148)
Income from securities	38 005	(1 561)
Other income	1 778	2 014
Net operating income	405 126	322 886
Operating expenses	194 369	178 536
Profit before impairment	210 757	144 350
Impairment of loans	52 126	41 081
Profit before tax	158 631	103 269
Gross loans to customers	4 048 928	3 834 598
Deposits from customers	4 529 075	4 049 614
Total assets	5 847 691	5 462 453
Net interest earnings	7,2 %	6,5 %
Cost/revenue ratio	48,0 %	55,3 %
Gross defaults in per cent of gross loans	3,2 %	2,3 %
Losses in per cent of gross loans	1,3 %	1,1 %
	0,0 %	0,0 %
Return on equity	17,9 %	11,7 %
Core tier 1 capital ratio	15,7 %	15,6 %
Capital ratio	19,0 %	17,9 %

Net interest income totalled NOK 406 million (2015: NOK 354 million). The rise primarily reflected growth in the card business and reduced financing costs.

Net commission revenues were lower than in 2015. New regulations on interchange fees came into force on 1 September 2016 and reduced fee income from the card business, particularly in the fourth quarter. Commission expenses were on a par with 2015. Increased distribution commissions are offset by reduced costs following the termination of the earlier reward programme for credit card customers.

The company has a portfolio of securities comprising bonds and money market funds, which made stable progress over the year. A positive return on financing for 2016 reflected the general spread contraction in the market during the first half.

Operating expenses came to NOK 194 million (2015: NOK 179 million). The rise primarily reflected increased IT expenses, costs related to conversion of the card portfolio from Visa to Mastercard Gold, and winding-up costs related to the Swedish branch.

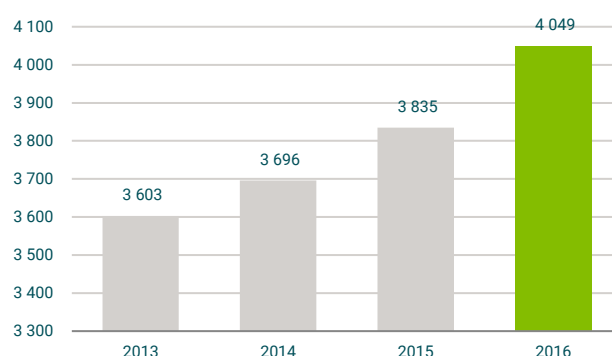
Net defaults and doubtful engagements amounted to NOK 88 million at 31 December (2015: NOK 66 million). This increase primarily reflected a rise in gross defaults in the card business. A general growth in the

number of defaults on consumer loans and credit cards also affected the development of defaults in the company. Gross defaults and doubtful engagements amounted to 3.2 per cent of the loan portfolio, up by 0.9 percentage points from 2015. Losses on lending amounted to NOK 52 million (2015: NOK 41 million).

Gross lending to customers at 31 December totalled NOK 4 billion. The loan portfolio grew by NOK 214 million, with good underlying operation, over the past 12 months. This increase broke down into NOK 70 million on credit cards, NOK 96 million on purchase finance and NOK 48 million on leasing. Customer deposits rose by NOK 479 million over the same period. The deposit-to-loan ratio was 112 per cent at 31 December.

Gross lending

NOK million

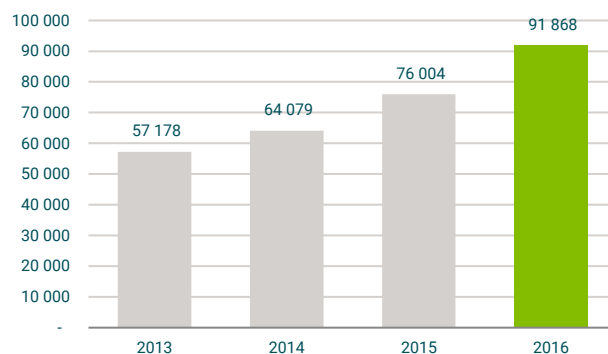
At 31 December 2016, Eika Kreditbank had a core tier 1 capital ratio of 15.7 per cent and a capital adequacy of 19 per cent. The company's capital adequacy is satisfactory, and must be viewed in relation to anticipated growth in the group's overall capital position.

Saving and investment

Eika Kapitalforvaltning makes a substantial contribution to growth in long-term saving and investment by customers of the local banks. Its range of products and services comprises mutual funds, contributory pensions and active management of discretionary portfolios. The alliance banks are its most important distribution channel.

Savings plans

Number

Eika Kapitalforvaltning offers them agency agreements which allow their authorised financial advisers (with Norway's AFR certification) to provide bank customers with investment advice, and experienced growth throughout 2016. The number of active saving plans rose to

92 000. The proportion of new savings agreements and one-off investments obtained through digital channels grew strongly over the year, while the positive trend in subscription volume from the company's agents was also maintained.

After a weak start, the Norwegian market recovered well during the year and the return on Oslo Stock Exchange reached about 12 per cent. The corresponding figures for the Nordic region and global shares were 3.1 and 4.8 per cent respectively.

The credit market was characterised by unrest during the first two months of 2016, but a big appetite for credit in the remaining three quarters of the year meant that the Eika Kredit fund delivered a return of no less than 10.3 per cent. This remains one of Norway's best credit funds and was awarded five stars by Morningstar when it produced its three-year return history in November 2016. The company's two money market funds continued to deliver very good returns in 2016, and have positioned themselves among the front runners in Norwegian money market funds over the past three, five, seven and 10 years. Eight of the company's 13 equity funds delivered returns above their reference index in 2016.

Return on funds at 31 December 2016 against reference index:

	Return on fund	Reference index	Higher/lower return
Eika Norden	-4,45 %	-3,06 %	-1,39 %
Eika Spar	5,42 %	8,90 %	-3,48 %
Eika Global	2,04 %	4,84 %	-2,80 %
Eika Alpha	8,97 %	12,06 %	-3,10 %
Eika Utbytte	23,68 %	4,06 %	19,62 %
Eika Norge	13,15 %	11,50 %	1,65 %
Eika Pensjon	3,30 %	5,37 %	-2,08 %
Eika Balansert	3,85 %	-0,96 %	4,81 %
Eika Likviditet	1,64 %	0,54 %	1,10 %
Eika Pengemarked	1,83 %	0,54 %	1,30 %
Eika Sparebank	2,03 %	0,54 %	1,49 %
Eika Obligasjon	2,19 %	0,44 %	1,74 %
Eika Kredit	10,30 %	0,53 %	9,77 %

Eika Kapitalforvaltning offers management of liquidity portfolios for the banks. At 31 December, 75 per cent of the owner banks were customers for this product.

The market for contributory pensions is enjoying strong growth. Eika Kapitalforvaltning has strengthened its commitment in this business area, and achieved growth throughout 2016. Its distribution collaboration with the Eika banks is functioning well. The basis for continued growth is regarded as good.

The company achieved a good financial performance in 2016, with a pre-tax profit of NOK 40 million (2015: NOK 30 million). Revenues were up by NOK 10 million from 2015, while overall operating expenses were on a par with the year before.

Profit and key figures Eika Kapitalforvaltning:

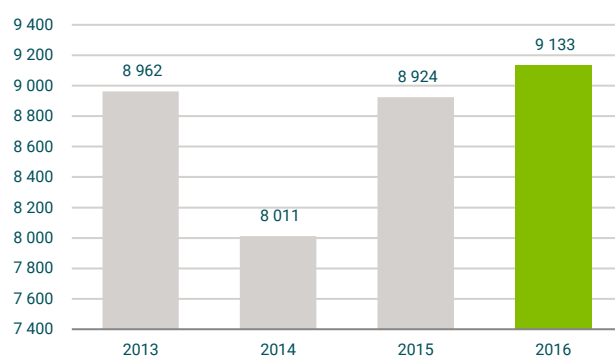
Amounts in NOK 1 000	2016	2015
Operating income	134 695	124 555
Operating expenses	94 716	94 439
Operating profit	39 979	30 116
Net financial income	262	(121)
Profit before tax	40 241	29 995
Assets under management, NOK million	31 407	28 446
Number of saving plans	91 868	76 004
Return on equity	60,3 %	46,1 %
Capital ratio	12,5 %	14,5 %

Estate agencies

Aktiv is one of Norway's strongest brands in the estate agency business, with more than 30 years in the market. The chain has 66 agencies and branches from Mosjøen in the north to Lyngdal in the south. The majority of the chain agencies are established in close collaboration with local banks in the Eika Alliance. This gives the chain a good grip on the local banks' markets and opportunities for close follow-up of customers together with the local banks. For the sixth year in a row, the Norwegian Customer Satisfaction Barometer found that Aktiv had Norway's most satisfied housebuying customers in 2016.

House sales

Number

The agencies in the Aktiv chain sold 2.3 per cent more homes between January and December than in the same period of 2015. That compared with a decrease of 3.1 per cent for the whole industry. Profit for the company came to NOK 4 million (2015: NOK 7 million). This result reflected the recognition of high one-off costs in 2016.

Amounts in NOK 1 000	2016	2015
Operating income	44 815	44 076
Operating expenses	40 232	36 938
Operating profit	4 583	7 138
Net financial income	(768)	(146)
Profit before tax	3 815	6 992
Offices and branches	66	63
Number of house sales	9 133	8 924

Corporate governance

The group's principles for corporate governance build on the Norwegian code of practice for corporate governance (NUES) of 30 October 2014. See the description of these principles (in Norwegian only) in this annual report and at www.eika.no.

Risk conditions, capital targets and adequacy, and regulatory aspects

Risk management

Effective risk management is important for ensuring that goals are met. Good risk management and internal control will enable Eika Gruppen at all times to identify, assess, manage, monitor and report risks which could prevent the attainment of established goals. Operations in Eika Gruppen are organised in various business areas through subsidiaries, with each subsidiary exposed to different risks. The group gives emphasis to maintaining continuous management and control with all parts of the business.

Eika Gruppen's framework for management and control defines its willingness to accept risk and its principles for managing risk and capital in the group.

The group's risk policies specify its overall willingness to accept risk, guidelines for risk management, and the allocation of responsibility and authority which will help to ensure that risk is kept within the limits considered to be acceptable by the board. The risk policy will ensure that all parts of the business have a consistent and effective risk management process, tailored to the size and complexity of its operations.

Pursuant to the regulations on risk management and internal control as well as the group's own guidelines, annual reviews of risk conditions in the business are conducted. Forward-looking assessments of capital requirements are also conducted annually in accordance with regulatory requirements (ICAAP/ORSA).

Capital targets

Changes to regulatory parameters have increased capitalisation requirements for Eika Forsikring, Eika Kredittbank and the group. Eika Gruppen has defined capital targets which satisfy the minimum requirements for capital.

The group's goal for the core tier 1 capital ratio is 15 per cent from 31 December 2016. This will rise to 15.5 per cent at 31 December 2017 in connection with an 0.5 percentage point increase in the countercyclical buffer.

Risk exposure

The group's risk exposure relates almost wholly to credit and counterparty, liquidity, market, insurance and operational risk.

Credit and counterparty risk is the most significant for the group and relates primarily to collateral financing and unsecured credit in connection with the issue of credit cards by Eika Kredittbank, as well as to claims on insurance customers and reinsurers. The group is also exposed to risk related to bank deposits, placements in bonds and other receivables.

Liquidity risk is the risk that the group will be unable to meet its obligations when these fall due without incurring big costs in the form of expensive refinancing or the need to realise assets. The group's exposure to liquidity risk relates primarily to the credit and financing business.

Market risk in the group relates to the placement of surplus liquidity in financial instruments and to differing fixed interest rates on borrowing and lending.

The group's insurance risk relates to the casualty and health insurance business, and to whether premiums and provisions are adequate to cover obligations to the insured. Reinsurance is purchased by the insurance business to reduce risk, and the reinsurance programme is determined on the basis of commercial objectives and the appetite for risk.

The group's operational risk is the risk of losses arising from inadequate or unsound internal processes or systems, human error or external incidents. It also embraces compliance, reputational and legal risk. Clarity in the division of labour, roles and responsibilities, effective processes and appropriate controls and management follow-up reduce operational risk. The group has put insurance policies in place and drawn up emergency response plans for dealing with crises and ensuring business continuity.

Capital adequacy and regulatory aspects

Eika Gruppen is a cross-sectoral financial group with both banking and insurance businesses, and is subject to both CRD IV and Solvency II regulations as well as the regulations on consolidation in cross-sectoral groups (the conglomerate regulations).

Balanced financial groups such as Eika Gruppen, which have roughly

the same amounts of banking and insurance business, are basically only subject to the consolidation regulation for cross-sectoral groups (conglomerate regulations). The Ministry of Finance has empowered the Financial Supervisory Authority of Norway to require additional reporting on the basis of capital adequacy or supervisory considerations. The Financial Supervisory Authority decided in May 2016 that Eika Gruppen would be subject to the CRD IV regulations on a solo and consolidated basis.

The regulatory framework for the financial and insurance industries is constantly changing. While levels and arrangements under these changes are difficult to predict exactly, the main lines appear clear. The industry's views are presented to the government through Finance Norway.

Regulation under CRD IV

From 2016, Eika Gruppen reports its capital adequacy for a CRD IV part-group comprising the parent company plus the financing and securities businesses, with investment in the insurance business deducted from primary capital.

The part-group comprises Eika Gruppen, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning and Aktiv Eiendomsmegling. The core tier 1 capital ratio at 31 December 2016 was 15.9 per cent, the tier 1 capital ratio was 17.5 per cent and the primary capital ratio was 19.5 per cent.

Regulation under Solvency II

The new Solvency II regulations came into force on 1 January 2016. Natural perils capital is calculated in accordance with Solvency II as part of buffer capital. How the provision to the guarantee scheme is to be handled has not been clarified. Earlier security reserves have been reclassified as other equity, but their tax treatment has not been finally determined by the Ministry of Finance. A provision has been made in the accounts for a possible tax expense related to the former security reserves.

The insurance part of the business calculates its loss potential and capital requirements in accordance with the standardised method, as defined in the Solvency II regulations. The solvency margin at 31 December 2016 was 155 per cent.

Conglomerate reporting

Eika Gruppen reports the group's overall capital adequacy in accordance with the regulations for mixed financial holding companies (conglomerate regulations) on a half-yearly basis.

Organisation and corporate social responsibility (CSR)

Employees

Eika Gruppen will be an attractive, open and inclusive place to work, with a good working environment where everyone feels valued, respected and part of the team. Attention concentrates on compliance with the group's core values, which are professional, customer-oriented and team player, and on helping to create a collaborative "we" culture at both department and alliance levels.

An employee survey is conducted annually, and its results show high levels of job satisfaction and loyalty. These surveys are actively used in efforts to help ensure that Eika Gruppen remains an attractive employer.

Group employees represented the equivalent of 469 work-years at 31 December (2015: 421). Staff turnover amounted to 3.2 per cent, down by 0.8 percentage points from 2015.

Equal opportunities and worker rights

The group aims to be a workplace where full gender equality prevails.

This means that all parts of the group will make provision for employees to have equal opportunities for job development and

pursuing a career, regardless of such aspects as gender, race and ethnicity. Results from the latest employee survey show few differences between men and women. Equal pay is a criterion in collective pay negotiations.

Women accounted for 45 per cent of the group's total workforce at 31 December. The executive management comprises six people, with a woman as the CEO. The group board currently comprises one female and seven male directors.

Worker rights are considered to be well protected by Norwegian law.

Health, safety and the environment (HSE)

Systematic efforts are devoted to health, safety and environmental work through both mandatory and self-operated fora and measures. Eika Gruppen is concerned to ensure good teamwork between management and staff, and has a number of meeting points to ensure this in practice. The group's scorecard includes goals related to being an attractive employer. Achievement of targets concerning job satisfaction and sickness absence is followed up on a monthly basis by the executive management and the board.

The group has made provision for a good physical and psychosocial working environment. An agreement has been entered into with a nationwide provider of company medical services, which supports the work of creating healthy and secure working conditions. All staff are offered free health checks and are covered by health insurance which ensures speedy medical treatment.

Overall sickness absence for the group was 3.9 per cent, compared with 3.6 per cent in 2015. Eika Gruppen is concerned to achieve a high threshold for sickness absence and low barriers for returning to work. This will be achieved through a good dialogue between management and employees. To give managers better tools for following up sickness absence, the group implemented electronic sickness absence follow-up in 2016.

No serious work accidents occurred or were reported during the year which resulted in personal injuries or noteworthy material damage.

Eika Gruppen's company sports club, Eika Bil, and cultural society, Eika Pustepause, offer a broad range of activities which inspire all employees to participate in physical activity and cultural experiences.

Ethical guidelines

Eika Gruppen is dependent on a good reputation. A great responsibility therefore rests on each employee to conduct themselves in an ethically rooted manner towards suppliers, customers, shareholders and colleagues. This is enshrined in the group's ethical guidelines. Human rights are not considered a particularly relevant issue for the group's own business, but are incorporated as a consideration in assessments related to investment by the fund management business and in the group's procurement routines. Equal treatment of suppliers and requirements for their ethical standards are incorporated in the group's procurement routines.

Ethical management

Eika Gruppen ensures the ethical basis of its financial management by seeking to refrain from investment in companies which contribute to breaches of human rights, corruption, serious harm to the climate or the environment, or the manufacture of landmines, cluster bombs, nuclear weapons or tobacco products. This is in line with the guidelines adopted by the Ministry of Finance for the Bank of Norway in managing the government pension fund – global. Exceptions to this could occur in the selection of independent funds for Eika contributory pensions, where funds are available through external managers as well as from Eika Kapitalforvaltning.

Social responsibility

The local banks are a trusted and important adviser for the local business community, with their main emphasis on small and medium-sized enterprises. Eika Gruppen's range of products and services are intended to help the banks to fulfil their social role as an important player for local value creation and to maintain their competitiveness over time.

Both the financial sector and Eika Gruppen are subject to regulations for combating money laundering. The group devotes attention to this area, and works continuously to bring its business into conformity with the new regulations. Its customers are primarily low-risk clients of the local banks. Eika Gruppen has no direct foreign payments.

The group is concerned to ensure that all parts of its business treats personal data in accordance with applicable legislation and regulations.

Natural environment

Eika Gruppen is conscious of everyone's common responsibility for the climate and the environment. As part of its efforts to limit emissions/discharges and pollution, the group produces a separate environmental report each year to quantify its own pollution and thereby provide the opportunity to take purposeful action should it prove necessary.

The group's products are not of a character which pollutes the natural environment. Its office buildings feature round-the-clock energy saving through regulation of temperature and lighting, while other measures include the use of hydropower as an energy source. Efforts are made to reduce travel activity through the use of Skype for business, video and web conferencing. Nevertheless, an increase in international flights and consequently in greenhouse gas emissions was recorded in 2016.

The group's estimated carbon emissions fell by 3.8 per cent from 2015 to 2016. That represented declines of 11.1 per cent in relation to turnover and 12.4 per cent per work-year. In coming years, Eika Gruppen expects that purposeful measures should reduce the group's absolute and relative emissions even further. Eika Gruppen is not aware that it has any impact on the environment other than consumption which can be converted to carbon dioxide, and accordingly does not report on noise, dust emissions, or discharges to soil or water.

Events after the balance sheet date

No events have occurred after the balance sheet date which affect the group's financial results or position.

Proposed dividend

Eika Gruppen's long-term financial target is to give its shareholders a good, stable and competitive return on capital in the form of dividend and the increase in the share price. The board's long-term goal is that dividend to the shareholders will amount to 50-70 per cent of consolidated net profit, providing the capital position is satisfactory.

Levels of capital for all parts of the business lie within established management goals. Based on the group's annual results and the overall liquidity and capital position, the board proposes a dividend of 76.9 per cent. This is above the long-term goal.

The board proposes that a dividend of NOK 12.50 per share be paid for 2016 (2015: NOK 7.50), amounting to NOK 303 million.

Prospects

Moderate growth is still expected for the Norwegian economy in coming years. While oil investment will continue to decline during 2017, this will be offset by increased investment in housing. Employment is

likely to rise, but probably not by enough to reduce unemployment. Price and pay increases will probably be moderate, providing the krone exchange rate stabilises close to the present level. The growth in household credit is expected to remain strong, since house prices are set to continue rising for most of 2017. The Bank of Norway has warned that it will be very reluctant to change interest rates during the year. The macroeconomic outlook for Norway will affect growth for the group and the local banks, even though the latter display big regional variations.

Losses on lending have been low in recent years, and they are likely to be somewhat higher in the time to come. Competition is expected to remain strong in the group's business areas. Good risk selection and lasting improvements in operational efficiency, combined with increased sales through personal financial advice in banks and through digital channels, will be important for profitability in the group and the alliance banks over the time to come.

Regulatory operating parameters for the banking and insurance businesses are changing, with the introduction of such provisions as CRD IV and Solvency II. Although a number of the regulatory changes have been adopted with effect from 2016, the levels and arrangements for some of them have yet to be fully clarified.

To ensure good operating parameters for the alliance, Eika Gruppen is working actively in the financial sector and with the government to ensure a level playing field for the banks. The way the new finance tax introduced with effect from 2017 is structured unfortunately means that the local banks are harder hit than other banks and financial institutions, which could weaken employment and local business development.

The pace of innovation in the financial sector is high, with a particular emphasis on digital service solutions, improved dialogue with customers and efficient operation. Partnerships and new delivery models are under constant consideration. In February 2017, Eika Gruppen signed a letter of intent on ownership of Vipps together with the majority of the Norwegian banks. An agreement was entered into during March with a third-party provider concerning new leasing sales.

The core values and position of the local banks provide the starting point for the development of future service channels for the alliance. Customer satisfaction surveys in 2016 show that customers value the fact that the Eika Alliance's local banks offer, to a greater extent than their competitors, both good digital solutions and personal advice when the customer needs it.

In the board's view, the group's concentration on profitable and efficient operation over time has yielded good results and improved the ability to deliver. The group has achieved a market-based and competitive return on equity in recent years.

Capital adequacy in the individual subsidiaries and for the group as a whole is satisfactory. All parts of the business work continuously to improve deliveries to the local banks and the end customers.

Thank you

The board extends its thanks to customers, contacts and the banks in the alliance for their trust, collaboration and good support for Eika during the past year. The board is pleased with the progress made by Eika Gruppen, and also wants to thank all the employees for their solid commitment and contribution to good results and value creation.

Income statement

Parent company				Group	
2015	2016	Amounts in NOK 1 000	Notes	2016	2015
24 602	13 974	Interest income	Note 6	559 168	531 709
35 828	24 253	Interest expenses	Note 6	121 778	135 326
(11 226)	(10 279)	Net interest income		437 390	396 383
-	-	Net premium earned	Note 7	1 905 866	1 842 982
3 801	3 111	Income from shares and other securities		47 125	13 889
471 500	495 000	Income from investments in group companies		-	-
475 301	498 111	Total dividend and other income from securities		47 125	13 889
426	467	Commission income	Note 6	457 300	413 341
954	939	Distributor commission and other commission expenses	Note 6	514 878	463 961
(528)	(472)	Net commission income		(57 578)	(50 620)
(21 084)	4 822	Changes in market value and gain/loss securities		25 983	(37 844)
313 183	333 408	Other income	Note 6	306 879	328 790
755 646	825 590	Total income		2 665 665	2 493 580
		Net claim expenses	Note 7	1 249 597	1 182 223
284 967	334 204	Salaries and general administration expenses	Note 8, 9, 24, 25	668 932	598 599
5 301	5 217	Depreciation	Note 17	22 871	24 309
86 225	79 115	Other operating expenses	Note 9	161 744	151 146
379 153	407 054	Profit before impairment		562 521	537 303
26	356	Impairment of loans and other receivables	Note 10	53 617	41 251
(17 898)	-	Impairment of financial assets		-	-
397 025	406 698	Profit before tax		508 904	496 052
106 114	84 258	Taxes	Note 26	114 910	142 355
290 911	322 440	Profit for the year		393 994	353 697
		Allocations			
181 688	302 813	Proposed dividend			
109 223	19 627	Transferred to other equity			
290 911	322 440	Total allocations			

Balance sheet – assets

31 Dec 2015	31 Dec 2016	Amounts in NOK 1 000	Notes	31 Dec 2016	31 Dec 2015
-	-	Cash and deposits with central banks		53 197	53 022
-	-			-	-
572 609	237 862	Loans to and receivables from credit institutions	Note 11	1 496 597	1 353 689
-	-	Loans to customers		4 048 927	3 834 598
-	-	Impairment of loans		57 796	47 978
-	-	Net loans to customers	Note 12, 13	3 991 131	3 786 620
-	140 000	Bonds and other fixed-income securities	Note 14	2 973 195	2 969 148
361 040	358 587	Shares and other securities with variable return	Note 15	1 078 612	1 080 467
1 110 645	1 110 645	Investments in subsidiaries	Note 16	-	-
1 471 685	1 609 232	Total securities		4 051 807	4 049 615
-	-			-	-
23 567	19 503	Goodwill	Note 26	81 019	98 288
3 055	1 721	Deferred tax assets	Note 17	67 838	57 924
26 622	21 224	Other intangible assets		148 857	156 212
-	-			-	-
17 000	16 981	Tangible fixed assets	Note 17	28 384	30 949
17 000	16 981	Fixes assets		28 384	30 949
-	-	Reinsurers' share of technical provisions		978 678	923 334
-	-	Receivables from Insurance and reinsurance debtors		1 019 786	915 444
592 098	639 719	Accounts receivable	Note 18	143 699	124 485
8 813	9 715	Prepaid expenses and accrued income	Note 18	107 732	111 987
2 688 827	2 534 733	Total assets		12 019 868	11 505 357

Balance sheet - liabilities and equity

Parent company				Group	
31 Dec 2015	31 Dec 2016	Amounts in NOK 1 000	Notes	31 Dec 2016	31 Dec 2015
272 196	250 683	Liabilities to credit institutions	Note 20	303 568	326 364
-	-	Deposits from customers	Note 21	4 529 076	4 049 614
549 675	224 885	Debt securities issued	Note 22	224 885	549 675
-	-	Technical provisions, insurance	Note 19	3 411 577	3 244 597
107 270	80 195	Tax payable	Note 26	94 566	156 782
181 688	302 813	Proposed dividend		302 813	181 688
32 299	66 207	Other liabilities	Note 18	221 196	209 255
321 257	449 215	Total other liabilities		618 575	547 725
-	-			-	-
66 488	111 604	Accrued expenses and deferred income	Note 18	403 654	337 196
-	-			-	-
28 554	27 912	Provisions for commitments	Note 24, 26	102 272	115 203
-	-			-	-
224 510	224 660	Subordinated loan capital	Note 23	473 732	473 635
-	-			-	-
1 462 680	1 288 959	TOTAL LIABILITIES		10 067 339	9 644 009
-	-			-	-
		Share capital	Note 28	24 225	24 225
817 814	817 814	Share premium		817 814	817 814
234 219	234 219	Other paid-in equity		234 219	234 219
1 076 258	1 076 258	Total called-up and fully paid capital		1 076 258	1 076 258
149 889	169 516			876 271	785 090
-	-	Total retained equity		1 952 529	1 861 348
-	-			-	-
2 688 827	2 534 733	Total liabilities and equity		12 019 868	11 505 357

Tlf: +47 22 87 81 00
E-post: post@eika.no
Parkveien 61
P.b 2349 Solli
0201 Oslo

www.eika.no

eika.